10 d
B 3060/10 18

BUDAPESTI KAT. KERÜLET

18. ÉV

A PANNONHALMI SZENT BENEDEK-REND BUDAPESTI KATOLIKUS SZENT BENEDEK GIMNÁZIUMÁNAK

(VII—VIII. REÁLGIMNÁZIUM)

ÉVKÖNYVE

AZ 1940—41. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTETTE:

HORVÁTH KANDID

GIMNÁZIUMI IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1941.

KIADJA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 62. — TELEFON: 134—284.

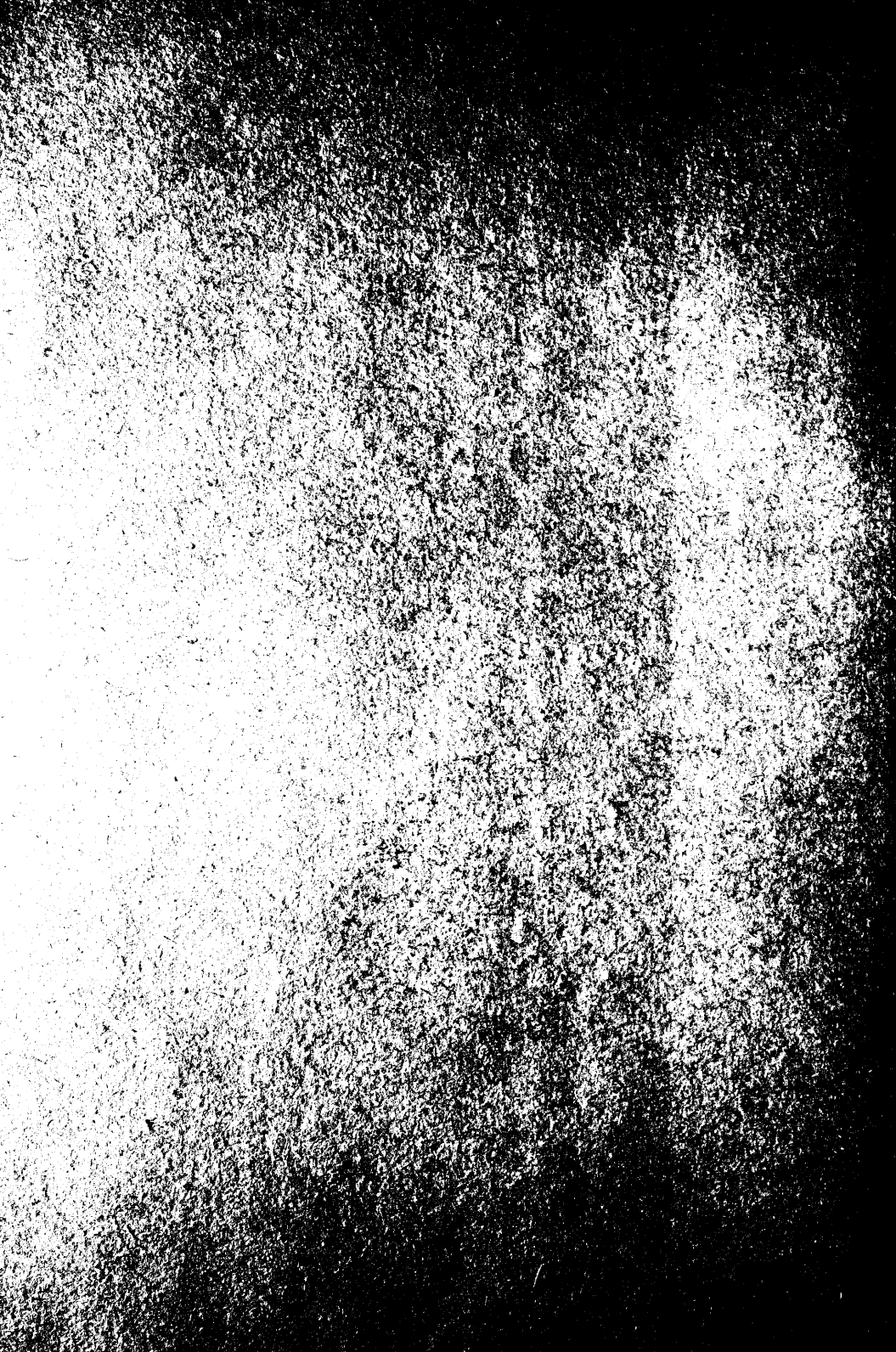

BUDAPESTI KAT. KERÜLET

18. ÉV

A PANNONHALMI SZENT BENEDEK-REND BUDAPESTI KATOLIKUS SZENT BENEDEK GIMNÁZIUMÁNAK

(VII—VIII. REÁLGIMNÁZIUM)

ÉVKÖNYVE

AZ 1940—41. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTETTE:

HORVÁTH KANDID

GIMNÁZIUMI IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1941.

KIADJA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 62. — TELEFON: 134—284.

Felelős kiadó: *Horváth Kandid.*

„Élet" Irodalmi és Nyomda Rt. Budapest, XI., Horthy Miklós-út 15. — Igazgató: Laiszky Jenő.

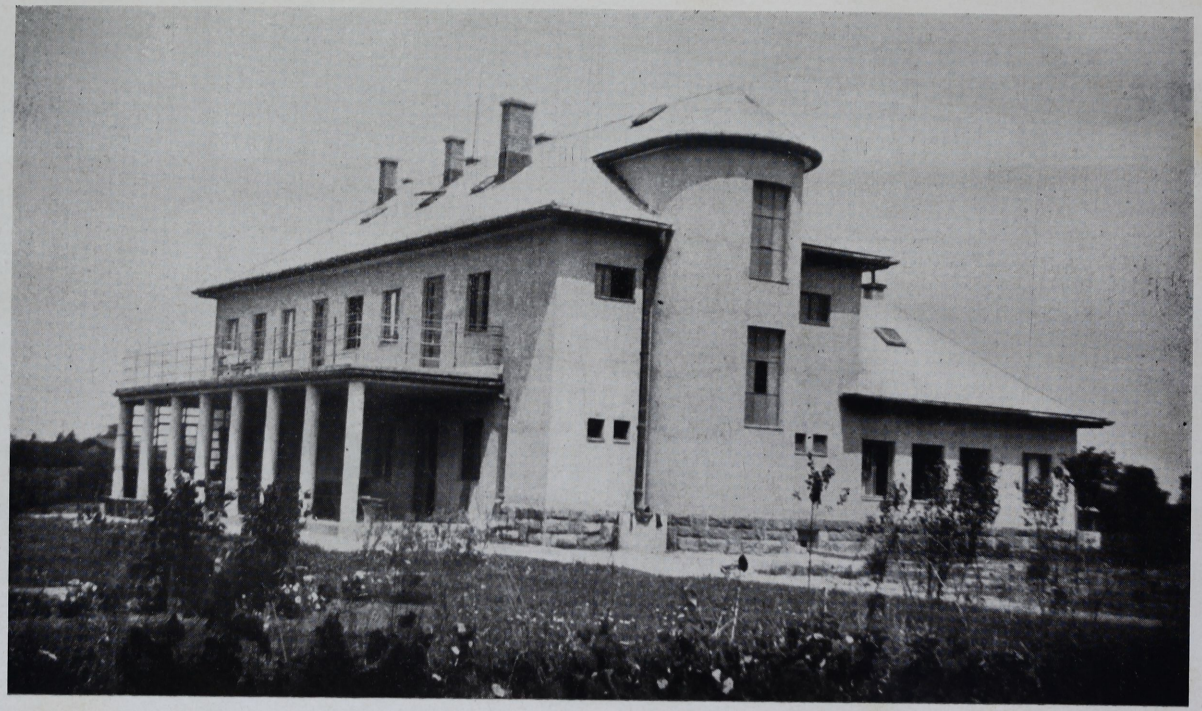

Szent István Diáküdülő Balatonakarattyán.

Dr. Preszly Elemér, országos Bencésdiák-szövetségi elnök beszéde, 1941. március 25-én a Bencés Diákszövetség közgyűlésén.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő Főapát Úr!

Kedves Barátaim!

Ezen a szép márciusvégi napon, amikor a tavasz már bontogatja szárnyait, ünnepli Katolikus Egyházunk emlékét, amikor az Úr elküdte Gábriel angyalt Máriához.

Üdvözlégy, malaszttal teljes, az Úr vagyon Teveled, áldott vagy Te az asszonyok között — mondta az angyal Máriának — méhedben fogansz, fiat fogsz szülni és nevét Jézusnak hívod.

Mária útra kelt, köszönté Erzsébetet, aki nagy szóval fölkiáltott: Mária, áldott vagy Te az asszonyok között és áldott a Te méhednek gyümölcse.

Ennek a magasztos pillanatnak hatása alatt Mária egyszerre költő lett, örömtől repesve rögtönözte a legszebb himnuszt: Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendez az én szívem megváltó Istenem felett, ime mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék.

Ezt a gyönyörű eseményt szobrászok és költők évszázadok óta művészi alkotásokban örökítették meg: csak Donatellonak a firenzei Santa Croceben levő Angyali üdvözletét, Albertinelli Mariottonak az Ufficiben lévő Mária látogatását Erzsébetnél és ugyancsak az Ufficiben Botticellinek Magnificat Madonnáját említsük meg.

Ezen a szép ünnepnapon ér engem a nagy kitüntetés, — mert nagy kitüntetésnek tartom — hogy Főapát Urunk bizalmából az Országos Bencés Diákszövetség elnöke lettem.

Tisztemet Főapát Urunk szellemében, a bencés hagyományokhoz ragaszkodva óhajtom betölteni.

Szolgálni akarom elsősorban az emlékezést.

Aki megnyitotta szívét a történelmi érzésnek a mai történelemellenes korban — tanítja Benedetto Croce, korunk legnagyobb bölcselője —

az nincs többé egyedül, gyermekévé és társává válik mindazoknak, akik előtte éltek a földön és tovább élnek műveikben.

Emlékezem a boldog diákévekre: a kilencvenes évekre, amikor nemzetünk sorsa magasan felfelé ívelt.

Láttam még Jedlik Ányost, ott sétált minden reggel a győri gimnázium előtt.

Tagja voltam annak a diákküldöttségnek, mely hódolattal köszöntötte a hercegprimássá kinevezett Vaszary Kolost.

Akkor avatták fel Kisfaludi Károly szobrát a győri színház előtt.

Győr telve volt Széchenyi hagyományokkal, akkor ünnepelték a legnagyobb magyar centenáriumát.

Akkor indult el és mi diákok mohón lestük a Beöthy Zsolt-féle Nagy Képes Magyar Irodalomtörténet füzeteit.

Akkor készült a nemzet a Millenium megünneplésére.

Az emlékezés széppé teszi életünket, bearanyozza öreg napjainkat. Felejthetetlenek a diákévek, az ifjúkori benyomások.

Szolgálni akarom a barátságot.

Amikor mindenfelé a gyűlölet hullámai csapkodnak, jusson eszünkbe Cicero tanítása: a barátságot minden földi jónál többre becsüljétek, a barátság szerencsében és szerencsétlenségben egyaránt javunkra szolgál, a barátság csak a jók között állhat fenn.

Hidat akarok verni fiatalok és öregek között, szolgálni akarom a nemzedékek között ma tátongó szakadék eltüntetését.

A fiatalok ma nem tisztelik az öregeket, őket vádolják a trianoni szerencsétlenségért, őket vádolják azért, hogy a magyar fiatalságra olyan nehéz idők szakadtak.

A trianoni szerencsétlenséget kozmikus nagy erők okozták, annyiban magunk is hibásak vagyunk, hogy szerencsétlenségünket tetéztük azzal, hogy megbomlott nálunk a rend, gyűlölködtünk akkor, amikor a legnagyobb egyetértéssel kellett volna a hazánkat fenyegető veszély elhárítására dolgoznunk.

De ha bűnösek voltunk is, a fiatalságnak azt sem szabad elfelejtenie, hogy az összeomlás óta eltelt húsz év alatt rengeteget dolgoztunk, hogy hazánkat a mélyből felemeljük és ha ma örülünk országunk gyarapodásának, minden eredményt ennek a húsz éves áldozatos munkának köszönhetünk. Ne felejtsék el fiatalok, hogy ők is lesznek öregek és tanulják meg, hogy hazánknak ma is nagy szüksége van rendre, egyetértésre.

Távol akarom tartani az egyesülettől a politikát: nem a keresztény, nemzeti politikát, hanem a pártpolitikát, a napi politikát, a politikai kereszténységet.

Semmi nem tudja az embereket, a legjobb barátokat, sokszor rokonokat egymással annyira szembeállítani, mint a politika.

Mi keresztények vagyunk, a krisztusi kereszténység, a hegyi beszéd kereszténysége él a lelkünkben.

Mi Szent Benedek, Szent Bernát, Cluny kereszténységét akarjuk követni, Assisi Szent Ferencet, Páduai Szent Antalt.

Mi XI-ik nagy Pius pápa szellemét akarjuk lelkünkbe szívni és XII.

Piusnak, a most dicsőségesen uralkodó, aszkéta, bölcs pápának tanításait.

Milyen boldog érzés, hogy amikor recseg-ropog minden, amikor tévelyeg a magára hagyott ember, amikor sárba taposnak minden eszmét, minden elvet, mi katolikusok látjuk az utat, mert nekünk csak Szent Atyánkat, egyházunk tanításait kell mindenben követnünk és akkor nem csalódhatunk.

Egyházunk tanításaiban bennefoglaltatik minden szociális tartalom, minden erkölcsi tanítás, megszabja viselkedésünket az állam irányában, nincs szükségünk új tanításokra.

Az egyház megvéd a tévedésektől, módot ad, ha erre feltétlenül szükség van, a megújulásra, nem zárkózik el a valóságos haladástól.

Milyen boldog büszkeséggel érezzük, hogy ma, amikor állig fel van a világ fegyverezve, amikor a szerint értékelik a nemzeteket, hány ágyújuk, tankjuk, repülőgépük, tengeralattjárójuk van, azért még mindig a világ legnagyobb erkölcsi tekintélye a Szentatya: világi fegyverek nélkül, de erkölcsi, szellemi, vallási fegyverekkel felszerelve, ott áll erős lélekkel a kőszikián és mindenki tőle várja, hogy, mihelyt lehet, megteremtse a világ békéjét.

Az igazi keresztény politika mellett ápolni akarom az ezeréves, Szent Istváni, Pannonhalmáról és Esztergomból kisugárzó magyar nemzeti politikát, mely a multban, magyar hagyományokban gyökerezik, védi nemzetünk függetlenségét, ezeréves alkotmányát, nemzeti sajátságainkat.

És végül ápolni akarom a keresztény magyar humanizmust, mely a klasszikus műveltség talajából gyökerezik.

A klasszikus műveltség az emberiség nagy vigasztalása, a klaszszikus műveltség megmaradt értékeit a pusztuló római birodalomból az égő Európában a kereszténység, a szerzetesség, a kolostorok mentették át nekünk.

Mindig szimbolumot látok abban, hogy Dantet, mikor a sötétben elveszti az utat, Vergilius kalauzolja a helyes ösvényre. Általa lettem költő, és keresztény, tanítja Dante.

Megrendült lélekkel olvassuk ma is a klasszikusokat: az Iliast: Homeros halhatatlan sorokkal örökíti meg, miként tolja az új lomb a régit, az Odysseiát, miként ismeri fel az öreg Argos kutya hazatért gazdáját.

Meghalt Aischülos: az emberszeretetéért bűnhődő Prometheus panaszkodása.

Meghatnak Sophokles sorai, amikor Oedipus király tanítja: senki földi ember nem mondhatja magát boldognak, míg élete végóráját el nem érte biztosan.

Antigone bátran kiáltja oda a bősz Kreonnak: vannak a halhatatlan isteneknek iratlan törvényeik, melyek erősebbek a világi törvényeknél, már pedig isteni törvény parancsolta nekem, hogy testvéremet eltemessem.

És nem megható-e Antigoneban a kar, amikor az embert magasztalja, aki átszeli a tengereket, az Istenek egyedül neki adták a beszéd és értelem hatalmát, csak a halállal nem bir.

Platon Kritonja, Phaidonja örök olvasmányunk, megtanuljuk belőle, jöhetnek idők, amikor bátran, szépen kell meghalnunk.

Cicero az öregségről írt halhatatlan sorokat és ha munkájával összehasonlítjuk a mi Apponyinknak az öregségről írt sorait, ebből látjuk, mennyivel fölötte áll a kereszténység a klasszikus világnak — bármily értékesek is műveik, mert a keresztény vallás vigasztalásul szolgál a túlvilági boldogság igéretével, amit hiszünk hitünk alapján. Tiszta, őszinte hit, nemes emberszeretet, erős nemzeti öntudat legyen életszabályunk!

Ezekhez kérem minden volt bencésdiák szíves támogatását, mert az összes volt bencésdiákok egyesülésében igen nagy erkölcsi erők lakoznak.

Isten áldása legyen a munkánkon!

Dr. Baranyay Lipót, a Nemzeti Bank elnökének beszéde, 1941. ápr. 17-én, a Diákszövetség ünnepi összejövetelén.

Ennek a mi Öreg Bencés Diáktársaságunknak egyik iratlan, szép szokása az, hogy esztendőben egyszer — Szent Benedek napja táján — lakomára gyűlünk egybe, hogy felelevenítsük és tovább ápoljuk azokat a lelki, szellemi és érzésbeli kapcsolatokat, amelyek bennünket egymáshoz fűznek. Mint minden ünnepnek, ennek a mi ünnepünknek is megvan a maga rendje, amely úgy kívánja, hogy az öreg diákok egyike — minden esztendőben más és más — innen, a mi diáktársaságunk serlege mellől szót kérjen és hangot adjon azoknak a gondolatoknak és érzéseknek, amelyek közös eszményünket: a benedictinus kultúrát szolgálják.

Az idén rajtam a sor. Amint illik, gondolkodtam rajta, hogy az idei serlegbeszédünk tárgyául milyen témát válasszak. Komor, nehéz időket élünk és ezért úgy gondoltam, nem követek el hibát s nem zavarom ünnepünk hangulatát, ha puszta jubiláló szavak helyett, néhány olyan gondolatot pendítek meg, amely megítélésem szerint emberi és nemzeti létünk alapjait érinti. Mondanivalómban a bencés atyák tanításaiból fogok kiindulni és azokhoz fogok visszatérni.

A bencés gimnáziumon és azon a nevelésen kezdem, amelyet ebben a gimnáziumban kaptunk. Mit ér az iskola és mit ér a nevelés? Erre a kérdésre egy aforizmában találtam meg a legtalálóbb választ. E szerint: az iskola annyit ér, amennyi megmarad belőle akkor, amikor már mindent elfelejtettünk, amit megtanultunk benne.

Mint minden aforizma, ez is túloz és torzít, mert az aforizma célja éppen az, hogy nehezen definiálható, nagy dolgokat kevés szóval, frappánsan fejezzen ki. Ha nem resteljük a fáradságot és ezt a maradványt, ezt a residuumot közelebbről megvizsgáljuk, sokrétű, színes emberi értékeket találunk benne. Benne találjuk mindenek előtt a bencés gimnázium által kicsiszolt szellemünket és az általa kifinomított lelkületünket. Benne van tehát szellemi felkészültségünk, amely újabb és újabb ismeretek felvételére, elrendezésére és megőrzésére képesít bennünket. Benne van azután az esztétikai érzékünk, amellyel felismerjük, meglátjuk és élvezzük az ember által alkotott szépet. Benne van az erkölcsi érzékünk,

amellyel különbséget teszünk a jó és a rossz között s amelyre támaszkodva a jót befogadjuk, a rosszat pedig kivetjük. Benne van a judiciumunk, amellyel a világ dolgait lemérjük és értékük szerint magunkban elrendezzük. Végül benne van a világnézetünk, amely gondolkodásunkat, elhatározásainkat és cselekvéseinket végső fokon irányítja. Ez az, amit a gimnáziumból magunkkal hozunk; és mindezt egy minden ízében egységes, erős és emelkedett szellem: a benedictinus szellem hatja át. Ez a szellem jelleget ad, amely végig kísér bennünket az életen és amelynek ismérveit a kor szellemének semmiféle hullámzása vagy változása rólunk letörölni nem tudja. Bencés diáknak lenni character indelebilis!

A szellemi és lelki értékeknek abból a sokaságából, amelyre a nevelés törekszik, én az úgynevezett világnézetet szeretném közelebbről szemügyre venni. Két dolog indít erre; az egyik az, hogy — amint éppen kifejtettem — többek között éppen a világnézet az a valami, amivel bencés atyáink bennünket utunkra elindítottak; a másik az, hogy ez a mi világnézetünk és vele együtt jómagunk is súlyos válságba jutottunk, amelyből nem tudjuk még, miként fogunk kilábalni.

Világnézeten én azt a képet, azt a véleményt értem, amelyet magáról a világról, az emberről, a kettőnek egymáshoz való viszonyáról, rendeltetéséről és céljáról alkotunk magunknak. Sajátos jellemvonása ennek az így megalkotott világnézetnek az, hogy a benne foglalt vélemény nem a világ tapasztalati ismeretén alapszik; nem is alapulhat tapasztalaton, mert a világnézet mindig az egész univerzumra, a lét totalitására vonatkozik, ennek pedig csak igen kicsiny része fekszik az ember szűk ismeretkörén belül. A világnézet tehát nem a dolgok tapasztalati megismeréséből, hanem az ember szubjektív szemlélődéséből fakad; nem azt mondja meg nekünk, hogy milyen a világ a maga valóságában, hanem csak azt mondja, hogy mi emberek ezt a világot milyennek képzeljük és milyenné akarjuk azt tenni. A világnézettel — hogy úgy mondjam — kiemelkedünk a valóság köréből és a magunk szubjektivitásának szárnyán szállva, életünket magunk alkotta eszmék és principiumok szerint rendezzük be. Ezek az eszmék és principiumok az emberek nagy tömegében többnyire nem is tudatosak; az emberek általában inkább úgy igazodnak a világnézetükhöz, mint az ösztöneikhez.

A világnézetnek ebből a két sajátosságából — a szubjektivitásból és a tudatalattiságból — következik, hogy a földi dolgokról alkotott véleményünk igen ingatag talajon áll; és mi mégis erre az ingatag talajra építjük fel a kulturánkat és társadalmunk összes berendezéseit. Olyan ez a talaj, mint maga a föld; örökös evolucionak van alávetve, amely időnkint — sohse tudjuk előre, hogy mikor — revolucionkban robban ki. Innen a világnézet folytonos változása és koronkint gyökeres átalakulása; földi dolgokban örökérvényű igazság nincs!

Igazolásául annak, hogy mindez csakugyan így van, egy írást idézek, amelynek később a szerzőjét is meg fogom nevezni és amelyben ezeket olvasom:

„Eszmék kelnek, eszmék tűnnek. Minél nagyobb az egyes eszmék keltette hit és vonzó erő, annál tovább tart a korszak, melynek

az illető eszme összetartó ereje, amelynek szárnyat, lendületet ad. De az eszmék is kifáradnak, elöregednek . . . Mikor ez bekövetkezik, akkor szétesik a korszak, melynek éltetői voltak, s új ígéret, új eszme csirázik, új korszak hajnala dereng . . . Az emberiség kiábrándul, megcsaltnak érzi magát, s gyermeki hiszékenységgel indul el új eszme fénye után új véglet felé, hogy újra csalódjék."

Kerek harminc esztendő telt el azóta, hogy az esztergomi gimnázium kapuja becsukódott mögöttem és évfolyamtársaimmal együtt kiléptünk az életbe. Az örök fejlődés persze akkor se stagnált, de a mai értelemben vett világnézeti vitáknak akkor hírét-hamvát se láttuk. Az emberek az élet alapvető nagy problémáiban egyetértettek; az emberek Berlinben és Londonban, de egyebütt is, nagyjában egyformán gondolkodtak; az egyes emberek éppenúgy, mint a nemzetek azonos eszméket vallottak; politikai, társadalmi és gazdasági berendezkedéseik lényegileg azonosak voltak; a tudomány mindenütt ugyanazon a csapáson haladt és ugyanazokat a célokat követte; az emberek fizikai és lelki élete zavartalanul és csendesen hömpölygött a maga útján. És mindebből olyan egységes európai kultúra bontakozott ki, amilyenre nem volt még példa a világtörténelemben. Az európai ember világnézete meghódította jóformán az egész világot. Béke volt; az emberek hittek a világnézetük állandóságában; megfeledkeztek arról, hogy gyarló emberi alkotással állnak szemben, amely változó és a történelem viharait nehezen állja.

Ez a vihar ki is tört! Jött a háború, amely az emberek legvadabb és legkegyetlenebb ösztöneit szabadította fel s ezzel lerombolta azt az eszményi képet, amelyet az emberiség annyi hittel s bizakodással rajzolt meg magának a világról és amely oly sokáig élt a lelkekben. A háborút béke követte, de nem volt benne köszönet; a háború által lelke egyensúlyából kilendített ember olyan igazságtalanságokat követett el, amelyekről tudtuk, hogy új háború magvát hordják magukban.

E két háború fegyveres küzdelmét a világnézetek harca kíséri, amelyben sorra dőlnek ki azok az eszmék és értékek, amelyből a régi Európa régi kultúrája összetevődött. Megdőlt az emberiség szolidarításába vetett optimista hitünk; helyét sötét pesszimizmus foglalja el, mert ráeszméltünk, hogy az ember lelkében az egyetértés és az összetartás erői sokkal gyengébbek, mint az ellentét, a széthúzás és az összeütközés energiái. Megdőlt az individuum önálló értéke és szabadsága; az államot a technika — az emberi elmének ez a nagyszerű, de kétélű alkotása — arra kényszeríti, hogy mindent megszervezzen és az egyént éppen csak annyi értékkel ruházza fel, mint amennyit erőkifejtése e szervezet körén belül ér; szomorú, hogy így van, mert ezzel az Isten képére faragott ember puszta quantummá törpül. Megdőlt az idealizmus is; újfajta materializmus lépett a helyébe, amely a transcendentális javak helyett a materiális gazdasági javakat állítja az értékek hierarchiájának a csúcsára. Tátongó szakadék támadt öregek és fiatalok között; az öregek közül sokan ragaszkodnak megszokott régi értékeikhez és azokból minél többet átmenteni törekszenek; a fiatalok közül ismét sokan új eszmék zászlaját lengetik, a régieket megvetik és válogatás nélkül sutba dobják; a fiatalok az öregeket okolják azért, ami történt, az öregek pedig a fiatalokat teszik felelőssé azért, ami következik; apák és fiúk szemben állanak egy-

mással, pedig a természet rendje szerint életüknek és munkájuknak harmóniába kellene fonódniok, hogy hidat verjenek a mult s a jövő közé.

Körülbelül így fest a mai világ képe és ez a kép azt mutatja, hogy két korszak határán állva, a világnézeti vajudások idejét éljük. Az az univerzális európai kultúra, amely egy emberöltővel ezelőtt még az egész világot átölelte, megtorpant, ereje fogyóban, eszmei struktúrája szétesőben van. Az ember csalódottan hátat fordít neki és tapogatódzva keresi azt az új világot, amelyben békén és megnyugodva élhet újra. Hogy mit hoz a jövő, nem tudjuk; de tudjuk, hogy az ember életét nem a vaksors irányítja és ezért hiszem, hogy az időfeletti örök emberi értékek most is megacélosodva fognak kikerülni a história kohójának tisztító tüzéből.

Ebben a forrongó, ma még ki nem alakult világban, nekünk magyaroknak is meg kell találnunk az utunkat a jövőnk felé; nem maradhatunk tétlenek, mert itt aztán igazán áll a mondás, hogy „res nostra agitur". Az első lépés azt hiszem az, hogy figyelmünket, amellyel sokáig csüngtünk idegen eszmék képén, befelé, a saját lelkünk felé kell fordítanunk. Meg kell ismernünk önmagunkat, hogy az új világ új ideológiáját magyarságunk szűrőjén megszűrjük, megtisztítsuk és belőle csak azt bocsássuk be, ami hagyományainknak és karakterünknek megfelel; ami nemzetünk eszméjével, hivatásával és céljával megegyezik. Küzdenünk kell a magyarságunkért és ebben a küzdelemben — azt hiszem — nekünk öreg bencés-diákoknak az első sorban a helyünk. A fegyverzetünk megvan hozzá; a benedictinus szellem neveltjei vagyunk, amelyben a tradíciókhoz való ragaszkodás mellett a haladásra való készség egyenrangú tényezőként foglaltatik benne. Szent Benedek rendjének ezer esztendős magyar multja azt mutatja, hogy ez a rend sohasem volt reakciónárius, de forradalmat se csinált soha; mindig megőrizte a multból azt, ami tartós értéknek bizonyult, de sohasem késlekedett, hogy az új idők szelleméből befogadja azt, ami egészségesnek ígérkezett.

Bevezetőben azt mondottam, hogy gondolatmenetemben a bencés atyák tanításaiból indulok ki és ezekhez fogok visszatérni. A bencés iskolán kezdtem és a Pannonhalmi Szemlén végzem. Ennek a Szemlének ezidei második számába a Főapát úr írt — tőle vettem az iménti idézetemet is — mélyenszántó, megkapó tanulmányt a magyarság lelki egységéről. Méltóztassék meghallgatni, mit mond nekünk ez a tanulmány; ezeket mondja:

> „. . . a nemzeti léleknek szellemi szerkezetét . . . a nemzeti öntudat; a mult és jelen művelődési értékei; a hagyományos jogrend; a hivatástudat cselekvő ereje; a nemzet történeti életének törés nélküli folytonosságához való szívós, ellenállásra képes ragaszkodás alkotják. E szellemi kincseinket őrző és életté változtató nemzeti léleknek természetes szerve, mintegy *agycentruma és idegrendszere a nemzet értelmisége*. Egészséges, erős, hivatását betöltő értelmiség egészséges, erős, hivatását betöltő magyarságot s egyben nemzetet jelent. Az értelmiségnek kell *tiszta világszemléletének próbakövén* megállapítania azt is, hogy az idegenből jövő, *új színben feltűnő eszmék igaz értékek-e, vagy hamisak*. Ha való értékek, ugyancsak az értelmiségnek kell azokat a nemzeti lélek természeté-

nek megfelelően *átalakítania, áthasonítania.* Ha nagy egészében az értelmi osztály szellemi fölkészültsége kifogástalan; erkölcse érintetlen; világszemlélete és nemzet-eszméje tiszta: akkor nemcsak hogy nem fertőződnek meg a nemzettest tagjai, hanem ellenkezőleg az értelmi osztályon, mint finom idegrendszeren keresztül szükségképen a nemzeti léleknek kisugárzó, életet fakasztó és alakító hatókörébe kerülnek és ezzel elkövetkezik a nemzeti élet tavaszán, gazdag kivirágzása, boldog kiteljesedése."

Íme, erre tanít bennünket a bencés atyák főapátja; merítsünk belőle okulást, erőt, hitet, bizalmat és aktív hivatástudatot. Erre emelem serlegünket!

Az olvasmány.

A középiskolai irodalomtanítás rengeteg és fáradtságosan megoldható problémáinál akar segítségére lenni ez a pár sornyi írás a magyar tanárnak. Mint eddigi ilyenfajta írásaink, ez is inkább gyakorlat és meditáció eredménye, mint hosszas előtanulmányoké.

Miről is van szó e kérdésben?

Egy lépéssel szeretnők közelebb segíteni a magyar tanárokat lelket és lelkiismeretet nagyon igénybe vevő munkájukhoz. Nincs tárgy, ahol a nevelő és didaktikai munka annyira egybefolynék a közös cél érdekében, mint éppen a magyar nyelv és irodalom tanításánál. Éppen ezt a célt szolgálja a Tanterv, mikor az olvasmányanyag elsőbbségét hangsúlyozza a tisztán nyelvtanítással szemben. Ha jobban figyelemre vesszük a Tanterv intencióit, látjuk, hogy bennfoglaltan mindenütt szerepel a nyelvtanítás is az olvasmány nyelvi és stílussajátságainak elemzésével kapcsolatban. Ezt a Részletes Utasítások ki is fejezik a *tanítás céljáról* szólva (c. és d. pont; R. U. I. 3. 1.). A szintézist is jelzik: *az egyes mozzanatok egymással párhuzamosan haladnak, kölcsönösen kiegészítik, támogatják egymást* (U. o.). Ez természetes is és a munka természetéből folyik: a gyermek nem a nyelvtant beszéli, hanem a nyelvet, nem műfajt és részleteket olvas, hanem műveket. Olvasmányaiban az elsődleges élményt a mű *egésze* adja meg. Ez az elsődleges élmény a legmaradandóbb mind didaktikai, mind pedagógiai szempontból. Ebben folyik eggyé a nyelvi, irodalmi és esztétikai cél. Ezért jelzi a Részletes Utasítás: „a magyar nyelvi és irodalmi oktatás alapja és középpontja minden fokon az *olvasmány*." (R. U. I. 4. 1.)

Didaktikai szempontból azonban óriási nehézségek meredneк a tanító tanár elé. Az olvasmány egészét a tanárnak növendékei bevonásával mégiscsak szét kell bontania részeire. Itt vetődik fel az olvasmányok elemzésének nehéz problémája. Ennek a problémának a megoldásánál óriási szükség van a tanár gyermeklélektani és fejlődéslélektani ismereteire. Ezek az ismeretek azonban nem lehetnek elméletiek és elméleten nyugvó gyakorlatiak. Ezeknek élményieknek, intuiciókkal és apró lélektani fogásokkal telteknek kell lenniök. Köznapi nyelven azt mondhatnók: *gyermekszemmel* és *gyermekésszel* kell földolgoznunk olvasmányainkat. Így közelíthetjük meg azt az elengedhetetlen alapkövetelményt, hogy a tanár és diák időben szimultán munkája ne legyen lényegben és eredményben szét-

eső. Sokszor előfordul ugyanis, hogy a tanár előtt érthetetlen, hogy tanulói még nem látják azt, amit ő lát vagy velük láttatni akar, hiszen mindketten a maguk külön módján fogtak hozzá az anyaghoz. Ehhez a lelki gyermekké hasonuláshoz szeretne ez az írás néhány gondolatot adni. A tanárnak irányítania kell növendékeinek munkáját, de fokozatosan szárnyukra kell bocsájtania őket. Ebből a szempontból munkánk három állomását különböztethetjük meg:

a) alsó fokon: olvastatás,
b) közép fokon: olvastatás és olvasás,
c) felső fokon: olvasás.

* * *

Mint egész nevelőtanítói munkánkban, itt is a nevelés szempontjai az elsők, természetesen a tanítás szempontjaitól elválaszthatatlanul. A tanárnak nem szabad a *számonkérés* szinte kérlelhetetlen eszközeivel kezdeni munkálkodását. Valami egészen különleges munkáltatásra, helyesen felfogott öntevékenységre kell ösztönöznie a tanulót *befogadó és kifejező képességeinek teljes munkábafogásával.* Az olvasás (olvastatás) céljául helyesen jelöli meg Berend Klára, hogy olyannyira élménnyé kell tennünk az olvasmányt, hogy a tanuló *elérjen a valódi összhangra, eljusson a lelki békéig, a nyugodt kontemplációig.* (Az ifjúság irodalmi érdeklődéselődése. Szeged, 1935. 50. l.) Ne feledjük, hogy örökké forrongó, örökké romantikus lelkialkatú ifjúságról van szó. Ez a fiatal lélek nem bírja meg a törést tudásanyagában és a hiány, a hézag érzete elkedvetleníti és elfordítja tőle. Már pedig olvastatásunk és olvasásunk célja az írás megszerettetése és az örök útitársnak, a könyvnek a barátsága. A gyermek, mivel szabadságának korlátozóját látja benne, eleve könyvellenes. Valami különös *kultúr-atavizmus* következtében azonban mégis szomjazik a könyvre. Ezt a könyvet azonban nem az iskolától kapja, sokszor nem egészen a saját hibájából. Innen az úgynevezett ponyvaolvasási láz a középiskolában. Ez aztán sokszor elkíséri élete további során is. A sorok írója látta, hogy a gyerekek a III. osztályban falták Jókai Nagyenyedi két fűzfáját, mert megtalálták benne azokat a motívumokat, melyeket — lelkialkatuk következtében (l. a mult évi Évkönyv 14—35 l.: Magyar irodalomtanítás és nemzeti nevelés) — a ponyvában is keresnek: személyes bátorság, tilalom ellenére végrehajtott hősies cselekedet, az ellenfél csúfos (komikus) megszégyenülése stb. Az olvasmányanyag ilyetén megválogatása természetesen nem a tanító tanár dolga, de ezeknek a *motívumoknak* — bizonyos fokig — a felfejtése kötelessége, ha azt akarja, hogy munkája eredményes legyen.

Az alsó fokon tehát az olvasmány egész élménye ezeknek a indítékoknak az aláhúzásától függ elsősorban. Itt sokszor szinte vásári eszközökkel kell dolgoznia a tanárnak. Nehéz munkával be kell vonnia a tanuló valamennyi készségét az olvasmány élménnyétételébe és azután feldolgozásába. A feldolgozásba csak akkor szabad belefognia, ha meggyőződött arról, hogy az olvasmány, mint élmény, már többé-kevésbbé mély gyökeret vert a gyermek lelkében.

A nevelő munka érdekében tehát az első és legfontosabb követelmény az olvasmány élménnyé tétele. Ez a mozzanat a didaktikai munka végső alakja is.

Azt említettük, hogy tanulóink lelke, hajlandóságaik mindvégig romantikusak. Az irodalom is romantikus még a legreálisztikusabb fokon is. Ilyenformán első pillanatra könnyűnek látszik a gyermeklélek közelítése az irodalomhoz. A két romantikus adottság közé azonban akadályok merednek. Ilyenek először az *iskola*, bizonyos kell-kényszerrel; másodszor a másik romantikum megközelítésére okvetlen szükséges *munka*. A tanár munkájának kell elvennie az akadályok méregfogát és szabaddá tennie az utat.

Legtöbb ember azért idegenkedik komolyabb olvasmányoktól, mert nem tette meg az utat a kisebb olvasmányi élményeken át a nagyobbak felé.

Első alapvető elv, amely az ifjúság romantikus lelkialkatából következik: tanulóink elsősorban élményi és képzeleti érdeklődésűek és csak másod- vagy harmadsorban intellektuális érdeklődésűek. Végső célja — nehéz munka után — az olvasásunknak, hogy az intellektuális élmény magasabb világába emelje tanítványaink érdeklődését.

Nézzük pedagógiai célunkat az *alsó fokon*.

A középiskolába bekerülő gyermek már hoz magával bizonyos érdeklődést az olvasmány iránt. Az eléje adott olvasmány-egészet meglehetősen gyorsan percipiálja. Ez a percepció azonban még nem elég, legalább is nem elég élményi. Legtöbbnyire csak abban áll, hogy a tanuló az olvasmány *tartalmát* több-kevesebb hűséggel el tudja mondani. Lelkében elszigetelt valami marad még ez az *olvasmánytartalom* is. Vagy szálak nincsenek még, hogy azokkal egyéb lelki tartalmaihoz kösse őket, vagy éppen azok a lelkitartalmak hiányoznak, melyekhez hozzáfűzhetné. Ebből a szempontból a történeti olvasmányokkal szemben előnyben kell részesítenünk az életképeket, vagy legalább is a történeti olvasmányoknak életképszerű mozzanatait. Nem az a fontos, hogy a történeti hős a történeti háttér előtt cselekszik, hanem az, hogy *mit* cselekszik és *hogyan* cselekszik.

A tanuló megkapja az olvasmányt. Nagyon fontos, *hogyan* kapja meg. Vannak, akik azt vallják, legjobb, ha a tanár előkészítő szavai után minden tanuló *maga* olvassa el a *kijelölt* olvasmányt. Mások jól olvasó tanulóval olvastatják fel. Mindkét mód azt a veszélyt rejti magában, hogy a közösség nagy része nem mélyed el eléggé az olvasmányban, illetve ezen a fokon még az olvasásban. Szerintünk leghelyesebb, ha a kijelölt olvasmányt az iskolában *maga a tanár* olvassa el. Az így elolvasott olvasmány, bármilyen primitív módon és hézagosan is, a tanulónak valamelyest sajátjává válik. Ezt, éppen ezt az olvasás szempontjából fontos mozzanatot azonban nem szabad megszakításokkal, magyarázgatásokkal megzavarnunk. Képzeljük el, hogy olvasásunkba valaki beleszól, lettlégyen az illető bármilyen szakember is. Mi történik? Vagy felkél bennük a betolakodó tekintély ellen a természetes ellenszenv, vagy — miután az illető megmutatta azokat a rejtett szépségeket, titkokat, melyeket mi olvasásunk közben nem fedeztünk fel — képességeink csekélységének tudatára ébresztve, kedvünket szegi a további olvasástól. Ugyanilyen lelki folyamat megy végbe — mutatis mutandis — apró olvasóink lelkében is. Mi tehát itt a tennivaló?

Kis olvasónk egészen nyers olvasási élményt kapott, tegyük fel, a mesevilágból. Az Erős János — mese *megtetszik* neki. Megtetszik a

kép a nagyerejű emberről. Ez az ember mindenütt győz. Élete végcélja még ködbe vész. A gyerek előtt egy különös *eseménysorozat* jelenik meg. A fantázia még nem működik. Látja Erős Jánost, végig kíséri dicsőséges útján. Győzelmeinek örül, kudarcától fél. Ebből a primitív élményből nem szabad kizökkentenünk. Legfeljebb egy kérdést kockáztathatunk meg: Látod-e Erős Jánost, fiam? Ha a gyerek végig olvasta a mesét — hogy végig olvassa, bevezetőnkkel kell figyelmét és olvasási kedvét felébresztenünk — okvetlenül látja is. (Ebben a korban, sőt még később is, a gyermek vizuális.) Ezt az Erős János-látást fokoznunk kell: Nézd meg jobban, fiam! Segíthetünk is neki; behunyt szeme elé élesebben rajzoljuk meg a hős alakját és az eseménysorozatot. Ennek a primitív élménynek a rögzítéséről egy-két kérdéssel is meggyőződhetünk.

A legélénkebb fantáziájú gyereket kérdezhetjük: Milyennek is látod Erős Jánost? A gyerek lassan megnyilatkozik. Az első olvasási óra ezzel jóformán el is múlt. Hogy a tanár meggyőződjék, mennyire vettek részt növendékei az egyéni és közös munkában, rövid házi feladatot tűz ki a tanulóknak: jövő órára mindenki írja meg: Milyen volt Erős János. Legfeljebb tíz sort írjatok. Növendékeink, egyéni képességeik és adottságaik szerint, beszámolnak majd Erős Jánosról. Mindjárt megkaptuk a következő óra számonkérési anyagát. A számonkérést nem szabad leckeszámba venni. A házi feladat felolvasása kitüntetés a felolvasóra. Több tanuló olvasson fel a számonkérés ideje alatt. (Ezt a számonkérést, illetve felolvasást ne osztályozzuk. Minden tanulót dicsérjünk meg, de *a fokozati különbségeket emeljük ki*, így fokozzuk a tanulók becsvágyát!) A még hiányosnak mutatkozó képet egészítsük ki. Az egységessé alakuló képet aztán igyekezzünk rögzíteni a tanuló tudatában. Eddigi munkánk volt: a primitív olvasási élmény *percepciója* és rögzítése a tanulók tevékenységi és kifejező készségének munkábaállításával. Az olvasmány fő motívumát, az eseményeket végigélő személyt így igyekeztünk *elevenné tenni.*

Második fontos lépésünk: Az olvasmányt *személyes* élménnyé kell tennünk. Erős János mesebeli ember: messze van. A gyerek olykor érzi, hogy nem létező alak, mégis *tetszik* neki. Miért? Mert ideális. Ő is szeretne ilyen lenni. Örök emberi vágy az ideális, az ideálok felé. Igyekezzünk felszabadítani ezt a vágyat! Na, most már láttuk Erős Jánost. Ugye szeretnél te is ilyen Erős János lenni? Ilyen *erős, kiváló* ember. Te lennél az első ember az osztályban. Mindenki félne tőled. Te is nagy dolgokat művelnél. Például kivernéd az oláhokat Erdélyből. Fogd csak meg az izmodat, fiam. Ugye milyen erős! Látod, ilyen erősnek kell lennie! Megemelsz három egymásra tett malomkövet félkézzel. Képzeld el: elindulsz Erős János útján. Na, hogy mennél? *Most* megint felszabadítunk egy-két élénkebb képzeletet. Röviden megbeszéljük a tárgyat. Erősen vázlatszerűen kell ezt tennünk, mert a részletes feldolgozás bénítóan hat a fantáziára és sablont ad. Mindjárt meg is van a következő házi feladat az előzőhöz hasonlóan. Írd meg holnapra: Ha én lennék Erős János! — Számonkérésnél az előbbihez hasonlóan járunk el. — Míg előző óránkban *elevenné*, most *személyivé* tettük az élményt. Az olvasmány növendékünk életének egy darabjává válik.

Ezekből a házi feladatokból még ne írtsuk a stiláris és helyesírási hibákat. Ezeket csak felolvastatjuk, még hozzá kitüntetésképen. Ha na-

gyon jó feladatot figyelünk meg, biztatásul adjunk egy-egy jelest, de *rossz osztályzatot ne!* Ezzel a munkával eltöltöttünk két-három órát. (Most ne sajnáljuk az időt!) Most a legfontosabb az élmény: mentől elevenebb, mentől színesebb, annál maradóbb! A gyerek látja, hogy nem nehéz Erős Jánosnak lenni, és megdicsérő, serkentő munkánkból azt is látja, hogy érdemes.

Még mindig nem nyúlunk a szétszedett analízishez. Egységes képet kell adnunk és rögzítenünk az olvasmányról. (Itt még nincs nyelvtan; ezt végezze el a latin tanár a maga céljai érdekében. A nyelvi tények tudatosítása a magyarral kapcsolatban csak későbbi munka feladata.) Ha szabad így mondanunk, a magyar tanár még csak játszik növendékeivel, játssza az élmény és fantázia szép játékait. Ez úgysem szűnik meg teljesen olvasmányaink során. Az olvasás továbbra is szép, de kemény játék lesz. A tanár és növendék játéka azonban komoly és felelősséggel teljes munka. Ez a különös paradoxon kíséri végig a tanárt olvastató és olvasó munkáján.

Láttuk az élménnyé tevő olvastatás két alapmozzanatát: *elevenné* kell tennünk az olvasmányt és *személyes élménnyé* kell varázsolnunk. Alsó fokon ez a két feladat kísér végig munkánkban a IV. osztályig. Az I. osztályban heteket kell erre szánnunk. A latin tanítás, mint nyelvi tanítás itt még az ancilla linguae Hungaricae szerepét játssza. Ezért is kívánják meg a rendelkezések, hogy a két tárgy az I—II. osztályban egy kézben legyen. A nyelvtanulás kemény munkájának ódiuma ne a magyar-t érje. Később a házi dolgozatokat már nézzük meg a helyesírás és magyarosság szempontjából is. Ezzel még csak a grammatikai tanítás céljait szolgáljuk, nem pedig az olvasmányok nyelvi és stiláris anyagának feldolgozását.

Az I—II. osztály magyar nyelvtani anyagát csak később kezdjük koncentrálni az olvasmányi anyaggal, illetve a házi feladatokkal. Egy darabig a gyerek ne lásson olvasmányokon alapuló házi feladataiban *fogalmazást*, csak *gátlás nélküli megnyilatkozást.* Itt követik el a nem irodalom-szakosok, tanárok és felügyelők egyaránt a legtöbb hibát: kézzel fogható, számonkérhető, bevasalható eredményt akarnak látni a tanulás első fél hónapjaiban. Nem törődnek azzal, hogy a gyermekben meghal a mese, az élmény; közte és olvasmányai között talán örökre elvész a személyes kapcsolat.

Az olvasmányt igyekszünk közelebb hozni tanítványainkhoz. Ez az első, mondhatnók alapvető feladat. Az Erős János-példát csak típusként említettük. Az olvasmány-élmény rögzítése, elmélyítése még mindég főfeladatunk. A nyelvtant, a nyelvi tények grammatikai tudatosítását még igyekezzünk az *olvasmánytól függetlenül* tanítani részben mint a magyar nyelv, részben mint a latin nyelv tanárai. Az olvasmány a nyelvtanár számára még mindég „noli me tangere". Itt az irodalom tanára dolgozik. Ezért kívánatos még a külön olvasmányi és külön nyelvtani óra, a magyar nyelv és irodalom itt még szinte két külön tárgy. Ezt a két tárgyat ezen a fokon még csak koncentrációs kapcsolatok fogják eggyé: a *mondanivalót* igyekezzünk szabatos nyelvi keretek közé szorítani, de ne úgy, hogy ennek az igyekezetnek az olvasmány-élmény vallja kárát. Mint minden ütt, itt is a legfontosabb az olvasmányi élmény. Csak akkor nevelünk olvasót, ha nem a kötelesség, hanem a vágy űzi tanítványainkat a könyvhöz.

Itt ügyelnünk kell arra, hogy nem azért tanítunk, hogy a tanítás eredménye óráról-órára mérhető legyen, hanem azért, hogy az igazi eredményt az elmélyülés és érdeklődés jelezze. Az anyagnak nemcsak megtanításáról, hanem megszerettetéséről van szó.

Tanítványaink még mindég csak az általunk kijelölt munkaterv szerint olvasnak. Az irányítás a mi kezünkben van: olvastatunk. Folyik ez a munka a II. és III. osztályban kisebb-nagyobb módosításokkal. Az olvasmányt — a házi feladatok segítségével — élményivé és személyessé tesszük, de még megmaradunk az olvasmány tartalmi keretein belül. Ez azt jelenti, hogy az olvasmány anyagát dolgoztatjuk fel a gyermek fantáziájának egyéni kiegészítésével. Még mindig csak az olvasmány anyagát látja *a maga módja szerint*. Műfaji szempontból még mindig csak a leírásnál tartunk. Hogy ez a leírás ne váljék unalmassá, olvasmányunk legyen választékos.

Ha már az olvasmány-anyagot sikerült percipiáltatnunk, áttérhetünk az appercepcióra: jobban le kell kötnünk ezt az anyagot. Az anyagot, az eseményt más korra és más személyekre vonatkoztatjuk. Az elolvasott anyag feldolgozása után átvihetjük a munkát a gyermek egyéni *kifejező* hajlamainak munkáltatására. Eddig a befogadó képességeket működtettük a kifejező készség kis munkáltatásával. Ezután az adott olvasmányanyag alapul szolgál a kifejező készség autonóm munkájához: *tovább kell szőni az eseményt és transzponálni kell*. Ez már elemi bevezetés az irodalmi alkotás műhelytitkaihoz a munkáltatás segítségével. Itt látja meg majd a gyermek, mit jelent alkotni és izelítőt kap az alkotás-élmény nagy rejtelmeiből. Ez az alkotás megértése mellett annak megbecsülését is szolgálja.

Hogyan történik mindez?

Az adott olvasmányt a gyermek sajátjává varázsoljuk. Ez néhány óra kemény munkája. Midőn mindez már megtörtént, még mindig meghagyjuk a gyermeket az olvasmány műfajának keretében. Pl. a III. o. Rákóczi megjött c. olvasmányát vegyük alapul. A gyermek Komáromi János nyomán élénk képet nyer Rákócziról. A képet bővíthetjük és színezhetjük tovább. Ez lehet feladata egy házi dolgozatnak. Itt megemlítjük Rákóczi küzdelmes életét, szabadságharcát, számkivetését. Megbeszélhetjük a szabadságharc lefolyását, szomorú végét. Tanítványaink már szinte nem is napjainkban élnek, hanem a XVIII. század viharai között: ott portyáznak Bécs alatt, ott vannak az ónodi gyűlésen, ott vannak a trencséni csatában. Most intermezzóként elolvasunk egy Mikes-levelet, talán a könyvben megtalálhatót Rákóczi haláláról. Ezt azonban nem dolgoztatjuk fel, csak a hangulat elmélyítése miatt olvassuk. Elolvashatjuk a 42. levelet, vagy az ebből fakadt Lévai-költeményt. A gyermek lelkében eleven kép él Rákócziról és koráról. A hangulat elmélyítésére felhasználhatunk egy-két hanglemezt: kuruc-nótát, tárogatószámot, stb. Készen van egy feldolgozott elbeszélés. Ennek a hangulata aztán egyre bővül, színesedik. A megadott műfaj keretei közül lassan szabadulunk és a kiteljesedett hangulatot igyekszünk megrögzíteni a gyermek lelkében. (Minden olvasási élmény legfőbb tényezője és alapmozzanata a hangulat minden korú olvasónál. Lírai olvasmányainknál lesz ennek nagyon nagy szerepe.). Most elszabadulhatunk a műfajtól is. Letörött a zászló, a kurucok kibújdostak. A Fejedelmet néhány hűséges embere kíséri: Bercsé-

nyi generális, Kelemen deák, aki esténként soha el nem küldött leveleket irogat kedves nénjének. Idegen tájakon élnek, lapostetejű házakban. A Márvány-tenger zúg az ablakok alatt. Meleg esti szél hordja a török kertek fűszeres illatát. A Fejedelem sétára indul. Csillagos, tiszta este van. Leül egy elhagyott kőpadra. Feltekint a csillagos égre és nézi, nézi az Erdély felé integető magas csillagokat. Te, fiam, ott állasz mellette és figyeled a Fejedelmet. Írd meg házi feladatként: Rákóczi elmélkedése a Márvány-tenger partján.

Így lesz lassan az elbeszélésből elmélkedés, így kerülünk az események egyszerű egymásutánjától egy nagy magyar egyéniség vonzó közelébe. Az olvasó-nevelés nehéz munkájában már nagy lépéssel haladtunk előre: igyekszünk meditatívvá tenni az olvasmányi élményt. Munkánk eredményéről a házi feladatok megvizsgálása ad útbaigazítást. Ebből látjuk meg, mennyire sikerült megközelítenünk célunkat és milyen hézagok vannak még a gyermekek munkájában. Ezeket aztán célunk érdekében tervszerűen pótolnunk kell a következő olvasmányoknál.

Olvasmányaink anyaga azonban nemcsak prózai olvasmányokból áll, akár már ezen a fokon is nagyszámmal szerepelnek olvasmányaink között lírikumok is. Ezeknél a figyelmet már a megjelenési formára is fel kell hívnunk. Ez a forma pedig a vers. A lírai olvasmányok olvastatásának problémáival külön részletes értekezés foglalkozhatnék. Most csak egy-két elemi alapelv érintésével igyekszünk írásunkba bevonni a kérdést.

Vegyük például a III. osztály anyagának egyik-másik lírai olvasmányát. Kiindulásul a Pató Pál-szerű költemények szolgálhatnak legjobban. Az ilyen lírai alkotások képszerűségük és emblémaszerű eseménykompozíciójuk alapján szinte édestestvérei a már tárgyalt és feldolgozott életképeknek. Első lépés: a vizuális keret. Képzeljük el Pató Pál urat. Az osztály legjobb rajzolója megkaphatja a feladatot: rajzolja le Pató Pál úr házát egy-két jellemző vonással (Roskadófélben van a ház, — Hámlik le a vakolat, — S a szél egy darab födéllel — Már tudj' Isten, hol szalad...). A rajzot közkézre adhatjuk. Házi feladat: Pató Pál úr házatája. (Leírás.). A sorok írója erra a feladatra az osztály 80%-ától élénk, szép megoldást kapott. Sőt, a nélkül, hogy az olvasmány vers-voltára valami hivatkozás történt volna, három tanuló — ösztönösen — versbe írta meg a házi feladatot. Dícséretet és jelest kaptak. Nosza, erre megindult a versgyártás. A következő alkalommal sorra szedtük a fűzfaműveket és összehasonlítottuk Petőfi költeményével. Megállapítottuk, hogy miért nem jó Kovács Péter verse és *miért jó Petőfié*. Elbeszélgettünk arról, hogy *miért* írta Petőfi ezt a verset, eleve már megállapítottuk, hogy *hogyan* írta. Pihentetőként beszélhetünk Petőfi életéről és a koráról is. Még az osztályból is előszedtük a Pató Pál-okat. Munkánk állomásai voltak: 1. az olvasmány képszerű adottságai (bennük a hangulat), 2. megismerkedés a költemény céljával és létrejöttének okaival, 3. megismerkedés (az összehasonlítások által) a költemény felépítésével és vers-alakjával. Lassanként kialakítjuk a költemény egész-élményét. Mindezt anélkül végeztük el, hogy a költeményt túlságosan *taglaltuk* volna.

Majd ismét epikusabb jellegű verset olvastunk: Arany János: A vén gulyás c. költeményét. Kiemeljük a költemény képszerű részleteit. Megrajzoljuk a vén gulyást, majd feladjuk a módosított házi dolgozatot:

Milyen volt a vén gulyás... fiatal korában? Aki akarja, versben írhatja. Ez a vers hasonlítson Arany János versformájára. A feladatot ismét megbeszéljük: ez lesz a tulajdonképeni feldolgozás. A feladatot a gyermek biztosan a 7., 8., 9., 13. és 14. versszakok alapján írja majd meg.

Igy haladunk lassan a *testtelenebb,* hangulatibb lírikumok felé. Elérkezünk ebben az osztályban Szabolcska Mihályhoz. Költeményei közül a Salzburgi csapszékben-nel kezdjük. Ezt úgy dolgozhatjuk fel, mint a Pató Pál-t. Másodiknak vehetjük a Hortobágyot, harmadikul pedig a Tele van a város akácfavirággal kezdetűt. Egyre jobban kihull a szemléletes elem és inkább csak a hangulat marad. Itt a hangulati elem hangsúlyozására ismét kerülő utakat választhatunk. Említsünk egy-két népdalt, ha lehet, énekeljük is el egyiket-másikat. Pl. Az erdő, erdő, marosszéki erdő kezdetű finom és szép székely népdalt. (Tanítványaink, hála a magyarszellemű énekoktatásnak, bizonnyal ismerik.)

Lírai olvasmányaink, még nagyon kezdetleges fokon, közelebb segítik tanulóinkat a vers-hez.

Nagyobb olvasmányhoz érkezünk ezek után a IV. osztályban: a Toldihoz. Itt két feladatot kell élményi olvasásunknak és olvastatásunknak szem előtt tartania: a mese-élményt (az olvasmány egészének, a kompozíció mesteri voltának élményét) és a részélményeket. Minden nagyobb olvasmánynál ez az út a fontos. Az egészélmény ne a bevezetőn alapuló tartalomból induljon ki, hanem az olvasmány egészének átfogó ismeretéből. Olvassa el a növendék *az egész Toldit* most már házi feladatként, irányítás nélkül. Számoljon be részletesen a meséről. Minden órán, minden alkalommal lássa azt az egészet, amelybe az éppen feldolgozott, megtárgyalt részlet szervesen *(kompozíció)* beleilleszkedik. Itt nevelhetjük a tanuló szerkezet-érzékét, akár olvasmányainak megítélésében nyilvánul ez meg később, akár saját alkotásainak felépítésében. Az olvasmány-egész átfogó ismerete után foghatunk bele csak a közös feldolgozásba. Ennek a feldolgozásnak azonban olyannak kell lennie, hogy állandóan felszínen tartsa az érdeklődést: minden új résznek legyen külön mondanivalója. Ez meg is van, csak a tanárnak kell ezt felfejtenie. Ezen a ponton újabb olvasási, illetve olvastatási problémát talál a tanár: az olvasmány nyelvi mondanivalója. Itt tanuljon meg a tanuló a magyar szavak szépségein ringatózni. Most már erőteljesebb lehet a nyelvtani és olvasmányi koncentráció. A szabatos, magyaros kifejezések és szólások magyarázata, tömör szépségük megmutatása és a helytelenekkel való összehasonlításuk az igazi nyelvtanítás maradó eszközeiként szerepelnek. A nyelvtanban tanult alaktani és mondattani ismeretek óráról-órára bőven illusztrálhatók és felszínen tarthatók. Ez nem azt jelenti, hogy az olvasmányból alkalmazott nyelvtant csináljunk.

A kompozíciós-élményt is rögzíthetjük és irathatunk tanítványainkkal egy prózai Toldit más cselekménnyel és módosított körülmények között. (A cselekmény megmutatásánál és a szerkezet logikus és mesteri voltának felfedésénél azonban jusson eszünkbe az egyik budapesti iskola grafikon-borzalma!) Fontos: a kompozíció felismerésének is élményinek kell lennie és nem intellektuálisnak. A kompozíció megmutatásában benn-foglaltatik a hős lelki rajzának egész logikája. Ez már a lélektani élmény felé vezeti olvasóinkat.

Olvasmányunkkal kapcsolatban felhívhatjuk tanítványaink figyelmét

a Toldi-trilógia többi darabjaira is. Aki akarja, olvasa el. (Ez már út az olvasástól az olvasás felé.) Egy idő multán megkérdezhetjük növendékeinket: ki olvasta a Toldi szerelmé-t, vagy a Toldi estéjé-t? Az olvasóval az osztály előtt röviden megbeszéljük az olvasmányt és szorgalmát okvetlenül jutalmazzuk. Olvastassuk fel vele a legszebbnek tartott jelenetet az olvasmányból. Ezt röviden interpretálhatjuk — Toldi-magyarázatainak módján — majd térjünk vissza a iskolai anyaghoz.

Érdeklődjünk lassanként egyre gyakrabban növendékeink olvasmányai iránt is, és igyekezzünk ezen a téren teljesen őszinte megnyilatkozásokra bírni őket. Ponyva-olvasmányaikat is ismernünk kell és állandó beléjükkapaszkodással kell hiábavalóságukat megmutatni. Mutassunk rá örökké visszatérő közhelyeikre: verekedés az ivóban, kérek egy pohár viskyt, a 45-ös Colt stb. Tartalmas olvasmányaikat röviden beszéljük meg velük. Nagyon jól bevált ilyen szempontból az egyes iskolákban bevezetett pontrendszer. Ez abból áll, hogy a tanár megadja az ajánlatos olvasmányok jegyzékét és mindegyik olvasmánynak bizonyos pontértéket ad. A legértékesebbeknek a pontértéke 3, a kevésbbé értékeseknek 2 és így tovább. Minden 10 pont egy jeles. Minden tanuló beírja az olvasott olvasmányokat egy erre a célra szolgáló füzetbe. Ezt vagy tartalmi kivonattal teszi, vagy a szaktanár megadta kérdésekre felel az olvasmánnyal kapcsolatban: pl. 1. a mű cselekvénye, 2. szereplő személyei, 3. a legvonzóbb szereplő rajza, 4. a legszebb jelenet, stb.

Olvastató munkánk a felső fokon már az együttolvasás munkájává nemesedik. Ezt természetesen csak a rövidebb olvasmányoknál tehetjük meg. Itt olyan szépségekre, olyan rejtett, olvasmányban adott értékekre kell felhívnunk tanítványaink figyelmét, amelyeket maguktól nem tudnának felfedezni. Ezek a rejtett szépségek, elemek kétfélék lehetnek: a) az olvasmány egészével adottak, b) a részletekből kifejthetők. Ezen a fokon már az olvastató, illetve együtt olvasó munka főfeladata, hogy az olvasmány szépségét már *intellektuális* síkra is vetítse át. Az olvasmány *elsődleges* egész-élményét nyomon kell követnie a részletélményeknek. Ezek azonban már nem annyira érzelmiek és hangulatiak, inkább értelmiek. Ezen a fokon már arra is nevelhetjük tanulóinkat, hogy ne csak az olvasmányban megnyilatkozó cselekvény, ne csak a történések pusztán időrendi, vagy okozati egymásutánja érdekelje őket, hanem *maga az olvasmány is.* Így egy lépéssel közelebb jutottunk velük az értelmes és a szó eredeti magyar értelmében az okos olvasóhoz. Az így nevelt olvasó már olvasási élményének okát is tudja adni, meg tudja mondani, le tudja írni, hogy *miért* tetszett neki az olvasmány, miért jelentett élményt számára. Az együtt elmélyedve feldolgozott olvasmány necsak mintául szolgáljon a tanulónak további olvasmányai szempontjából, hanem ösztönzésül is.

Mit jelent a rejtett olvasmányi mozzanatok felfejtése? Egy egyszerű példát vegyünk mutatóban. Az V. osztály olvasmányanyagában már Ady-verseket is dolgoztathatunk, illetve dolgozhatunk fel. Az Új versek előhangjának olvasásánál bevezetőül okvetlen beszélnünk kell Ady Endréről, korának irodalmi érdeklődéséről, nagy elözőiről: Reviczkyről, Vajda Jánosról, a kor politikai és társadalmi arcáról. (Ez utóbbit könnyen megtehetjük, hiszen Szekfü Gy. Három nemzedékéből vett, kevéssel előtte megtárgyalt olvasmánya szolgál biztos és élményi kiindulási alapul.)

Ezzel mintegy felhívjuk a tanuló figyelmét arra, hogy igyekezzék megismerkedni azzal is, aki olvasmányát írta, hiszen így jobban belehatolhat abba. A műalkotás műhelytitkaiból már előző munkánk során kapott izelítőt. Majd elolvassuk a verset teljes egészében. Aztán igyekszünk az előtte vázolt keretbe beleállítani egyes részeinek megvilágításával. Megmagyarázzuk neki a — Hiába döngetek kaput, falat — sor értelmét és jelentőségét; az örök magyar Szizifusz-tragédiát és a—Mégis megkérdem tőletek — sorét: a javító és belső kényszerből fakadó dacos és lázadó akarást. Megmagyarázzuk a Verecke—Dévény antagonizmust és a Pusztaszer értelmét. Aztán a gyermek lassan látja az utolsó sor értelmét is: a győztes magyar dal vádaskodással és tudatlansággal legyőzhetetlen értelmét és értékét. Elolvashatjuk az Új versek kötetből az Utolsó mosoly c. költeményt is — a tanuló nagyobb érdeklődéssel figyel majd az *olvasmányai* között szemelvényként nem szereplő olvasmányokra —, itt szintén a különösen szkizofrén Ady egy furcsa és nagyon szép versével áll majd szembe, amelyet magyarázó segítségünk nélkül nem érthet meg. A különkülön szétszedve megmagyarázott és megértett vers törhetetlen egésze így válik majd számára újra, és most már teljesebb, egész-élménnyé. Megérti azt a finom és zárt logikai, értelmi és érzelmi egészet, amely minden Ady-verset olyannyira jellemez. Hogy Ady verseit egyesek szétesőknek és illogikusaknak látják, éppen arra vezethető vissza, hogy sohasem igyekeztek alaposan átélni, feldolgozni olvasmányaikat, ha ugyan olvastak egyáltalán. Mit jelent a gyermeknek az élmény, mikor megérti a Pócsi Máriának ezt a két sorát: Egy idő óta megnőtt a szívem — S a *szép* bűnöktől *keservesen* tiszta . . . —? És hány ilyen két sor van csak ebben a versben is.

Így olvashatjuk végig nemcsak Ady költeményeit, hanem az egész magyar lírát. Látja a gyermek lassan-lassan Adyval kapcsolatban a szabad lírai vers szépségét, a kötetlenül szabadon lebegő magyar jambus halk, határozott, de eleve be nem irányított lejtését és komoly haladását. Látja az egyszerűségében új tiszta magyar nyelvet, a tömör szerkesztést. A Felszállott a páva a vármegyeházára c. Ady-versnél szinte nem is látja a határt az idézet és Ady sorai között: mintha csak a nép művészi fia folytatta volna tovább a mélyértelmű sorokat. Ennek a versnek az egészét is megérti éppen Szekfü fentebb említett szemelvénye alapján, hiszen látja, hogy mit jelent a kor magyarságának a maga zárt, elmaradt világával a municipium: a vármegye.

Az olvasmány rész-élményeinek mélyítésével arra is ránevelhetjük a tanulót, hogy sokszor már egészen leheletfinomságú verset is tudjon élvezni: ahol már csak a forma finomsága, a szavak pehelyszerű könnyedsége fogja meg. Olvasni és élvezni tudja Tóth Árpád mesteri sorait. Például az irodalomtörténeti Csokonai-képet mennyire színezi számára Tóth Árpád Csokonai c. szonettjének élményi olvasása. Még magunk is elevenebb Csokonait látunk e sorok olvasásánál:

Vitézem, oh te nem voltál a zordság
Vitéze, vén diák csak, kálvinista,
Ki kósza farsang víg kulacsát itta
S a gráciák kezébe tette sorsát . . .

S míg görnyedtél egy édes rím felett,
Szemedben végső fény gyúlt, húnyó csillám
S kezed lassan, reszketve írta: Lillám!

Vagy gondoljunk a Csokonai-kép színezésénél Tóth Árpád Reményhez c. költeményére. Így az olvastatás, ill. olvasás már nemcsak önálló élmény lesz, de hozzájárul a magyar irodalomtanítás nagy és okvetlenül szükséges koncentrációjához is.

Tanítványunk Babits Mihály szinte már a szó-zsonglőrséggé váló nyelvművészetét is élvezi és csodálja a nyelv remek formáit, tömör képeit. Megbecsüli, hogy valaki a Danaidák egyszerű mitoszát ilyen csodálatos színekkel tudja eleven muzsikává varázsolni, még akkor is, ha a vers számára csak „félig értett dal" lesz.

Az olvasmány lassan élettel telt valósággá válik. A sorok írója érezte a munka jutalmát, mikor egyik tanítványával sétált eső utáni időben egy májusi délutánon. A fák szinte belenyujtózkodtak az alkonyodó májusi délutánba, a lekaszált fű nedvesen gőzölgött, párolgott: illattal, erővel volt teli a levegő, és akkor szólalt meg a VII-es diák: Tanár úr, most már értem Ady versét, a Májusi záport után-t. Mintha én írnám a sorokat:

Nagymesszíről ködölt a Bükk,
Gőzölt a sík, áradt az Ér
S fáradt testemben hirtelen
Ott, a záporverte mezőn
Piros dalra gyujtott a vér,
Piros dalra gyujtott a vér.

Szinte sercent, hogy nőtt a fű,
Zengett a fény, tüzelt a Nap,
Szökkent a lomb, virult a föld,
Táncolt a Föld, táncolt az Ég
S csókolt minden az Ég alatt
S csókolt minden az Ég alatt.

Szinte mámorosan duruzsolta a szavakat a májusi délutánba. Látszott rajta, hogy mint a tavaszi levegő, áradnak át a sorok a pórusain. A verset közösen nem olvastuk — hiszen VII. o.-ban más, nehezebben megközelíthető olvasmányi anyaggal foglalkoztunk — ő mégis olvasott és megélte a sorokat iskolánkívüli olvasmányokat célzó beszélgetésünk alapján.

Amint láttuk, a gyermek fejlődése szerint, lelki igényeinek megfelelően haladtunk munkánkban. A legfelsőbb osztályokban való tennivalónkat éppen csakhogy érintettük. Erről a mult évben az irodalomtanítással kapcsolatban már bővebben szólottunk. S ez a pár sor írásunk csak tovább akarta szőni azt a fonalat, amelyet a mult esztendei Évkönyvben kezdtünk gombolyítani. Közelebb akart vinni egy-két gondolattal tanító és nevelő munkánk céljához, hogy mire kikerülnek kezünk alól tanítványaink, maguktól is olvassanak és vigyék magukkal a magyar írás, a magyar könyv szeretetét, mert a magyar könyvnek mindig volt, van és lesz mondanivalója minden magyar számára.

Dr. Pados Ottokár.

Irányított pályaválasztás.

A pályaválasztás az első nagy találkozás az „élettel", az ifjúság itt áll először szemtől-szemben azokkal a problémákkal, amelyeknek megoldásától függ a jövője, sokszor egy élet boldogsága vagy boldogtalansága.

Ez a találkozás néha szinte észrevétlenül történik: a hivatás lassan ébred a gyermeki lélekben, ezer kibogozhatatlan szál fonódik a szíve köré, amely szelíden, de ellenállhatatlanul vonzza egy életpálya felé; máskor sok-sok tépelődéssel, fájó bizonytalansággal, sőt lelki küzdelemmel jár, nyugtalan éjtszakák sötétjében vergődik a fiatal lélek, nem tud önmagával tisztába jönni. És érdekes: ebben a kérdésben jóformán mindenki autodidakta, míg az iskola szinte minden más kérdésben igyekszik az ifjúságot előkészíteni: jövő tanulmányaira, a testi és szellemi nehézségekre, a lelki küzdelmekre és a várható kísértésekre, ebben a kérdésben csaknem teljesen magára hagyja. Az iskolának többé-kevésbbé az az álláspontja, hogy a pályaválasztás az egyén legsajátosabb joga és kötelessége, egyéni lelkiismeretének, eszének és szívének a legbensőbb ügye, hiszen saját életsorsáról, jövőjéről kell döntenie.

Ez a felfogás maradéktalanul érvényesülhet is akkor, amikor a társadalmi életet bizonyos állandóság, nyugalom és biztonság jellemzi. De teljesen más a helyzet, amikor a nyugodt, egyenesvonalú fejlődés, a zavartalan biztonság megszűnik. Ekkor a pályaválasztás már nemcsak az egyén boldogulásának a kérdése, hanem a társadalomnak, a nemzet egyetemének az ügyévé is válhatik. Ha az egyes élethivatásoknál aránytalan az utánpótlás eloszlása, egyik pálya túl van zsúfolva, viszont más helyen nincsen elegendő jelentkező: ez nemcsak az egyéni életben lehet katasztrófa, hanem a nemzet jövőjét is komolyan veszélyeztetheti.

Általában meg lehet figyelni, hogy csendes fejlődésű korokban a pályaválaszás grafikonja is nyugodt, egyenes vonalat mutat, a „kereslet és kínálat" egyensúlyban van, a természetes kiválasztódás biztosítja a társadalom egyenletes fejlődését. De amint a természet mindent területén, az emberi társadalomban is vannak viharos korszakok. A csillagok évmilliós fejlődéstörténetében, a föld kialakulásának korszakaiban és a társadalom változásaiban egyformán megtaláljuk a „veszélyzónákat". Ezekben a korszakokban a fejlődés biztos menetében zavarok állnak elő.

Tagadhatatlan, hogy ma ilyen „veszélyzónában" élünk. Az utóbbi évtizedekben a technikai kultúra hihetetlenül gyors fejlődési üteme, a gazdasági életnek éppen a technikai kultúrától diktált lázas lüktetése, a politikai berendezkedések egymást felváltó rendszerei a pályaválasztásban is megzavarták az egyensúlyi helyzetet.

Aki ennek a kérdésnek az elmúlt esztendőkben némi figyelmet szentelt, az láthatta, milyen nyugtalanul hullámzott a kereslet és kínálat máskor szinte töretlen grafikonja. Megfigyelhettük, hogy vannak életpályák, amelyeken nemrég még hiány volt — aztán egyszerre csak megindult arrafelé a tömegek vándorlása, hogy aztán hirtelen beálljon a túltelítettség állapota. Hogy az aránytalan eloszlásnak csak egy-két példáját említsük, emlékeztetünk arra, hogy nálunk, Magyarországon az 1930-as esztendőkben az ifjúságnak az értelmiségi pályákra való özönlése olyan nagyfokú volt, hogy komoly veszély fenyegette az ipart: a legnagyobb munkanélküliség idején nem volt elegendő jól képzett szakmunkás. Olaszországban a gyorsan fejlődő iparosodás a falvak lakosságát a városokba csalogatta, megindult a vidék elnéptelenedése, a városok viszont túlnépesedtek és a földmívelés folytonosságát veszélyeztette a munkáskezek hiánya. Németországban még nehezebb volt a helyzet: a divatos életpályák olyan mértékben vonzották az ifjúságot, hogy más helyeken, pl. az építőiparban és a bányászatban zavarok állottak elő. Angliában ugyanezen időben a textilipar volt az elhanyagolt pálya, viszont Amerikában mérnökhiánnyal küszködtek. És mindez történt a gazdasági dekonjunktúra idején, amikor milliós munkanélküli tömegek vártak elhelyezkedésre. A világgazdaság helyzetében lassankint javulás állt be, de a társadalmi megoszlás az egyes életpályák keretén belül még rosszabb lett, olyannyira, hogy szükségessé vált, hogy az állami élet felelős vezetői belenyúljanak a kérdésbe és igyekezzenek a megbomlott egyensúlyt helyreállítani.

Ez a beavatkozás legtöbb esetben csak negatív volt: egyes életpályákat elzártak vagy legalább is nehezebbé tették az azon való elhelyezkedést a zárt számok különböző alkalmazásával, az értelmiségi pályákon meghosszabbították a tanulmányi időt, megszigorították a kiválogatást. Ez a mód azonban nem tud segíteni tevőlegesen: nincs eszköze, hogy eltüntesse a hiányokat, hogy tömegeket mozgasson az elhanyagolt hivatások felé.

A pályaválasztás irányítása ma jóformán minden kultúrállamban probléma, és mondhatni mindenütt történtek kísérletek az aránytalanságok kiküszöbölésére. A kérdés szervezett megoldásának két kikristályosodott módja áll előttünk, az egyik a pályaválasztási tanácsadás rendszeresítése, a másik a pályaválasztásnak előzetes hatósági engedélyhez való kötése. Az előbbinek legszebben kidolgozott módszerére a svájci iskolák adnak példát, az utóbbi a Német Birodalomban 1938. március 1. óta törvénybe van iktatva.

Azt hisszük, nem lesz érdektelen mindkettővel kissé behatóbban foglalkozni.

A pályaválasztási tanácsadás jelentősége abból a tényből indul ki, hogy az ifjúság tekintélyes része nincs teljesen tisztában sem az életpályák lehetőségeivel és követelményeivel, sem a saját alkalmasságával, másrészt a felvilágosításon túl a rábeszélésnek is nagy szerepe van, hisz

ritkán alakul ki valakiben a hivatás annyira egyirányúan, hogy az megváltoztathatatlan legyen. Az emberi tehetségek és hajlamok rendesen bizonyos tágasságot mutatnak: rokonszakmák felé könnyen lehet téríteni gyakran még olyanokat is, akik látszólag egy irányban már végleg lekötötték magukat.

A pályaválasztási tanácsadásnak kettős szerepe van, meg kell állapítani a jelentkező alkalmasságát, másrészt figyelembe kell venni a mutatkozó szükségletet is: így válik ez a módszer egyidejűleg az egyénnek is, a köznek is hasznára.

Az egyéni alkalmasság tulajdonképpen az a viszony, amely az ember és a munka között van. Minden embernek megvan a maga egyénisége a tehetségével és hajlamaival, de épúgy megvan minden munkának is az egyénisége a követelményeivel és lehetőségeivel. Kell, hogy az emberben meglegyenek az életpálya betöltéséhez szükséges testi, szellemi és jellembeli tulajdonságok, azonfelül hajlam az illető munka felé, azaz belső, lényegbeli rokonság az ember és a munkája között. Ha tehát valaki tanácsot akar adni, akkor szükséges, hogy a lehetőség szerint tökéletesen ismerje az embert, de ismerje azokat a követelményeket is, amelyeket az életpálya az emberrel szemben felállít.

A kísérleti pszichológia fejlődésével a lélekbúvárok és a nevelők között sokan voltak, akik a képességvizsgálatban vélték felfedezni azt a csalhatatlan módszert, amely a pályaválasztási tanácsadást abszolút biztos, amellett exakt alapokra fekteti. Úgy gondolták, hogy minden élethivatás számára meg lehet találni azokat a próbákat, teszteket, amelyek döntő bizonyossággal megmondják, vajjon a megvizsgált személy alkalmas-e az illető hivatás betöltésére. Különösen Amerikában váltottak ki ezek a tehetségvizsgálatok igen nagy lelkesedést. A világháború alatt a bevonuló katonák ezreit vizsgálták meg, később kiterjesztették ezeket a vizsgálatokat az iskolákra az elemitől kezdve az egyetemekig, úgy hogy ma már az iskolai értékelés jóformán a tesztek alapján történik. A vizsgálat kiterjed az emlékező, kombináló, ítélőképességre, az érzékszervek élességére. Ezeknek a teszteknek a száma sok ezerre rúg és a szakfolyóiratok állandó rovatban közlik az újonnan felállított próbákat.

Ezzel szemben Európában ma már sokkal kritikusabban értékelik a tehetség-vizsgálatok jelentőségét, mint pár esztendővel ezelőtt. A nevelők méltán helyezkednek arra az álláspontra, hogy ezek a vizsgálatok rendesen apparátusokkal, gépekkel dolgoznak, a gép pedig sohasem ítél, hanem csak regisztrál; néha talán fontos adatokat jegyez fel, de mégis csak a legfontosabb az adatok értékelése és feldolgozása, szóval a kísérletező egyéni munkája. A vizsgálandó „anyag" nem élettelen valami, hanem az ember, a testből és lélekből álló ember, akihez csak szívvel, szeretettel lehet közelebb férkőzni.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az intelligencia vizsgálatokat a pályaválasztás szempontjából csak nagyon óvatosan lehet felhasználni. A nyert eredmények nem pusztán az értelmiségi fokot jelentik, hanem nagy mértékben függnek a pillanatnyi diszpozíciótól. Amellett biztos összehasonlító alapot csak akkor nyújtanak, ha a megvizsgált csoport homogén, mert ugyanazon vizsgálatokra máskép reagál a városi, mint

a falusi gyermek, másképp a fiatalabb, másképp az idősebb korú; másképp a fiú és másképp a leány. De azért a hozzáértő pszichilógus kezében sokat jelentenek ezek az adatok, főleg, ha egyszerűek és természetesek. Felvilágosítást adnak a felfogóképességről: gyors-e, vagy lassú, van-e a megvizsgált ifjúnak kezdeményező tehetsége, gazdag vagy szegény-e lelki tartalma, mélyreható-e a gondolkodása vagy csak a felszínen járó, a lényegeset fogja-e fel, vagy a jelentéktelent. Mindennek az ismerete nagyon fontos lehet a pályaválasztás szempontjából. Ehhez azonban nem kell bonyolult kísérlet, nem kellenek elmésen megszerkesztett gépek. Gyakorlatilag ma alig használnak mást, mint a Rohrschach-féle eljárást (szabálytalan rajznak, pl. egy tintafoltnak az értelmezése), vagy a Wartegg-félét (hiányos rajzok kiegészítése), ezeknek helyes használata többet ér, mint a legnagyobb fantáziával kigondolt kísérleti eljárás. Hiányos mondatok kiegészítése, szavaknak hasonló vagy ellentétes értelmű kifejezésekkel való helyettesítése elegendő anyagot nyújtanak a hivatásügyi tanácsadó számára a megvizsgált egyén szellemi szintjéről.

A képességvizsgálatoknál sokkal fontosabb a tanulók lelki és erkölcsi tulajdonságok szempontjából való megfigyelése. A kitartás, a szorgalom, a megbízhatóság legalább is olyan jelentőségű a gyermek megítélésében, mint az intelligencia — az erkölcsi tulajdonságok pedig még sokkal fontosabbak. Ezekről azonban helyes képet nem a pszichológus fog rajzolni, hanem a tanító és tanár, akinek módja van a tanulókat hosszú időn keresztül, a legkülönbözőbb körülmények között megfigyelni. A pályaválasztási tanácsadó tehát nem járhat el az iskola megkérdezése nélkül.

A felvetett kérdésekre az iskolától adott feleleteknek egyik legfontosabbika az iskolai bizonyítvány. Igaz, hogy a közfelfogás itt szinte általánosan az ellenkező felfogást vallja, szinte szabályként emlegetik, hogy az iskola kitüntetettjei ritkán állják meg a helyüket az életben, viszont sokszor a gyenge diákokból kiváló egyéniségek válnak. Meg kell azonban állapítanunk, hogy a megfigyelés ezen a téren meglehetősen hiányos. Bizonyos, hogy a „jegy" önmagában még nem döntő. Közismert dolog, hogy az egyes iskolák, sőt egyes iskolákon belül a tanárok között a jegyosztás erősen elütő — ezeknek az időhöz és helyhez kötött viszonyoknak az ismerete nélkül a jegy még nem sok felvilágosítást ad. De nem ad felvilágosítást a tanuló egyéni ismerete nélkül sem. A jó jegyet szerezheti a tanuló tehetségével is, meg szorgalmával is, megkaphatja esetleg szánalomból — mindegyik más jelent az értékelés szempontjából. Az összes körülmények figyelembe vételében azonban igen értékes tényező marad a tanácsadó számára, amint értékes adatokat szolgáltat a tanuló iskolai viselkedésének, magatartásának, megnyilatkozásainak (pl. füzeteinek) megfigyelése is. De mindez csak akkor lesz teljes, ha a tanácsadó ismeri a tanuló erkölcsi, jellembeli tulajdonságait, ezeket pedig a nevelő megkérdezése nélkül helyesen megállapítani semmiképen sem tudja.

A tanáron kívül fontos adatokat tud szolgáltatni az orvos is. Egy hivatás betöltéséhez testi adottságokra is szükség van: vannak életpályák, amelyeken például nem lehet boldogulni jó látás, éles hallás nélkül, vannak pályák, ahol nagy a veszély a meghűlésre, erre bizonyára alkalmatlan az, aki hajlamos a meghűlésre, tüdőgyulladásra. Régi beteg-

ségek, esetleges balesetek ismerete is fontos lehet a testi alkalmasság megítélésére.

A pályaválasztási tanácsadó, aki jó pszichológus és jó emberismerő, aki helyesen használja fel a tudományos kísérleteknek, a nevelőnek, az orvosnak rendelkezésére bocsátott adatait, amellett ugyanilyen mértékben ismeri az életpályák követelményeit, hasznos szolgálatot fog tenni sok-sok tanácsért hozzá forduló ifjúnak és hasznos szolgálatat fog tenni a nemzetnek is, amelynek érdeke, hogy fiatalsága az életben megtalálja a neki legjobban megfelelő helyet.

A pályaválasztási tanácsadói hivatal megszervezésével a világháború után jóformán minden kultúrországban megpróbálkoztak. Legtöbb helyen azonban nem lett belőle más, mint szép kísérlet, amelynek az élet irányításában nem sok szerep jutott. Németország kötelezően is elrendelte a tanácsadó előtt való megjelenést, de még ez sem hozta meg a kívánt eredményt, azért a német birodalmi kormány radikális lépésre határozta el magát: 1938. március 1-től kezdve kiterjesztette a hivatásügyi tanácsadók szerepét és most már pályát választani csak a munkaügyi hivatal előzetes engedélyével szabad. (Totale Nachwuchslenkung.)

A Birodalom vezető embereit erre a kétségkívül merész lépésre súlyos okok kényszerítették. Németországban a munkapiac helyzete az első nagy háború után igen jellegzetesen alakult. A gazdasági helyzet leromlása idején óriási méreteket öltött minden téren a munkanélküliség: a munkásosztály kebelében épúgy, mint az intellektüellek között. 1934-ben az az állapot már katasztrófával fenyegetett: ebben az évben 620.000 férfi került ki az iskolákból és keresett elhelyezkedést, ezzel szemben mindössze csak 155.000 munkahely volt a számukra. Ilyen körülmények között parancsoló szükségesség volt az eloszlás organizálása, az emberek irányítása, mert rossz eloszlás mellett még a helyzet javulása esetén sem lehetett számítani a bajok megszünésére. A következő esztendőkben a munkapiac helyzete lényegesen javult, ma már egyenesen ott tartunk, hogy nagyobb a kereslet, mint a kínálat, kevesebb az ember, mint a munkahely. A két grafikon 1938-ban metszette egymást, ekkor volt körülbelül ugyanannyi munkahely, mint munkaerő. De csak nagy átlagban, mert az egyes helyeken az eloszlás sohasem volt arányos. A pályaválasztás terén érdekes eltolódás mutatkozik: vannak felkapott és vannak elhanyagolt életpályák. „Fahren, fliegen, funken" a jelszó, ezért pl. a mechanikai pályákon több a jelentkező, mint a munkahely, különösen a finom-mechanika, a rádió és repülés-technika felé vonzódik az ifjúság, ezzel szemben a földmívelés, a bányászat, aztán az építőipar munkáshiánnyal küszködik. Az értelmiségi pályák között a tanítói és tanári pálya a legelhanyagoltabb, annyira, hogy a közoktatásügy folytonossága forog veszélyben.

Az utánpótlásnak lehetőség szerint helyes arányban való elosztására ilyen körülmények között már nem lehetett elégséges az egyszerű tanácsadás. A kérdés gyökeres megoldásáról akar gondoskodni az említett 1938-as törvény, amely a pályaválasztást a kerületi munkaügyi hivatalok mellett működő tanácsadók engedélyétől teszi függővé.

Ezt a rendelkezést szisztematikus előkészítés vezette be. Először is kategorizálták az életpályákat, hogy ilyenformán tiszta és áttekinthető képet lehessen kapni a munkahelyekről. A teljes rendszer kidolgozása

sokkal több munkát igényel, semhogy eddig tökéletesen el lehetett volna készíteni, de a már meglevő vázlat is rendkívül érdekes. A birodalmi munkaügyi hivatal egyik főtisztviselője, dr. Molle dolgozott ki egy összeállítást, amely igen világosan és áttekinthetően rendszerezi az életpályákat. Eszerint az összes életpályák 7 főcsoportra oszlanak, amelyek ismét hivatáscsoportokra bomlanak. A hivatáscsoportok hivatáscsaládokra, ezek viszont egyes hivatásokra oszlanak. Az egész beosztás rövid foglalata a következő:

I. Őstermelői főcsoport:	1. mezőgazdaság, 2. erdészet, vadászat, halászat, 3. bányászat.
II. Anyagelőállító és feldolgozó főcsoport:	4. kőfeldolgozó, üveg és agyagipar, 5. építőipar (kőműves és rokonszakmák). 6. faipar, 7. fémipar, 8. kémiai ipar, 9. papírgyártás, 10. grafikai ipar, 11. textilgyártás, 12. textilfeldolgozás, 13. bőripar, 14. élelmiszerfeldogozó ipar.
III. Mérnöki főcsoport:	15. mérnöki és technikai pályák.
IV. Szétosztó és szállító főcsoport:	16. kereskedői, 17. közforgalmi és szállítási hivatások, 18. vendéglátó ipar.
V. Háztartási és egészségügyi főcsoport	19. háztartási hivatások, 20. testápolási és tisztogatási, 21. egészségügyi, 22. népjóléti szolgálat.
VI. Közszolgálati és hivatali főcsoport:	23. jogügyi, 24. véderő, 25. munkaszolgálat.
VII. Szellemi és művészeti munkák főcsoportja:	26. tanítói, tanári és lelkipásztori hivatás, 27. művészeti hivatások.
Csoporton kívül:	28. állandó foglalkozás nélküliek, 29. hivatást keresők, 30. iskolába járók.

Ez a rendszerezés áttekinhető formába sorozza a kb. 22.000 fajta élethivatást és módot ad arra, hogy tervezetet lehessen készíteni, mi módon kell a tanácskérőket irányítani, hogy az egyéni és közérdek egyensúlyba kerüljön.

Az első ilyen tervezet (Nachwuchsplan) 1938-ban készült az 1939. évre, de ez még csak néhány életpályát ölelt fel. Az 1939-es tervezet nem készült el a háború kitörése miatt, de az 1941. évre szóló már újra használatban van. Ez a hivatásirányítási tervezet először is leszögezi a tényleges helyzetet, azután számításba véve a várható fejlődést, igyekszik megállapítani a szükségletet. Az említett 1941. évi tervezet pl. megállapítja, hogy a mezőgazdaságban az 1939-es évben 10% hiány mutatkozott, 1940-ben az arány nem javult, tehát 1941-ben igyekezni kell az utánpótlást növelni, egyben számszerűen is közli, hány ifjút kell vidékenkint a mezőgazdaságba irányítani.

Az irányítást az iskola munkája előzi meg. Az iskola feladata 1. a hivatás helyes felfogására való előkészítés, meg kell tanítani az ifjúsá-

got, hogy nem tisztán az egyén érdeke a fontos, hanem figyelembe kell venni a közösség kívánalmait is; 2. a fontosabb életpályákról való felvilágosítás, mert közismert tény, hogy a fiatalság nagyon gyakran a hivatás helyes ismerete nélkül választja meg a pályáját és végül 3. a személyi lap elkészítése, hogy abból a tanácsadó már előre tiszta képet kapjon a tanácsot kérők egyéniségéről.

Az iskola munkája után kezdődik a hivatásügyi tanácsadó tulajdonképeni feladata. Először csak közös megbeszélést folytat az iskolában, azután egyénenkint beszél a pályaválasztás előtt álló fiatalsággal, azután a gyermek szülei kíséretében jelenik meg előtte, hogy végleg döntsenek a jövőjéről. Ha a nevelő, az ifjúsági vezető és az orvos véleménye szerint alkalmas arra az életpályára, amelyet magától választott és van is ott elhelyezkedési lehetőség, akkor a tanácsadó minden nehézség nélkül megadja az engedélyt és be is utalja az ifjút a megfelelő munkahelyre. Ha azonban akár az alkalmasság hiányzik, akár a megfelelő munkahely, akkor a meggyőzés és rábeszélés következik. A tapasztalat szerint nincs is nagyobb nehézség, ha az egyes ipari pályák közötti választásról van szó, sokkal nehezebb a kérdés, ha a tanácsadó a jelentkezőt mezőgazdasági munkára szeretné irányítani, még inkább, ha igyekszik lebeszélni a hivatali pályáról. Feltünően sok szülő szeretné gyermekét olyan hivatalba adni, amelynek ellátásához nem kell különösebb szakképzettség. Itt van a legtöbb nehézség, mert jelentkező mindig több van, mint betöltésre váró hely — és azért nem is mindig sikerül mindkét oldalt kielégítő eredményre jutni. Ha a szülő a tanácsadó ismételt rábeszélése ellenére is megmarad álláspontja mellett, joga van gyermekét a tőle választott életpályára küldeni, de csak saját felelősségére, éppen azért írásban kell nyilatkoznia, hogy a pályaválasztás a tanácsadó véleménye ellen történt.

A német pedagógiai folyóiratok igen érdekes beszámolókat közölnek a tanácsadók munkájáról, módszereikről, amelyekkel az előttük megjelenő gyermekek képességeit vizsgálják, a rábeszélésről, amivel irányítani akarják, végül az eddig elért eredményekről. Úgy látszik, az intézmény bizonyos vonatkozásokban beváltja a hozzáfűzött reményeket, legalább is az iskolaköteles kor elmultával az iskolából kilépő gyermekeknél, de viszont nagyon figyelemreméltó nehézségek mutatkoznak az intellektuális pályák felé vonzódó tanácskérőknél. Hogy ezeket sikerül-e megfelelőképen irányítani, különösen majd akkor, ha a háború elmultával az egyetemre induló ifjúság teljes számban jelentkezik, az még egyelőre a jövő titka.

Számunkra azonban az eddigi tapasztalatokból is sok megszívlelendő akad. Németországnak sok szempontból egyedülálló helyzete megindokolja azt a merész lépést, amely a pályaválasztás irányítása körül történt. Olyan országban, amelyben a gazdasági élet alapja az ipar és kereskedelem, ott a technika rohamos fejlődése sokkal mélyrehatóbb változásokat hoz létre, mint az elsősorban mezőgazdasági államokban. A fejlődés folyamán új életpályák keletkeznek, régiek kihalnak. Az ilyen átmeneti korszakokban az utánpótlás körül mindig zavarok vannak, részben mert az új életpályák felé özönlik az ifjúság, részben mert a régieket elhanyagolják, lebecsülik. Ha mindehhez hozzávesszük a tervgazdálkodás problémáját, amelyet szintén az utóbbi

évek vetettek fel, könnyen megérthetjük, hogy különösen olyan országban, ahol a népszaporulat sem kielégítő, a hiányokon nem lehet másképp segíteni, mint úgy, hogy az államhatalom veszi a kezébe az utánpótlás irányítását.

Magyarországon a helyzet lényegesen más. Nálunk a hivatások többsége ma is az őstermeléssel van kapcsolatban: itt pedig a modern élet lázas lüktetése sokkal kevesebb nyomot hagy. A magyarságnak a földhöz való ragaszkodása még mindig elegendő erő ahhoz, hogy a legfontosabb életpályákhoz kellő számú ifjút vonzzon. Az értelmiségi pályákon rosszabb ugyan a helyzet, de remélni lehet, hogy a rendes módok (az egyetemekre felvehető tanulók számának megállapítása, a kikerültek méltányos díjazása) elégségesek lesznek a problémák megoldására. De másrészt abból a szempontból, hogy megfelelő emberek kerüljenek a megfelelő helyekre, nagyon hasznos szolgálatot tehetne a pályaválasztási tanácsadásnak a mostaninál nagyobb mértékben való kifejlesztése.

Ennek nem ellentéte, hanem éppen kiegészítő része, sőt előfeltétele a szülői háznak és az iskolának előkészítő munkája. Különösen az iskolának lehet ezen a téren a mostaninál sokkal nagyobb szerepe. A tanácsadásra rendesen csak akkor kerül a sor, mikor már a növendék készül kilépni az életbe, mikor már közeledik a pillanat, hogy jövőjéről véglegesen döntsön. Ezt azonban az érdeklődésnek, tünődésnek, fontolgatásnak hosszú korszaka előzi meg, amelyet a nevelőnek fel kell használnia arra, hogy növendékeivel megismertesse az egyes életpályákat, az ifjúságra váró feladatokat, az egyes hivatások követelményeit, a nehézségeket és a szépségeket. Az egyes tantárgyak tanítása közben bőven nyílik alkalom, anélkül, hogy az irányítás feltünő volna. Hogy csak pár példát említsünk: a hittanár minden pályára vonatkozólag adhat irányító gondolatokat, beszélhet a papi élet magasztosságán kívül az orvosi, a mérnöki, a katonai pálya szociális vonatkozásairól, a történelem tanára a jogi, gazdasági pályákról emlékezhetik meg, az irodalom-szakos tanár például a tanári, ujságírói élethivatásról, a mennyiségtan tanára a mérnöki, közgazdasági pályák követelményeiről adhat felvilágosítást. Egy történelmi személy, egy politikai esemény, egy szépirodami mű, egy mennyiségtani példa egyformán alkalmas lehet arra, hogy a tanítványai sorsát féltő gonddal figyelő tanár felhasználhassa pályaválasztási tanácsadásra. Házi olvasmányul a tanulók kezébe adott munka, ha annak kiválasztásában és ajánlásában erre is figyelemmel van a tanár, sok indítással szolgálhat a hivatás kifejlesztésére.

Mindez a kérdés tárgyi részére vonatkozik. Egyéni, alanyi vonatkozásban hasznos szolgálatot tehet a tanulók törzslapjának a kötelességen túlmenő, szívvel végzett vezetése. Ha az osztályfőnök esztendőkön keresztül a pályaválasztás szempontjából is figyelemmel kíséri a tanuló testi és lelki fejlődését, hajlamait, érdeklődési körét, kiválóságait és hiányait, lassankint biztos ítéletet tud mondani arról is, milyen pályára alkalmas és milyenre nem. A tanuló törzslapjával a kezében az osztályfőnök nyugodt lelkiismerettel adhat tanácsot ebben a kérdésben, ha hozzá fordulnak.

De e mellett, meggyőződésünk szerint, a tanácsadói intézménynek a mostanin túlmenő megszervezése és általánossá tétele is kívánatosnak

látszik. A tanácsadó hivatásszerűen foglalkozik az egyes élethivatások körében időnkint fellépő túlzsúfoltsággal és hiánnyal: ha ezenfelül módja van megismerni a hozzá fordulók alkalmasságát is, megadhatja azt a biztos útmutatást, amit ma sok esetben nélkülözni kénytelen az iskolából kikerülő fiatal ember. Hisszük, hogy ezzel megszűnnék a sok ötletszerű pályaválasztás, a hivatások sürü cserélgetése és talán az utánpótlás aránytalansága is. És ami a szülő, a nevelő és a köz szempontjából is a legfontosabb: kevesebb volna az önmagát megtalálni nem tudó, boldogtalan, pályatévesztett ember.

Borbély Kamill.

Az 1940—41. iskolai év.

I.

Iskolánk multja.

A magyarországi Szent Benedek-rend nagy alapítójáról és a nyugati szerzetesek pátriárkájáról elnevezett intézetét, mint gimnaziumot, 1923 szeptemberében nyitotta meg 56 tanulóval. Az 1924—25. iskolai évben az 1924. évi XI. tc. értelmében az intézet átalakult reálgimnáziummá.

Első otthonunk a VIII., Mária Terézia-tér 8. sz. alatt lévő Pedagógiai Szeminárium volt, mivel a székesfővárostól átengedett VIII., Baross-utca 62. sz. alatt lévő megszűnt elemi iskolában még menekültek laktak. Ebbe az épületbe az 1925—26. iskolai év elején költözött az intézet.

1931. nov. hó 18-án 1010-4-1732/XI. ü. o. szám alatt az akkori magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ernszt Sándor dr. és a magyar kir. pénzügyminisztérium vezetésével megbízott államtitkár: Vargha Imre dr. jóváhagyták ama „csere, illetve adásvételi szerződést", melynek értelmében a szomszédos dohányraktár (VIII., Baross-u. 58—60. sz. és Rigó-u. 3. sz.) a Szent Benedek-rend birtokába ment át. Ezen a helyen szándékozunk felépíteni középiskolai és főiskolai internátussal és félinternátussal kapcsolatos végleges modern intézetünket.

Eddigi kat. középiskolai főigazgatók: Kocsis Lénárd dr. (1936—1938), Jászay Rezső (1938—40.) és Virágh Teofil (1940—); tankerületi főigazgatók: † Pintér Jenő dr. (1923—1939) és v. Fraknóy József (1939—).

Iskolánk eddigi igazgatói: † Kádár Titusz (1923—24), Kemenes Illés dr. (1924—31), † Mattyasóvszky Kasszián dr. (1931—1935), Horváth Kandid (1935—).

Iskolánk eddigi tanárai: Alfay Pongrác, Barabás Ince dr., Bognár Cecil dr., Boldoghy Máriusz, Borbély Kamill, Brunner Emőd dr., Dobrovich Ágoston dr., Dombos Fülöp, Esztergályos Tibor, Havasi Lucius, Heckenast Kolos dr., Holenda Barnabás dr., Horváth Anzelm, Horváth Kandid, Joanelli Béda, Karle Sándor, Kelemen Krizosztom, Kelemen Szulpic dr., Koller Pius dr., Kováts Arisztid, Karsai Géza dr., Kühár Flóris dr., Linzer Szilárd, Nagy Amadé dr., Nagy Julián, Nemes Vazul dr., Pados Ottokár dr., Pénzes Balduin dr., Sarang K. Péter, Simonyi Kunó, Solymoss Vendel, Szekeres Bónis, Szivós Donát dr., Szegedi Tasziló, Szunyogh X. Ferenc dr., Tardos Vida dr., Várkonyi Hildebrand dr., Vlasics Róbert szentbenedekrendiek és Kaposi Gyula, Rozgonyi László, Zászlós István világiak.

Iskolánk volt tanárai közül Kelemen Krizosztomot a római Szentszék pannonhalmi főapáttá, Kemenes Illés dr.-t a m. kir. kultuszminiszter tanker. főigazgatóvá, Bognár Cecil dr.-t egyetemi ny. r. tanárrá, Kühár Flóris dr.-t egyetemi c. r. k. tanárrá, Kovács Arisztidet a pannonhalmi főapát a Gróf Ciano-gimn. igazgatójává nevezte ki. Várkonyi Hildebrand dr., filozófiai író, a szegedi tudományegyetem ny. r. tanára, Holenda Barnabás dr., győri igazgató, Esztergályos Tibor, Karsai Géza dr., Tardos Vida dr., Kelemen Szulpic dr. és Nemes Vazul dr., a pannonhalmi tanárképző intézet tanárai. Koller Pius dr. meghívásra angliai egyetemeken tart előadásokat.

A most lefolyt iskolai évben iskolánk fennállásának tizennyolcadik évét töltötte be.

II.

Iskolánk belső élete.

1. **Az iskolai év lefolyása.** Az 1940—41. iskolai évre szóló beiratásokat június hó 25-én és 26-án, folytatólagosan pedig szeptember 7-én végeztük. Szept 2-án, 3-án és 4-én a magán-, javító és különbözeti vizsgálatokat ejtettük meg. Szept. 4-én, 5-én és 6-án írásbeli érettségi vizsgálat, 10-én pedig szóbeli érettségi vizsgálatot tartottunk. Az ünnepies Veni Sancte szeptember 9-én volt a józsefvárosi plébánia-templomban. Utána nagyszámú szülő jelenlétében az intézet udvarán az igazgató beszéddel nyitotta meg az iskolai évet. Ugyanezen alkalommal Bencze Imre I. o. tanuló az I. osztályos tanulók nevében köszöntötte a tanári testületet és diáktársait.

Az előadásokat szeptember 10-én kezdtük meg. Az előadások az egész iskolai évben zavartalanul folytak. Szénszünet intézetünkben nem volt.

Az utolsó előadást június 14-én tartottuk. Az I—VII. osztályokban a vallástani vizsgálatok és az összefoglalások június 15—20 közt folytak le. A magánvizsgálatok írásbeli része június 6—10-ig, szóbeli része pedig június 11—14-ig volt.

A VIII. o. tanulóknál az utolsó előadási nap május 7-én volt. Május 9-től 14-ig bonyolítottuk le a vallástani vizsgálatot és összefoglalást. Az írásbeli érettségi vizsgálatok május 15, 16 és 17-én voltak, a szóbeli érettségi vizsgálatok június 3—11-ig tartottak Kürti Menyhért kat. elnök-főigazgató elnöksége alatt. A kormány képviselője Pécli Aladár c. tanker. kir. főigazgató volt.

2. **Változások.** a) *A kat. főigazgatóságnál,* A bíboros Hercegprímás Ur Őeminenciája, mint a Kat. Iskolaügyi Főhatóság elnöke, jelentős változásokat eszközölt a kat. főigazgatóság személyi szervezetében.

Elhagyta vezető állását, elnök-főigazgatói tisztét, Stuhlmann Patrik dr., jászóvári premontrei kanonok, c. tanker. főigazgató. Távozó vezérünk egyik munkájában megrajzolta a szerzetes tanár képét. Ez a kép, úgy hiszem, az ő szerzetestanári egyéniségének életre-kelése. Lángolóan szereti rendjét s hűséges szolgája szellemének. A premontrei rend jelszava szerint napfényt, szeretetet, életet akart látni mint igazgató a vezetése alatt álló iskolában, ahol a gondjaira bízott gyermekeknek jóságos atyjuk kívánt lenni, aki szeretettel és megértéssel irányítja lelki és szellemi gyermekeinek fejlődését. És Isten megadta imádságos, alázatos lelkű szolgájának, hogy az ország egyik legmodernebb iskolájának élén állhatott, ahol tombolt a napfény s a vezető szívéből kisugárzó szeretetben élt az ifjúság. Előkelő műveltsége, szelíd modora s jóságos papi lelkülete predesztinálta az elnök-

főigazgatói méltóságra, amelyet bár csak rövid ideig töltött be, de szellemének varázsa mély nyomokat hagyott a vele érintkezésbe került szerzetes-tanárok lelkében s nehezen nelkülözzük derüs arcát, jóságos tekintetét és meleg, megértő szivét.

Az elnök-főigazgatói méltóság új betöltője Kürti Menyhért c. tanker. kir. főigazgató, a ciszterci rend tagja. Elnök-főigazgatónk eddigi működése, amelyet Egerben és Budapesten vezető állásaiban végzett, az iskolának, s az ifjúságnak mélységes szeretetéből fakadt. Fáradhatatlan szelleme az újabb és újabb gondolatok kitermelésével, a modern pedagógia és didaktika vivmányainak felkarolásával a kat. iskolák szellemi nivóját nemcsak tartani, de emelni óhajtja. S ehhez a nagy kultúrmunkához az erkölcsi erőt megtalálja az örökkévaló Isten tökéletességeinek szemlélésében, amely erőt és kitartást ad, hogy hivatásunkat rendületlenül teljesítsük. Ezt a lelki programot egészíti ki az Amor Patriae programja új elnök-főigazgatónk mélyen szántó megfogalmazásában, amikor igy ir: „a mai magyarság jövőjéért reszket, nyujtsuk tehát gyermekének mindazt, ami életét erősíti, fennmaradását biztosítja".

Elnök-főigazgatónk programja a mi programunk; kötelességtudása a mi kötelességtudásunk, hivatásának szolgálata a mi szolgálatunk, lelkesedése a mi lelkesedésünk a hitvallásos katolikus iskolák főcéljának munkálásában, az Amor Dei és az Amor Patriae kialakításában a reánk bizott ifjúság lelkében.

A kat. Főigazgatóság budapesti kerületének irányításában hasonlóképen változás történt. Eltávozott Jászay Rezső dr. főigazgató urunk, tanügyi főtanácsos, a kegyes tanítórend tagja. Ha a kötelesség maradéktalan teljesítésében példa után akarunk igazodni, volt főigazgatónknál annak hűségesebb szolgáját ritkán ismerhetjük meg. Tekintélyt parancsoló alakja amikor meg-megjelent a tőle nagyon szeretett iskolákban, a munka üteme mintha erősebb és gyorsabb lett volna, mert szeme mindent meglátott és értett a látottak értékesítéséhez. S ebben művész volt. Minden jó, minden buzgóság, minden szakavatott óravezetés megkapta a maga elismerését, amelynek osztásában bőkezű volt; a kötelesség hűséges szolgálatában pedig mindig megtalálta a legmegfelelőbb szavakat, amelyekkel munkatársaiban a felelősségtudatot, a munkakedvet, a nevelő-oktató hivatás mélyebb átérzését fokozhatta. Bölcs tanácsai, nem ritkán humoros megjegyzései, azt mutatták, hogy a tanári rendet, különösen szerzetesi ágát, jól ismeri, értékeli, nagyrabecsüli, de mindenekfelett nagyon szereti. Természet dolga, ki mennyire tudja eltitkolni vagy kifejezésre juttatni érzelmeit, volt főigazgatónknak megértő, elnéző, jóságos szivét nem sikerült mindenkor elzárnia munkatársai elől, akik épen ezt a vonást becsülték és szerették vezetőjükben. A nagy magyar piaristák szelleme — a hivatás lelkes, odaadó átélése és szolgálata — irányította volt főigazgatónk vezetését s ez a szellem ihleti továbbra is munkára az őt őszintén szerető és hozzá mindig hűségesen ragaszkodó tanári karokat.

Távozó főigazgatónk helyét Virágh Teofil központi igazgató, a Szent-Benedek Rend tagja vette át. Főigazgatónk személyében Rendünknek egyik önzetlen s nagy és értékes munkát végző tagja került a főigazgatói méltóságba, akinek fiatalos tettrekészsége és lendülete bizonyára új virágzást hoz a budapesti katolikus iskolák életébe. Főigazgatónk bemutatkozó iratában mondja, dolgozó akar lenni a dolgozók között, munkás a munkások között. Ezt a közösségi érzést különösen jól esik hallanunk, mert reményt ébreszt bennünk arra, hogy megértéssel lesz a nehéz tanári munka iránt s tudásával és értékes tapasztalataival elviselhetőbbé teszi a sokszor körülményes és nehézkes iskolai ügykezelést. Főigazgatónk személyére

és munkájára Isten áldását, iskolánkkal szemben pedig igazságos és jóakaratú támogatását kérjük.

b) *A tanári karban.* Kelemen Krizosztom főapát úr intézkedésére két rendtársunk elhagyta intézetünket. Dr. Nagy Amadé 11 évig működött testületünkben. Fiatalon került hozzánk s nagy tudásánál talán csak lelkesedése volt nagyobb, mellyel szaktárgyának, a természetrajznak, gazdag kincseit hintette tanítványai között. De megérzi távozását az ifjúsági élet is, melynek lelkes irányítója és résztvevője volt a cserkészetben, a tennisz- és korcsolyapályán. Uj munkakörében csak a lelkekkel foglalkozik és szívből kívánjuk, hogy e legszebb munkakörben a legtöbb, legértékesebb és legfelemelőbb eredményeket érje el.

Ugyancsak távozott körünkből Simonyi Kunó rendtársunk is. Tanári működését intézetünkben kezdte, s jóságos szívének egész melegével s tudásának egész teljével szolgálta ifjúságunkat. Róla valóban elmondhatjuk, hogy csak az ifjúságé volt, de maradék nélkül, még a vakációban is. Ezért nehéz a Róla való lemondás, mert ifjúságunk távozó kartársunkban elveszitett egy érte dolgozó, kis gondjaikat megosztó jóságos atyát, aki sohasem volt annyira fáradt, hogy ne állt volna bármikor tanítványai rendelkezésére lelki és tanulmányi válságukban.

Mindkét távozó rendtársunkra szeretettel és hálával gondolunk s új munkakörük betöltéséhez erőt és Isten segitségét kívánjuk.

Helyükbe a főapáti intézkedés Borbély Kamill és Szegedi Tasziló rendtársunkat küldte.

3. **Hivatalos látogatások.** Az iskolai év folyamán a következő hivatalos látogatások voltak: december hóban a tanker. kir. főigazgató megbizásából Édes Jenő igazgató látogatta intézetünket, áprilisban pedig Kürti Menyhért dr. kat. elnök-főigazgató végezte hivatalos iskolalátogatását. Bárdos István dr. érseki biztos a vallástani órák, dr. Németh Andor szakfelügyelő a francia, Markos János szakfelügyelő a testnevelési és Tokody László dr. szakfelügyelő a földrajzi órák megtekintésével tisztelték meg intézetünket.

4. **Az iskola épülete.** Iskolánk a székesfőváros nemes jóvoltából fővárosi épületben van elhelyezve. Jóllehet az idetóduló ifjak számára kevés termünk van, de ezek eléggé tágasak, világosak és szellősek. Hála és köszönet a város megértő és áldozatkész támogatásáért.

Az 1936. év augusztusában kiürített Rigó-u. 3. sz. alatt levő házunk, mely a dohányjövedék tisztviselőinek magánlakása volt, több helyiséget juttatott az intézet számára. Ide helyeztük át a tanári könyvtárt, a természetrajzi szertárt, cserkész-otthont, a gyorsirókör termét, az aerókóri raktárt és a félinternátust.

5. **Tanári értekezletek.** *Értekezleteinket* a Rt.-tól meghatározott módon és időben tartottuk meg. Az első pedagógiai értekezleten dr. Pénzes Balduin, a másodikon dr. Szunyogh X. Ferenc tartott előadást.

6. **Valláserkölcsi nevelés.** Szent Benedek Atyánk Regulájában irja: Operi Dei nihil praeponatur, semmit ne tartsunk fontosabbnak Isten szolgálatánál s hozzáteszem, az Isten megismerésénél és az Ő szereteténél. Nevelésünknek tehát kiinduló pontja volt az a törekvésünk, hogy tanítványaink lelkében kialakitsuk a helyes Istenszemléletét. Meg vagyunk ugyanis győződve, hogy az élő Isten hitének megóvó, ujjáalakitó, a kegyelmi életbe emelő hatását semmiféle pedagógiai fogás nem pótolhatja, s ezért tanitásunk középpontja a vallástan volt. De az úgynevezett profán

tárgyak előadása közben is alkalmat kerestünk, hogy a reánk bízott növendékekben az eleven, élő Isten-hitet kialakítsuk. Az eleven hit pedig belekapaszkodik a szeretet útján a megismert Istenbe s meggyőződésünk, hogy ez a szeretet megóvja növendékeinket az erkölcsi bukástól, kiengesztelődésre vezeti a tévelygőt és állandósítja a visszaszerzett kegyelmi életet. Megragadtunk tehát minden eszközt, amely az Opus Dei-re irányíthatta növendékeink figyelmét. S ez a törekvésünk — Istennek hála — gazdag termést hozott. Hétköznapokon, a tanítás előtt, majdnem minden diák megjelenik a szentségi Krisztus előtt, vasárnaponként pedig legalább 100—120 növendék veszi magához az Élet Kenyerét. A felsős diákok intenzívebb liturgikus nevelése céljából kéthetenként közös missa recitata van, azaz a növendékek közössége felel az áldozatot bemutató papnak. A misehallgatásnak ez a módja nemcsak jobban megismerteti a szentmise részeit, de mélyebb élménnyé teszi a részvételt a tevékeny bekapcsolódás által. Ifjúságunk bencés szellemének ápolására nov. 5-én megültük Szt. Imre hercegnek, az első bencés tanítványnak az ünnepét, nov. 2-án pedig Czuczor Gergely sírjánál az elhúnyt bencéstanárok szellemének áldozott intézetünk diáksága. Dec. 8-án fényes ünnepséggel hódoltunk Szűz Anyánk, a bencések Gyönyörűsége előtt, az éjféli misén pedig új és régi diákok, szülők s az intézet jóbarátai egyesültek a földre szállt Szeretet imádásában olyan nagy számban, hogy kápolnánk befogadóképessége szűknek bizonyult. Dec. 31-én hálaadó istentiszteletet tartottunk, míg húshagyó kedden rendi és intézeti hagyományainknak megfelelően, saját kápolnánkban, egésznapos szentségimádáson vettünk részt. A balázsáldás és hamvazás ősi szertartásán is résztvett ifjúságunk, úgyszintén a józsefvárosi plébánián tartott úrnapi körmeneten. Május 22-én pedig ünnepélyes szentséges misét mutattunk be hazánk sorsának szerencsés alakulásáért.

A lelkiélet megszeretésére, megbecsülésére s a bűnbánat szellemének mélyebbé tételére az idén is háromnapos lelkigyakorlaton vettek részt növendékeink a nagyböjt folyamán. Felsős növendékeink lelkét Szívós Donát dr., intézetünk tanára irányította az örök igazságok felé megrázó beszédeivel, az alsósoknál pedig Borbély Kamill, ugyancsak intézetünk tanára, közvetlen kedves példáival tette vonzóvá és kívánatossá Isten szeretését és az ő szolgálatát. Május hóban növendékeink közül 60 vette fel buzgó előkészület után a bérmálás szentségét.

Intézetünk régi fogadalmához híven minden hónap első péntekén más-más osztály hallgat közösen szentmisét, hogy az intézet felajánlását megismételve, a Szent Szív kegyelmét továbbra is biztosítsa részünkre. Az őskeresztény s így egyúttal a bencés-szellem ápolásához hozzátartozik a szociális érzék fejlesztése is. Ifjúságunk iparkodott magáévá tenni ezt a krisztusi szellemet s felemelő kivirágzását mutatta az a sok szeretet-adomány, amellyel külteleki elemi iskolák növendékeit tették boldoggá.

7. **Hazafias nevelés.** A magyar bencések jelmondatának: Pro Deo et Patria szellemében mindenkor magyar és nacionalista irányban neveltük ifjúságunkat. Különösen a nemzeti tárgyak, a magyar és történelem nyujtottak erre bőséges alkalmat, de ezt a szellemű tanítást követelte az európai viszonyoknak gyors átalakulása is. Minden egyes megrázó vagy ránk nézve örvendetes eseménynél iparkodtunk felébreszteni ifjúságunkban a felelősségtudatot a jövővel szemben, de egyúttal rendíthetetlen önbizalmat és állhatatos akaratot is nemzeti törekvéseink megvalósítása érdekében. Hazafias célt szolgált az a törekvésünk is, hogy ráneveltük növendékeinket magyar nyelvünk népi hagyományainak megbecsülésére s hogy nemzetünk magasabb műveltségének átérzését öntudatosítsuk, gondunk volt nagy magyar értékeink megismertetésére és megszerettetésére.

Hazafias nevelésünk szolgálatában álltak a következő megemlékezések is: Okt. 6-án aradi vértanuink emlékét ünnepeltük.

December 6-án a Kormányzó úr őfőméltóságának nevenapján szentmisén vettünk részt.

Március 15-én a nemzeti újjászületés gondolatának áldoztunk, április hóban a Délvidék visszatérését ünnepeltük, s június 18-án, Kormányzó Urunk születése napján szentmisén jelentünk meg.

8. **Tanulmányi előmenetel.** Az Évkönyvben közölt statisztikai adatokat ha vizsgáljuk, növendékeink előmenetelével meg lehetünk elégedve. Az eredményre kétségtelenül hatással van az a körülmény is, hogy tanulóinkat többé-kevésbbé kiválogatjuk, de ez kisebb jelentőségű magyarázat. Inkább abban találom meg az okot, hogy a kötelességtudat mintha fokozódnék tanulóink között, bár még mindig marad egy rész, amely csak a legszükségesebb munkát végzi el. A szorgalmi időt rendkivüli események nem zavarták feltűnően, bár az állandó háborús hangulat, a háborúnak fokozódó kiterjedése, sokszor veszedelmes honi helyzetünk, a Délvidék megszállása, a légoltalmi készültség, hatással *volt növendékeink* lelkiállapotára. *A hosszan tartó hidegek* is — noha intézetünkben szénszünet nem volt — befolyásolták a tanulmányi eredményt, de nem olyan mértékben, hogy az károssá válhatott volna. Nagyobb nehézség merült fel e téren a légoltalmi készültség idején, amikor egy-egy osztályból 25—30 növendék hiányzott naponként. Nemcsak a beosztott növendékek nem tanultak, de a sok hiányzó miatt a tanár sem mehetett előre a kitűzött tananyagban. A veszedelmessé válható elmaradásnak csak a légoltalmi készültség megszünése vette elejét.

9. **Fegyelmi állapot.** Intézetünk növendékei között az elmult iskolai évben nagyobb fegyelmi vétség nem fordult elő. E szerencsés és örvendetes eredménynek talán az a legfőbb oka, hogy intézetünk családias szelleme nemcsak növendékeinkben fokozza a ragaszkodás és együvétartozás érzését, de szülőket is hatékonyabb ellenőrzésre, talán így is mondhatnám, a baj megelőzésére ösztönzi már becsületből is azzal a Renddel szemben, amely fiaikat a szó igazi értelmében családtagnak tekinti. Növendékeink érintkezését a tanári kar tagjaival szemben a közvetlenség, a bizalom jellemzi, kivonulásoknál pedig a feltétlen fegyelemtartás s ebben nemcsak a cserkészet, a Mária Kongregáció és a sport, hanem a levente is nagy mértékben segítette az intézetet. Bármennyire hangoztatjuk is a külső fegyelem erejét, jól tudjuk, hogy a külső nem mindig tükre a léleknek. Épen ezért minden törekvésünk arra irányult, hogy olyan lelki berendezkedést teremtsünk növendékeinkben, amelynek csak vetülete a külső fegyelemtartás. A hangsúly azonban a lélek éberségén van, amely megérzi a rosszat és helytelent s ellenáll azoknak, de ugyanakkor érzékeny a jónak és helyesnek megítélésében és felkarolásában egyaránt.

10. **Rendkívüli tárgyak.**

Az intézet igyekszik mindent megadni növendékeinek, ami tudományos, művészi igényük van a kötelező tárgyakon kivül. Azonban a szellem és fegyelem egységének kedvéért intézeten kivüli magánórákat csak előzetes igazgatói engedélyel hallgathatnak növendékeink, valamint az intézet keretein belül vállalt magánórák hallgatását is csak igazgatói engedély alapján hagyhatják abba.

a) *Német társalgás.* Az I. oszt.-ból 7 tanuló vett részt a társalgáson, heti 2 órában. Az első hetek bevezető társalgása után elvégezték a Kemény-féle gyakorlókönyvből a következő beszédgyakorlatokat: reggel otthon, út az iskolába, az iskolaépület, az iskolában, az iskolából haza, a ház és lakás. Tanulók: Bencze Imre 1, Csisinkó Róbert 2, Gergely János 1, Hajnal Róbert 2, Holndonner Ferenc 3, Magyary Ferenc 1, Mentsik Imre 3. Vezető tanár: *Sarang K. Péter.*

A III. oszt. csoportjában 12 tanuló tanult német nyelvet: Heti 2 órában a Kemény-féle gyakorlatok szerint haladtak és a köv. beszédgyakorlatokat végezték el: az iskolai és otthoni élet, a ház, a kert, a család, a rokonság, az étkezések, az emberi test és érzékszervek. Tanulók: Csik Géza 3, Donoszlovits Dénes 1, Géró István 2, Krassay Egon 1, Messik Lajos 2, Radóczi Tamás 1, Szilványi Ákos II. 1, Szotyori Rezső 3, Tornai Endre 3, Tóth Endre 3, Zentai Miklós 3, Zsákai Tibor 2, Vezető tanár: *Sarang K. Péter.*

A IV. osztály tanulói közül tizen vettek részt a német társalgási órákon. Hetenkint két óránk volt. Részben szemlélet útján, részben a Kemény-féle társalgási beszédkönyv alapján a következő tárgykörökben folyt a társalgás: baráti körben, szülőkkel való társalgás, udvarias megszólítások, az otthon, iskola köréből. Az év, évszakok, hónapok, napok, ünnepek, időjárás. Háborús események. Magyarország területi változásai. Fővárosunk és környéke. — A társalgás folyamán tekintettel voltunk a közvetlen, nem leckestílusra és helyes kiejtésre. Résztvettek: Bánhegyi Gábor 2, Gazdik Ferenc 2, Heinz Pál 2, Karikás Pál 1, Medvecky György 3, Rikker József 2, Regius János 3, Siklaki István 1, Tömböly Pál 3, Vladika Lothár 3. Vezető tanár: *Szekeres Bónis.*

V. osztály. Iskolai fali képek és a Pernot-féle segédkönyvek képeinek felhasználásával bőséges alkalom nyílt az V. osztály 13 tanulójának arra, hogy a német nyelvben nagyobb szókincsre és a beszédben való könnyebbségre tegyenek szert. Heti 2 órában az alkalmi beszédtárgyakon kívül a következőkről beszéltünk: Zimmer, Familie, Kalender, Bauernstube, Zeit, Bauernhof, Dorfleben, Stadt, Wald, Gebirge, Meer, Markt, Küche stb. A tanfolyam hallgatói a következő szellemi és szorgalmi előmenetelt tanusították: Gyermek L. 1, Massányi L. 1, Pákay B. 1, Méhes Gy. 1, Szűcs L. 1, Farkas A. 1, Scitovszky T. 1, Németh Á. 1, Himberger I. 1, Merendiák K. 1, Rosta L. 2, Messik I. 2. Tanította: *Solymoss Vendel* szaktanár.

A VI. oszt. csoportjában 5 tanuló gyakorolta a német nyelvet. A kézi könyvből a természetrajzi és földrajzi gyakorlatokat végeztük el, majd pedig áttértünk a levélírással, színházzal és egyéb művészetekkel kapcsolatos olvasmányokra. Tanulók: Borbáth György 1, Galambos Gyula 1, Krebs István 1, Enyedi László 1, Giber János II. 1. Vezető tanár: *Sarang K. Péter.*

b) *Francia társalgás.* Az V. osztályban a Perno-rendszer segédkönyve szerint haladva heti 2 órában a következő beszédtárgyakat dolgoztuk fel: Salon, Famille, Calendrier, Chambre des Paysans, Temps, Ferme, Village, Ville, Forêt, Montagne, Mer, Marché, Cuisine. A tanfolyamon résztvett tanulók (8) érdemsorozata: Farkas A. 1, Hinfner G. 1, Kelényi G. 1, Kelényi L. 2, Révay I. 2, Scitovszky T. 2, Varga Z. 1, és Mayer I. I. o. t. E társalgást vezette: *Solymos Vendel* szaktanár.

VI. osztály. Fokozatosan haladó nyelvtani ismereteknek megfelelő olvasmányok szolgáltak alapul a beszélgetésekben. Tárgykör tekintetében mind a hétköznapi élet, mind a sajátosan francia életszemléiet megnyilvánulásait tekintetbe vettük. Vezérfonalként Humpf—Sepvinte—Strohmeyer olvasókönyvét használtuk. A tanfolyamon 6 tanuló vett részt. Erdey Z. 1, Galambos L. 1, Háy P. 1, Krebs I. 2, Mensáros L. 1, Vizkelety T. 1.

VII. osztály. Célunk a mindennapi élet szókészletének frissen tartása és gyarapítása volt. Az egyes tárgykörök feldolgozásának alapját Stier—Däyger: Petites causeries françaises szolgáltatta. A résztvevők száma 5. Csanády T. 1, Galambos L. 1, Madi-Kovács I. 1, Paulay D. 1, Sever L. 2.

A VIII. osztályban a Kron-féle Le petit Parisien nyelvgyakorló könyvét használtuk francia társalgásunk vezérfonalául és különösen e könyv II. részével fog-

lalkoztunk átismételvén a VII. osztályban tanult I. részt is. A nyelvgyakorlás felölelte a mindennapi, az iskolai- és magánéletnek széles körét és felhasználta az alkalomszerű események tárgyalását is. Heti 2 órában végezték a tanfolyamot heten, mégpedig Lutz I. 1, Medrey I. 1, Ringelhann P. 1, Dobos D. 1, Ámon P. 2, Pirity I. 2, Szkalla I. 2 eredménnyel. Szaktanáruk *Solymoss Vendel* volt.

c) *Ábrázoló geometria.* A Ludovikára és a Műegyetemre készülő tanulók kívánságára e tanévben harmadszor indítottuk meg ábrázoló geometriai tanfolyamunkat két csoportban, heti 2-2 órában. A haladók Girschik G. dr. tankönyve alapján elvégezték a síkok metszését, transversalisok, árnyékok szerkesztését, a pont, egyenes és sík transzformációit; a kezdők a stereometriai előkészítés után a vetítést, a pont, egyenes, sík ábrázolását, metszési, árnyékszerkesztési és transzformációs feladatokat oldottak meg. Jelesek: VIII. o.: Balázs K., Czakó T., Susich A., Jerome K., Ordódy L., Pirity J., Rubchich I., VII. o.: Bakk B., Bánréti L., Fertsek M., Erdélyi A., Denk G., Noel P., Kiss A., Sasvári Gy., Sasvári J., Tatár L., Kováts L., Bényei B., Kuster M., Madi K. I., Scheffer B., Ruzicska A., Vaja L. Résztvett összesen: 24 tanuló. Vezető tanár: *Nagy Julián.*

d) *Gyorsírás.* Egy csoportban tanulták heti 2 órában a haladók Radnai Béla dr. tankönyveiből a gyorsírás irodai és beszédírási fokát. A tanfolyamon résztvettek hatan. Jelesek V. o.: Dietzl L., Bosits I., Csiky A., Hankovszky J., Hetényi K., Jesch L.; Jók: V. o.: Szentgyörgyi Á. (L. még Gyorsírókör.) Vezető tanár: *Nagy Julián.*

e) *Fizikai gyakorlatok.* Hetedik éve végeztük a munkáltató fizikatanítást kéthármas csoportokban rendszeresen heti 2-2 órában szimultáni gyakorlatokkal. Vezető tanár: VII. o.: *Nagy Julián,* VIII. o.: *Borbély Kamill.*

VII. o.: Végzett gyakorlatok: Mértékegységek rendszere. Logarléc. Téglatest, henger, gömb köbtartalma. Drótvastagság mérése. Egyenletes mozgás. Erők összetétele. A hajítás törvénye. Matematikai inga. A *g* meghatározása. A másodperc inga hossza. Rugalmas megnyúlás. Spirálrugó rezgésideje. Forgatónyomaték. Emelő. Súlypont. Csigák, csigasorok. Tehetetlenségi nyomaték. A lejtő mint gép. Archimedes törvénye. Víznél nagyobb fajsúlyú (vas, réz, bazalt), víznél kisebb fajsúlyú (fa, paraffin) szilárd anyagok és folyadékok (petróleum, alkohol, olaj) fajsúlya hidrosztatikai mérleggel. — Transverzális és longitudinális hullámok kialakulása. Transverzális hullámok interferenciája. Transverzális és longitudinális álló hullámok. A hang terjedési sebessége levegőben, rézben. Reszonancia. Síktükrök fényvisszaverési törvényei, képalkotása. Gömbtükrök. Fénytörés planparallel lemezen át. Az üveg törésmutatója. Fénytöréssel eltolódott kép helyének megállapítása. A teljes visszaverődés határszöge üvegben. Fénytörés prizmán át. A minimális deviáció. A prizma törésmutatója a min. deviáció szögével. Lencsék törvénye és fókusztávolsága. Színkép. Nagyítók. Messzelátók.

Résztvett 42 tanuló: Jelesek: Bakk B., Bánréti L., Bercsényi Gy., Bényei B., Bisits I., Borai E., Bosznay T., Csanády T., Deák A., Dragonits T., Erdélyi A., Fekete A., Fertsek M., Galambos L., Gyimóthy K., Herczegh Sz., Körmendi K., Lovász A., Madi K. I., Markóczy M. J., Meszlényi A., Mittai K., Monostory Ö., Nagy I., Noel P., Paulay E., Radán Gy., Rőczey A., Ruzicska B., Sasvári Gy., Sasváry J., Scheffer B., Sereg K., Sever L., Szarvas T., Szendrey K., Tatár J., Toron J., Vida L., Zrinyi T., Sasvári J., Kuster M., Saly J.

VIII. o. gyakorlatai: Testek hőkitágulása általában. Réz lineáris hőkitágulási együtthatója. Petróleum látszólagos hőkitágulása. Levegő: hőkitágulási együtthatója. Melegítés közben felvett hőmennyiség. Magas hőmérséklet kalorimetrikus mérése.

Ólom fajhője. Különböző hőmérsékletű víztömegek keverése. A víz forráspontja. Sós víz forráspontemelkedése. Meleg test lehülésének vizsgálata. A levegő relatív páratartalma. — A Föld mágneses erőtere. Mágneses erővonalak térképezése, rögzítése. Coulomb törvény. Mágneses erő mérése pólusmérleggel. — Elektrosztatikai alaptünemények. Elektrosztatikai gépek. — Lineáris vezeték mágneses erőtere. Szolenoid mágneses erőterének térképezése, rögzítése. Uszás-szabály, Biot—Savart kísérleti törvénye. Balkéz-szabály. Laplace—Biot—Savart törvény. Tangens-galvanométer. Elektródinamikai hatás. Potenciálesés a jóvezetőben. Kapcsolótábla. Ohm törvénye. Ellenállás-mérés. Forgatótekercs és lágyvasas műszerek és kapcsolásuk. Áram hőhatása, fényhatása, vegyihatása. Planté akkumulátor és formálása. Indukció jobbkéz szabálya. Lenz-törvény. Faraday—Maxvell-törvény. Sziklainduktor. Az elektromos munka hőegyenértéke. Katód, anód, Röntgen sugár. Geissler-csövek. Tesla-kísérletek. — Robbanó motor. Autóvezetés. — Résztvett 13 tanuló.

Jelesek: Ámon Pál, Balázs Zoltán, Csákódi Gyula, Csernyánszky Géza, Czakó Tibor, Kiss Zoltán, Rubchich Iván, Para Miklós, Pirity Jenő, Vigyázó György.

Jó: Doór László, Kovács Gábor, Silló Ferenc, Szkalla Imre.

f) *Vívás.* A vívást heti 3 órában és öt csoportban, a csoportok keretén belül egyéni oktatásban tanulták a növendékek. A vívás anyaga volt: a vívás alapelemeinek elsajátítása, a versenyszabályok megtanulása, versenyek rendezése, bíráskodás. A haladó és képzett vívók résztvettek a különböző iskolák között rendezett versenyeken, a kezdők pedig itthon tartottak egymás között első- és másodosztályú versenyeket.

A gyakorlatokon résztvevő tanulók névsora és érdemjegye: I. o. Alkér György 2, Bagdy György 1, Ember György 2, Grófcsik Gusztáv 2, Ladányi György 1, Marosvölgyi László 2, Pregitzer Ernő 1, Sárdi László 1, Sárospataki Zoltán 1, Soproni Géza 1. II. o. Alkér Miklós 1, Fehér Miklós 2, Németh Zoltán 2, Schuszter István 1, Szigetváry Ferenc 2, Tittel Oszkár 1. III. o. Arányi Guy 2, Denk Félix 1, Füleky Tibor 1, Krassay Egon 1, Villányi György 1. IV. o. Alkér Gyula 1, Babos János 1, Baranyai Rezső 1, Krömer Gyula 1. V. o. Balázs Nándor 1, Dietzl László 1, Kelényi László 1, Kelényi Gábor 1, Pákay Béla 2, Pukánszky Béla 1, Szüts János 1, Szücs László 2, Zalay Dezső 2, Bosits István 2. VI. o. Gottl Tivadar 2, Háy Péter 1, Kurutz Imre 2, v. Szüts Miklós 1, Vizkelety Tamás 1. VII. o. Bercsényi György 1, Csabay Károly 1, Csanády Tamás 2, Denk Gusztáv 2, Dragonits Tamás 1, Fertsek Miklós 2, Kiss András 2, Madi Kovács István 2, Markóczy Magyar Jenő 2, Mihályi Gábor 1, Radán György 1, Sever László 1, Vida Sándor 1. VIII. o. Czakó Tibor 1, Doór László 2, Gróf Lajos 1, Kovács Gábor 2, v. Medrey János 1, Rubchich Iván 1, Vigyázó György 2.

Vezető tanár: *Kaposi Gyula.*

g) *Vegyeskar.* Az idei évben két csoportban működött. Az egyik csoport volt a teljes énekkar, melynek vezetője Havasi Lucius tanár volt. Énekkari óráit hetenkint kétszer, kedden és pénteken tartotta. A másik csoport a kamara-énekkar. Ennek tagjai az énekkarból kiválasztott, zenéhez értő énekesek voltak Nádasy Alfonz, esztergomi bencés gimn. tanár vezetésével. Énekóráit vasárnap szentmise után tartotta.

Az előbbi kar szereplései: A Veni Sanctekor, Szent Benedek ünnepén és Te Deumkor előadta Schweitzer: Őrangyalmiséjét (négyhangú vegyeskari ének); Szent Benedek ünnepén ezenkívül az Introitust, Sequentiát és Communiót énekelte Gregorián dallamban. November 5-én, Szent Imre hg. ünnepén, jan. 27-én, a főapát úr névnapján, áldozócsütörtökön Missa de Angelist énekelte. Halottak napján az Égi

Lantból: Az életnek napja olyan komoly... és Nyugton nyugosznak... kezdetű énekekkel szerepelt vegyes karral. Március 8-án, a Jézus-társaság 400 éves jubileumával kapcsolatban az Egyetemi templomban előadta Bárdos: Főpapi bevonulásra írt énekét, s a litánián gregorián énekeket énekelt: O salutaris... Ave regina... Tantum ergo... Salve Mater...

A kamaraénekkar december 8-án és 15-én szerepelt az intézet ünnepélyén. Előadta: Horváth József: Kék Adrián; Deák—Bárdos: Hozsanna; Deák—Bárdos: Alleluja; Bárdos: Karácsonyi bölcsődal c. énekszámokat.

A II. félévben Szent Benedek ünnepélyére készült a következő darabokkal: Schütz: Évforduló; Delly—Szabó: Ha bemegyek... (népdalfeldolgozás), Bárdos: Felvidéki népdalok, Jannequin: Sok csoda közt. Sajnos, az ünnepély elmaradt.

Havasi Lucius és *Nádasy Alfonz*, az énekkar vezetői.

h) *Zene.* Az intézet az idei iskolai évben is lehetővé tette, hogy a növendékek a rendes iskolai munkával kapcsolatban tanulhassanak zenét. Az oktatás kiterjedt a zongorára, hegedűre és a fúvószenére. A zongorát ceglédi Szekeres Ferenc, a hegedűt Pótz Nagy Árpád tanította, a fúvószenét pedig Járai Mihály, István József és Reviczky Antal, illetőleg Reviczky Antal áthelyezése után Egervári József.

i) *Fúvós zenekar.* Az idén még az előző éveknél is nagyobb nehézséget okozott a VIII. osztályos növendékek kiválása és ezért legfontosabb feladatunknak azt tartottuk, hogy megfelelő utánpótlásról gondoskodjunk. Az oktatás három csoportban folyt és mindegyik csoportban külön foglalkoztunk a haladókkal, és a kezdőkkel. Zenekarunk az intézet házi ünnepségein és testületi kivonulásain kívül szerepelt még a budapesti cserkészkerület Szent György-ünnepségén és az apródok ünnepélyes őrségváltásánál a Szabadság-téren. Mind a két esetben szép sikerrel.

A zenekar tagjai:

I. osztály: Frank I., Grofcsik G., Huttkay A., Kapuváry G., Kukacka B., Lakatos L., Sárdi L., Tóth S., Villányi Gy.

II. osztály: Fehér M., Reményi P., Szilványi Á.

III. osztály: Krassay E., Mesterházy J., Nikolics J., Nikolics O., Reithauser F., Salcher L., Zentai M.

IV. osztály: Bolla B., Bosznay Z., Hoffmann N.

V. osztály: Csányi Gy., Előd E.

VI. oszály: Galambos Gy.

VII. osztály: Bakk B., Bényei B., Borka J., Galambos L., Herceg Sz., Kovács L., Körmendi K., Lovász K., Lőrinczy D., Sasvári J., Sereg K., Szigeti T., Tatár B., Toron J., Zrinyi T.

VIII. osztály: Hartmann J., Kója B., Kovács G., Silló F., Skyva J.

Kivonulásainkon állandóan résztvett volt tanítványunk, vitéz Koltay Károly. Jóságát ezúton is hálásan köszönjük. Vezető tanár: *Joanelli Béda.*

j) *Rendkívül rajz.* A heti 2 órában megtartott külön rajzórákon a tanulók síkformák, kis- és nagyformák rajzolásában fejlesztették képességüket.

A rendkívüli rajzra 6 tanuló járt, ú. m.: I. o. Nagy Lehel — jeles, II. o. Szilványi Ákos — jeles, III. o. Füleky Tibor — jó és Gelencser Gábor — jeles, IV. o. Komondy Zoltán — jeles és Krömer Gyula — jeles.

Vezető tanár: *Zászlós István.*

k) *Tánc.* Az intézet vezetősége, tekintettel a szülők kívánságára, az idén sem zárkózott el a tánctanfolyam megrendezésének engedélyezésétől. Az órákat magában az intézetben, zárt körben s csak a VII. o.-ból 56 tanuló látogatta. Az ugyancsak zártkörű táncvizsgát az utolsó órákban rendezték.

A kurzust *Bánrévi Elek* úr vezette.

11. **Filmoktatás.** Az oktatófilm kirendeltség részéről rendelkezésünkre bocsájtott filmek az idei iskolai évben is hasznosan egészítették ki a tanítás munkáját. Az ifjúság minden esetben nagy érdeklődéssel és figyelemmel fogadta az óra anyagával kapcsolatban levetítésre kerülő filmeket. A bemutatott oktatófilmek száma 78.

12. **Egészségi állapot.** Az idei iskolai év egészség szempontjából — kivéve az influenzás időszakot — elég szerencsésnek mondható, bár a szülők túlságos óvatossága a hiányzások statisztikáját kedvezőtlenül befolyásolja. Az iskola-orvos szemvizsgálat alkalmával trachomás betegséget nem talált.

13. **Iskolai ünnepélyek.** Az okt. 6-i, márc. 15-i és márc 21-iki ünnepélyektől eltekintve, az idén egy nagyobbszabású ünnepélyt tartottunk: dec. 8-án. Délelőtt a kongreganisták ünnepélyes fogadalomtétele volt. Délután a kongreganisták, a cserkészek és az intézet ifjúsága fogott össze, hogy diadalra vigye a mai idők problemáit cserkész alapon bontogató ifjúsági darabot: *Az élet hősei*-t.

A darab problémája ez: Nem a születés, nem a vagyon teszi értékké a modern világ embereit, hanem az Isten törvényein alapuló cserkésztörvények alapján szebbé, nemesebbé, krisztusiabbá tett élet. A darab, bár élesen exponálva mutatta be a szociális kérdés megoldásának és lelki újjáalakulásának a szükségességét, tetszett a közönségünknek és bizonyára nevelő hatással volt az ifjúságunkra is.

Az ünnepély műsora ez volt: 1. Erdélyi induló. Énekli az ifjúság. Kíséri az intézet fúvós zenekara Járai Mihály karnagy vezetésével. — 2. Magyar tánc. Táncolják: Bényei Barnabás és Zrínyi Tamás VII. o. t. — 3. Az ifjúsági kamarakórus énekli: 1. Deák Bárdos György: Hozsanna. 2. Horváth József: Kék Adrián. 3. Deák Bárdos György: Alleluja. 4. Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcső dal. — 4. Sándor—Horváth C. Katolikus cserkészhimnusz. (Énekli az ifjúság.) — 5. Velőssy E.—Raáb A.: Az élet hősei. (Cserkészszíndarab 5 jelenetben.) Az I. felvonás történik egy cserkészotthonban, a II. egy vice lakásán, a III. egy biró lakásán, a IV. utcán, az V. ismét a cserkészotthonban. Az I—III. és a IV—V. felvonás között 3 év telt el.) Szereplők: Réti, cserkészparancsnok: Silló Ferenc VIII. o., Noel Péter VII. o.; Örkényi, táblabíró: Csákodi Gyula VIII. o.; Örkényi Laci, az I. II. III. jelenetben Karikás Pál és Siklaki István IV. o., a IV. és V. jelenetben Bakk Béla VII. o.; Örkényi Tibor, Laci unokabátyja Kiss Zoltán VIII. o., Mensáros László VI. o.; Miska, külvárosi szegény fiú, az I. II. III. jelenetben: Káldy Gyula és Matuz Károly V. o., a IV. és V. jelenetben: Borka József VII. o.; Dobák, viceházmester: Huszár Gyula VIII. o.; Tűz András, nyomdász: Galambos László VII. o.; Gyuszi, a Rigó őrs vezetője: Bános Vilmos és Rokay László VIII. o.; cserkészek az I. II. III. jelenetben: Géza: Rodler Miklós IV. o., Pityu: Budai Lajos IV. o., Jancsi: Gazdik Ferenc IV. o., Karcsi: Medveczky György IV. o.; cserkészek a IV. és V. jelenetben: Géza: Tölgyesi Ottó VI. o., Pityu: Vida Sándor VII. o., Jancsi: Langsfeld Kálmán VIII. o., Karcsi: Enyedi László VI. o.; Tibor barátai: Domonkos Gáspár: Vizkelety Tamás VI. o., Domonkos Elemér: Lénárd György VI. o.; Blau, öreg zsidó: Skyva János és Solymosi János VIII. o.; Tűz Manci (5—6 éves kislány): Budai Zsuzsi; Cserkészpap: Bozsoki István VIII. o.

Az ünnepélyt dec. 15-én — zsúfolt ház előtt — megismételtük.

Az előadásokkal kapcsolatban mindig volt buffet is; megszervezte Radó Polikárp.

Március 15-én, az Önképzőkör rendezésében, a magyar függetlenség s nemzeti öncélúság gondolatának élesztése érdekében rendeztük ünnepélyünket, márc. 21-én pedig Sz. Benedek atyánk áldott emlékének áldoztunk. Máj. 7-én nagyszámú szülő és vendég s az egész ifjúság jelenlétében búcsúztattuk végzett nyolcadikos

növendékeinket. Az ünnepi beszédet Kója Béla mondta. Június 22-én ifjúságunk torna-bemutatót rendezett a székesfőváros gyönyörű sporttelepén. A szebbnélszebb és kiváló hozzáértéssel vezetett gyakorlatok felejthetetlen délutánt szereztek a nagy számmal megjelent szülőknek s intézetünk jóbarátainak. Jún. 25-én Te Deummal és ünnepéllyel fejeztük be az iskolai évet. Befejező ünnepélyünkön, mint a megnyitón is, a szülők, kevés kivétellel, teljes számban megjelentek.

14. **Sírgondozás.** A hazafias nevelést és nemzeti nagyjaink iránt való kegyelet ápolását szolgálta, hogy intézetünk, illetőleg az intézet cserkészei, Czuczor Gergelynek, a magyar Szent Benedek-rend e kiváló költője és tudós tagjának sírját gondozták. A sírt halottak napjára a cserkészek rendbehozták, nov. 1-én a cserkészcsapat 2—2 tagja negyedórai váltással, díszőrséget állt mellette.

15. **Szülői értekezlet.** Családias nevelésünk következménye, hogy a szülőkkel is közvetlen, *őszinte* érintkezési formát akarunk fenntartani. Különösen hangsúlyozom az őszinteség fontosságát, mert nélküle eredményt sem a tanulásban, sem a jellemképzésben elgondolni nem tudok. Bár hitem szerint már maga a szülői állapot képesíti a szülőket természetes kötelességük, a nevelés, teljesítésére, a tanári kar mégis segítségükre akart lenni felelősségteljes munkájukban, amikor szülői értekezleteket tartott. Az elsőn az igazgató adott elő a fegyelmi szabályok s a Renddtartás fegyelmi intézkedéseinek szelleméről s őszinte, meggyőződésből fakadó megtartásuk nevelő értékéről. A másodikon Borbély Kamill értekezett.

Az előadás címe: „Totális nevelés" és az előadó azt tűzte ki célul, hogy a szülőkkel megismertesse azt az új pedagógiai szellemet, amely ma Európa új berendezésű államaiban a nevelést irányítja. — Az elmúlt évtizedekben a nevelés épúgy, mint a társadalmi berendezkedés, a politikai és a gazdasági élet meglehetős állandóságot mutatott: az iskolai tanulmányok, a fegyelmi szabályok és nevelési elvek hosszú időn keresztül alig változtak. Az utóbbi egy-két évben azonban Európaszerte új szellemiség van kialakulóban, amely az egész nevelést is új alapokra akarja helyezni. Nemcsak a tanulmányi anyag változik meg, nemcsak az iskola külseje, a fegyelem, a munkarend, hanem egészen új pedagógiai rendszer körvonalai bontakoznak ki. Kitágul a nevelés feladata, totális akar lenni minden vonatkozásban. Kitágul a tanítandó személyek köre, nemcsak a gyermekeket akarják nevelni, hanem az egész nemzetet, kitágul a nevelés eszménye, nem az egyén érdeke a fontos többé, hanem a közösségé. Az iskola eddig elsősorban szellemi kiképzést akart adni, a totális nevelésben egyenlő értékűnek tartják a szellemi nevelést, a jellem és a testnevelést. Ennek megfelelően megváltozik a tananyag, sőt az időbeosztás is, a totális nevelés az ifjúság egész idejét leköti. Merőben új, a régitől eltérő generáció felnevelése a cél: új szellemiséggel, új világnézettel, politikai és társadalmi szemlélettel.

Teljes egészében még nem jutott el hozzánk ez a nevelési eszmény, de hatását már több vonatkozásban is érezhetjük. Egyelőre még nem lehet látni az eredményt, nem tudhatjuk, mi lesz ebből az új rendszerből maradandó és mi változik meg idő folyamán, de bármit hoz is a jövő, azoknak, akiknek a kezébe a nemzet ifjúságának a nevelése van letéve, fel kell készülniök az új szellem fogadására. Meg kell ismerniök és megértéssel kell nézniök az ifjúság megváltozott gondolkodását és úgy kell azt irányítaniok, hogy minél többet lehessen megmenteni a mult maradandó értékeiből. Nem lehet a cél: eltitkolni az ifjúság előtt az idők változását, meg kell azt velük ismertetni, de úgy, hogy abból hasznot meríthessenek. Az előadó felhívta a figyelmet arra, hogy a korszellem elsősorban az irodalomban jelentkezik: kellő óvatossággal tehát a diák kezébe kell adni azokat az olvasmányo-

kat, amelyekből lelki kár nélkül megismerhetik a helyes szociális érzést, a közösségi gondolatot stb. De a legfontosabb, hogy minél szilárdabb világnézeti alapot adjunk gyermekeinknek. És itt nem elég, ha a szülőktől hallják a katolikus életfelfogást, elsősorban látniok kell, példából kell megtanulniok, mert akkor biztosan remélhetjük, hogy az új generáció az új világban is be fogja tölteni Istentől kijelölt. rendeltetését.

A szülőknek a tanárokkal való rendszeres érintkezését szolgálják a hetenként megtartott fogadóórák is, melyeknek értékét csak az a körülmény csökkenti, hogy néha a szülők nagy száma miatt percek maradnak a gyermek megismerését szolgáló beszélgetésekre. Egyébként a szülők, ha a gyermek sorsa azt kívánja, bármikor felkereshetik az igazgatót s a tanári kar tagjait, hogy eredményesebbé váljék a közös kincsnek, a gyermeknek, nevelése.

16. **Kirándulások.** Az intézettől rendezett kirándulások két csoportra tagozódtak. Az első csoportba azok a kirándulások tartoznak, melyeknek üdülés volt a főcéljuk.

A második fajtának szorosan tanulmányi jellege volt: az ismeretek tágítása, a tanultak szemléltetése.

Osztályonként:

I. osztály. Szeptember 21-én kivonultak a Hármashatárhegyre, hogy megismerkedjenek az őszi természet szépségeivel. Április 3-án földrajzi kiránduláson vettek részt és a Gellérthegyről gyönyörködtek Budapest szép fekvésében. Május 3-án ismét természetrajzi kirándulás következett. Sok nehézség leküzdése után érkeztünk el május 21-hez, amikor elindult velünk végre a két autóbusz, hogy elvigyen bennünket a magyarországi Szent Benedek-rend szép főmonostorába, Pannonhalmára. Kedves emlékünk marad az élményekben gazdag utazás, a győri séta, a lázas munka és csendes szemlélődés otthona, Pannonhalma, az izgalmakban bővelkedő labdarúgó mérkőzés az olasz gimnázium elsőseivel, amikor a sok kis szív erős akarása akkor hozta meg a kiegyenlítő gólt, amikor már majdnem belenyugodtunk a vereségbe. Nem felejtjük a komáromi bencés gimnáziumot, ahol az első osztály padjaiban ülve próbáltuk visszaidézni az elmúlt szomorú napokat és könnyes szemmel fogadtuk meg, hogy ebből a drága hazából nem engedünk egy talpalatnyit soha senkinek. Különálló kis világként repült vissza kivilágított autóbuszunk a sötét estében és az egymásért dobogó 64 kis diák szív, tanár és tanítvány, még közelebb került egymáshoz. — Köszönjük dr. Danczi Villebald tanár úrnak, hogy elkísért bennünket.

II. osztály. 1940. okt. 16-án az osztályfőnök és Joanelli Béda vezetésével a budai hegyekben tett kirándulást az osztály a felszíni formák tanulmányozása céljából. Nov. 18-án az osztályfőnök és Dombos Fülöp vezetésével az őszi természetet tanulmányozták a Hármashatár-hegyen. Febr. 12-én a Mezőgazdasági Múzeumot tekintették meg ugyanazok vezetésével. Május 27-én Gyöngyös, Mátraháza, Parád érintésével Egerbe ment az osztály a város nevezetességeinek megtekintésére. Az osztályfőnökön kívül résztvett a kiránduláson dr. Radó Polikárp és Dombos Fülöp. — Az év folyamán többször rendezett az osztály játék-délutánt a népliget diák-stadionban és a hűvösvölgyi Nagyréten.

III. osztály. Hat kiránduláson vett részt. A tanulók beszámolói alapján ezek a következők voltak:

„Az év elején elzarándokoltunk Mária-Remetére, de az ájtatosságon kívül a szabadban való mozgás is célunk volt. A kegytemplomban litánián vettünk

részt, melyet Radó Polikárp tanár úr végzett. Utána a réten játszottunk. Estefelé testben-lélekben megerősödve mentünk haza." (Kápolnoki Ferenc.)

„Az idei magyar olvasmányaink egy nagy része a török időkről szólt. Ezért dec. 3-án elmentünk megtekinteni Pest és Buda törökkori emlékeit: a pálos bástyát, Musztafa forrást, a török fürdő kupoláját, a törökverő hősök szobrait, Buda visszafoglalásának különböző emlékeit és Gül Baba sírját." (Denk I. Félix.)

„Az egész évi fizika-tanulásunk jutalmául Nagy Julián tanár úr elvitt minket a Nemzetközi Árumintavásár megtekintésére. Itt elsősorban az újdonságokat, föltalálásokat és gépeket néztük meg és főként megcsodáltuk a magyar gépipart, benne a Mávag kiállítását." (Füleky Tibor.)

„Május folyamán Radó Polikárp tanár úr vezetésével a Szentföldi Múzeumot tanulmányoztuk át. Meghatottan néztük a szent helyek modelljeit, ahol az Úr Jézus tanított, gyógyított — és értünk szenvedve meghalt. Büszke öröm töltötte el magyar szívünket, amikor megtudtuk, hogy ez a múzeum páratlan a világon. Előre örülünk annak a nagyszerű templomnak, mely a szent helyek pontos mása lesz és amelynek építését már meg is kezdették a ferencesek." (Szakolczay György.)

„Utolsó előtti kirándulásunk egyúttal az első zarándoklat volt egy elfeledett ősi, magyar, katolikus és bencés emlékhez: a főváros egyik legszebb pontján lévő kávai bencés apátság romjaihoz. Itt volt Szent Szabina temploma, itt misézett utoljára Szent Gellért és innen indult el utolsó útjára. Most alakult egy kápolnaépítő egyesület Szunyogh X. Ferenc tanár úr kezdeményezésére, melynek célja, hogy feleleventse a 900 éves magyar bencés multnak ezt az emlékét." (Dányi Dezső.)

Hatodik kirándulásunk második állomása annak az „országlátó" utaknak amelyekben nyolc év folyamán egész Magyarország minden nevezetesebb helyét be szeretnők járni. Az első tavaly Nógrád megyébe itt; — ez a második Komárom —Győr—Pannonhalma—Zirc—Veszprém—Székesfehérvár, nevezetességeit tarja fel előttünk.

IV. osztály. 1941. jan. 29-én: Nemzeti Múzeum ásványtára. Vezető tanár: Dombos Fülöp. — 1941. febr. 17-én: Szépművészeti Múzeum. Vezető tanár: dr. Szivós Donát. — 1941. máj. 29-én: Állatkert. Vezető tanár: Szekeres Bónis.

V. osztály. Dombos Fülöp tanár vezetésével két kiránduláson vett részt. Okt. 8-án a budai Hűvösvölgyben botanikus tanulmányokat végzett, jan. 31-én pedig az állattani ismeretek gyarapítására megnézte a Magyar Nemzet Múzeum Állattárát. — Tavaszi kirándulásunkon máj. 21-én autóbuszokon megtekintettük Komárom és Győr nevezetességeit, ezeknek bencés intézményeit, majd Pannonhalmán az ezereves magyar mult emlékeit és az itt épülő olasz gimnázium munkálatait láttuk. A Bakony hegyein átutazva Zirc és Veszprém nevezetességeit néztük meg és Székesfehérvár ásatásait és műemlékeit is láttuk. Gazdag tartalmú és épületes tanulmányút volt mind a tanulóknak, mind a velük jött kedves szülőknek. A kirándulást Solymoss Vendel osztályfő vezette dr. Radó Polikárp kíséretével.

VI. osztály. November 28-án Havasi Lucius vezetésével a Szépművészeti Múzeum modern képtárát tekintette meg; március 4-én a Szabadságtér épületeit és szobrait, a Kossuth Lajos-tér szobrait, a Kúriát és az Országházát tanulmányozta Havasi Lucius vezetésével. — Dombos Fülöp tanár vezetésével két kiránduláson volt. Április 4-én a budafoki hidroxigén gyár működését nézte meg; június 6-án pedig autóbuszkiránduláson vettek részt. Első állomásuk Tokod volt, s az üveggyár működését látták a tanulók. Innen Esztergomba mentek, ahol a Bazilika, kincstár, az ásatások voltak a tanulmányozás tárgyai. A kirándulást a fürdés és a visegrádi séta fűszerezte. — Január 11-én Kaposi Gyula tanár vezetésével síkirándulás volt a budai hegyekben.

VII. osztály. A Fővárosi könyvtár, a Nemzeti Múzeum, az Egyházművészeti kiállítás, s az Árumintavásár megtekintésén kívül Esztergomba látogatott el az osztály, ahol szakavatott vezető kalauzolásával megtekintette a székesegyházat, az ásatásokat, s néhány régi házat s elzarándokolt volt igazgatójának, Mattyasóvszky Kassziánnak sírjához.

VIII. osztály. Október 16-án dr. Radó Polikárp és Borbély Kamill vezetésével a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank épületét tekintette meg és szakszerű kalauzolás mellett a bankélettel ismerkedett meg. Január 8-án az egészségtani tanulmányok befejezéseképpen az Egészségügyi Múzeumba vezette az osztályt Dombos Fülöp tanár és Borbély Kamill osztályfőnök, január 11-én pedig situra volt a budai hegyekben Kaposi Gyula testnevelő tanár rendezésében.

17. **Ifjúsági színházi előadások és hangversenyek.** Az ifjúság irodalmi ismereteinek gyarapítására, hazafias érzésének növelésére, zene iránti érzékének fejlesztésére szolgáltak az ifjúsági színi előadások. Rendezte Budapest Székesfőváros Közoktatási Osztálya a Városi Színházban és az Operaházban. A *Városi Színházban* rendezett előadásokat ifjúságunk nem szívesen látogatta, de nem érdeklődés hiányában, hanem mivel az óriási teremben szinte lehetetlen csendet teremteni és sok pisszegés meg mozgás akadályozza az előadás élvezését. Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde c. színjátékára meg, bár így is volt szép számmal jelentkező, a rendezőség nem juttatott jegyet. A márciusi előadáson, melyen Herczeg Ferenc: Híd c. szindarabját adták, 60 tanuló vett részt, az októberben színre került Shakespeare: Vízkereszt-en, a novemberi előadáson (Csiky Gergely: Rang és mód) már nagyon kevesen voltak. E miatt a Székesfőváros Közoktatási Osztálya azzal sújtotta az intézet ifjúságát, hogy nem elégítette ki jegyigénylésünket az *Operaházban.* Bár az egész év összes előadására 48 jegyre jegyeztünk elő, átlag 20—30 jegyet kaptunk az operai előadásokra. De így is megtekinthettük októberben Verdi: Troubadur-ját, novemberben Puccini: Bohémélet-ét, decemberben Rossini: Sevillai borbély-át, januárban Erkel: Bánk-bánját, februárban Strauss: Cigánybáró-ját, és márciusban Weber: A bűvös vadász-át.

Az I. osztály tanulói egyik téli vasárnap délutánján a János Vitézt élvezték.

A *Nemzei Színház* igazgatósága is rendezett ifjúsági előadásokat. Ezeken az előadásokon évről-évre többen vesznek részt. Állandóan 110 tanuló számára kellett jegy. A következő darabokat néztük meg: Schiller: Tell Vilmos (okt.), Gyallay Domokos: Külön nóta (nov.), Shakespeare: A vihar (dec.), Asztalos—Liszt: Vidám szüret (jan.), Kovách Aladár: Téli Zsoltár (febr.), Edmond Rostand: Cyrano de Bergerac (márc.) és Malonyay Dezső—Rákosi Viktor: Elnémult harangok (ápr.).

A Nemzeti Színház igazgatósága az egyes ifjúsági előadásokhoz pályázatot fűzött. A pályázatokban nem keres remekműveket, hanem az ifjúság érdeklődését és figyelmét akarja a színpadi cselekmények és az ezekben kifejezett tartalom felé fordítani, másrészt a kritikai érzéket szeretné fejleszteni. Ifjúságunk közül Dobos Dezső VIII. o. t., Szigeti Tivadar VII. o. t. és Czeyda-Pommersheim Ferenc VI. o. t. nyertek dijakat. Sőt Dobos Dezső VIII. o. t. „A vidám szüret tárgyához hasonló királyidillek a magyar költészetben és vígjátékirodalomban" c. pályázat alkalmával I. díjat nyert.

A mozik látogatását intézetünk fegyelmi szabályai osztályfőnöki engedélyhez kötik, akárcsak a színházakét is. Ifjúságunk, nem igen válogatva meg a darabokat, nagyon sok alkalommal kér mozira engedélyt. Az intézet a jó darabokat számon tartva többízben buzdította a tanulókat egyes történelmi, hazafias tárgyú film megtekintésére. Megszervezetten azonban csak egy alkalommal volt filmelő-

adáson az egész intézet; összel az Urániában, a felszabadult Erdélyről bemutatott előadáson.

Arra is buzdítottuk tanulóinkat, hogy a Székesfőváros Közoktatásügyi Tanácsa által rendezett hangversenyeken vagy más jótékonycélú hangversenyen vegyenek részt. Az előbbin szinte eredménytelen volt a munkánk. Vezető tanár: *Havasi Lucius.*

18. **Korcsolya és tenniszpálya.** Az idei korcsolyaszezon a szokottnál jobban sikerült. December elején kezdődött és február végéig tartott majdnem megszakítás nélkül. Vidám élet volt a jégen már délelőtt is, de különösen délután, amikor a fiúk és hozzátartozóik pattogó zene mellett hódoltak ennek az egészséges sportnak. Farsangban jégünnepélyt rendeztünk jelmezes felvonulással.

Tavasszal rendbehozattuk a pályát. Április elején nagy lendülettel indult meg a tenniszezés. A májusi esős időt leszámítva a pálya állandóan foglalt volt. Tanárok és diákok együtt élvezték ennek a nemes sportnak a szépségét. *Joanelli Béla.*

19. **Misszió.** A missziók ügye az egész intézetnek kedves gondja volt s a lelkieken kívül anyagiakkal is igyekeztünk a missziók segítségére lenni. Gyüjtöttünk 40 P készpénzt, többezer bélyeget, staniolt stb. Különösen a II. osztály tűnt ki szorgalmával. A fiúk olvasták az összes missziós folyóiratot, legtöbben a Kat. Világmissziókat és a Missziós Ifjúságot.

Legintenzívebb missziós munka a Mária-Kongregáció középső tagozatában folyt. Hay Péter VI. o. t. vezetésével működő szakosztály célja hármas volt: a missziók megismertetése és megszerettetése, lelki segítség, anyagi segítség.

Az első célt szolgálta 8 előadás, 1 felolvasás, 1 ankét és 8 szavalat, valamint a kínai missziók helyzetét bemutató kiállítás. Márciusban a szakosztály tagjai vizsgán estek át, hogy bebizonyíthassák, hogy komolyan foglalkoztak a missziókkal. Az elég nehéz vizsgát meglepő jó eredménnyel tették le a fiúk. Minden fiú járatott egy missziós folyóiratot s összesen ismertettek 7 missziós tárgyú könyvet.

A lelki segítség fontosságának ébrentartása céljából a szakosztályvezető kérdéseire a tagok minden héten beszámoltak a misszióért végzett lelki munkájukról. A beszámoló a köv. kérdésekből állott: 1. naponta: imádkoztam-e a misszióért? végeztem-e lelkiolvasmányt? 2. hetenként: áldoztam-e? igyekeztem-e megjavulni és mást megjavítani? Aki feleleteit pontatlanul adta be, bírságot fizetett, természetesen a missziók javára.

Anyagiakkal úgy igyekeztek a fiúk a missziók segítségére lenni, hogy mindent gyüjtöttek, amit csak gyüjteni érdemes: bélyeget, bádogdobozt, papírt, staniolt stb. Gyüjtésünk eredménye év végére 40 P-re emelkedett. Ezzel a Braziliában működő magyar bencés misszionáriusoknak kívánunk segítségére lenni.

A lelkes szakosztályvezető és buzgó tagok igen szép munkát végeztek.

Dr. Pénzes Balduin.

20. **Segélyezések, jutalmak.**

a) Tandijelengedés. Kelemen Krizosztom főapát úr, intézetünk kegyura 3484 P tandíjkedvezményt adott növendékeinknek.

b) Egyéb adományok:

1. Pénzbeliek: Tandíjsegély és beiratási díj címén a Bencés Diákegyesület 360 P-t. Takách István főorvos úr egy szegény diáknak 10 P. Az akarattyai diáküdülő céljaira ajándékoztak: Láng Károly gazd. tanácsos úr 150 P-t, Szigetváry Miklós főintéző úr 50 P-t, Gelencsér Gábor mérnök úr 53 P-t. Egy erdélyi menekült fiú neveltetéséhez 80 P-vel járultak a bencés szülők. A kis I-sö osztályos

erdélyi menekült a szalézi rend nyergesújfalusi internátusában nyert elhelyezést. Az „Erdélyért" akcióra 210 P-t juttatott intézetünk ifjúsága.

2. Természetben: Diákjaink nagymennyiségű ruhát és cipőt gyüjtöttek néhány fővárosi iskola szegény tanulói részére.

c) A Dobrovich-alap ez évi kamatát, 25 P-t, Solymosi János VIII. o. t. kapta.

d) Az ifjúsági kápolna díszitése érdekében az édesanyák között megindult mozgalom létrehozta a Bencés Édesanyák Oltáregyletét, amely az idén is gazdag bőkezűséggel áldozott az Úr oltárára, Krisztus dicsőségére. A május hóban tartott beszámoló ékesen beszél a tisztikar és a tagok mélységes hitéről, Isten-szeretetéről és áldozatkészségéről. Nagyobb adományok: Selyem miseruha antipendiummal 750 P, 4 gyertyatartó 240 P értékben. Különösen nagy számban készültek hímzések, oltárterítők, albák, amelyek az édesanyák áldott kezének munkái az oltár díszítésére. Virágokra és anyagbeszerzésre forditott összeg: 600 P.

Minden adományért az ifjúság nevében is leghálásabb köszönetemet fejezem ki s Isten áldása legyen a nemes adakozók legértékesebb jutalma.

III.

Iskolai hatóságok és a tanári testület.

1. Hatóságok.

A budapesti Szent Benedek-rendi kat. Szent Benedek-gimnázium fenntartója a **Pannonhalmi Szent Benedek-rend.** Rendfőnök: **Kelemen Krizosztom** pannonhalmi főapát, m. kir. titkos tanácsos. Az intézet a **Katolikus Iskolai Főhatóság** legfőbb igazgatása alatt és felügyelete alatt áll, melynek elnöke **Serédi Jusztinián** bíboros hercegprímás, esztergomi érsek. A Kat. Tanügyi Főigazgatóság elnök-főigazgatója: **Kürti Menyhért,** a ciszterci rend tagja, c. tanker. kir. főigazgató, A budapesti kerület kat. középiskolai főigazgatója **Virágh Teofil,** a Szentbenedek-rend tagja. Hitoktatási érseki főbiztos: **Bárdos István dr.** Az állami felügyeletet **Hóman Bálint** m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter gyakorolja. Tankerületi kir. főigazgató: **vitéz Fraknóy József.**

2. Tanári testület.

a) *Rendes tárgyak tanárai.*

Sorszám	A tanár neve, képesítése alkalmazásának minősége	Működési évei összesen	Működési évei itt	Mely tárgyakat, mely osztályokban, heti hány órában tanított	Heti óraszám	Jegyzet
1	**Horváth Kandid**, szerzetes okl. (magy.-lat.) rendes tanár	25	18	Magyar V. 3.	3	Igazgató. Tandíjkezelő.
2	**Borbély Kamill**, szerzetes okl. (termt.-mennyt.) rendes tanár	16	2	Mennyiségtan II. 5, IV. 3, VI. 3, VIII. 3. Fizika VIII. 4.	18	Kongreg. prézes, ifj. hitszónok.
3	**Dr. Brunner Emőd**, szerzetes okl. (magy.-francia) rendes tanár	10	8	Magyar IV. 4. Francia VI. 4, VII. 4.	12	
4	**Dombos Fülöp**, szerzetes okl. (földr.-természetr.) rendes tanár	1	1	Természetrajz: I. 2, II. 2, IV. 3, V. 5. Vegytan: VI. 3. Egészségtan: IV. 1, VII., III. VIII. 2.	18	Cserkésztiszt, ifj. hitszónok. A term. és földr. szertár, a kémiai szertár őre.
5	**Havasi Lucius**, szerzetes okl. (tört.-lat.) rendes tanár	17	10	Latin VI. 4. Történelem III. 3. VI. 3, VIII. 3.	13	Igazg. jegyző, egyh. énekkar vezetője, vegy.-kar vezetője, kongr. prézes, a színházi ügyek vezetője.
6	**Joanelli Béda**, szerzetes okl. (tört.-földr.) rendes tanár	6	2	Vallástan: I. 2. Osztályfőnöki ó.: I. 1. Földrajz: . 3, II 4, III. 2, VII. 2 Történelem VII. 3.	17	Cserkésztiszt zenekar vezetője, a korcsolya és tenniszpálya gondnoka. Kiscserkészparancsnok.
7	**Kaposi Gyula**, világi okl. (testnevelés) rendes tanár	16	14	Testnevelés I. 3, II. 3, III. 3, IV. 3, V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 3.	24	Sportkör vezetője.
8	**Nagy Julián**, szerzetes okl. (termt.-mennyt.) rendes tanár	18	13	Mennyiségtan III. 3, V. 3, VII. 3. Term. III. 2, VII. 4. Gyorsírás IV. 2.	17	Aerokör v., gyorsírókör v., a fizikai szertár őre. A diákkaptár vezetője.
9	**Dr. Pénzes Balduin**, szerzetes, okl. (magy.-lat.) rendes tanár	5	2	Magyar II. 5, VI. 3. Latin II. 5.	13	Cserkészparancsnok, ifjúsági hitszónok, tanárértek. jegyző. Kongr. prézes, a tanári könyvtár őre.
10	**Pongrácz Alajos**, világi okl. (magyar-olasz) óraadó tanár		1	Olasz V. 4.	4	
11	**Dr. Radó Polikárp**, szerzetes hittanár, rendes tanár	19	4	Hittan II. 2, III. 2, V. 2, VI. 2, VII. 2, VIII. 2.	12	Ifj. hitszónok.
12	**Sarang K. Péter**, szerzetes okl. (magy.-ném.) rendes tanár	21	12	Magyar VII. 3. Német III. 4, VI. 3, VIII. 2. Ének I. 2.	14	Ifj. és segélyző könyvtár őre.
13	**Solymoss Vendel**, szerzetes okl. (lat.-ném.-francia) rendes tanár	24	8	Latin V. 4. Német V. 3. Francia V. 4, VIII. 4.	15	Helyettes igazgató.
14	**Szegedi Tasziló** szerzetes okl. (latin-történelem) rendes tanár	30	12	Magyar I. 5. Latin I. 5. Történ. V. 3.	13	
15	**Szekeres Bónis**, szerzetes okl. (lat.-ném.) rendes tanár	40	11	Latin VII. 4. Német IV. 4, VII. 2.	10	
16	**Dr. Szivós Donát**, szerzetes okl. (lat.-gör.) rendes tanár	19	12	Hittan IV. 2. Gazdaságtan VI. 2. Latin IV. 4, VIII. 4. Történelem IV. 3.	15	Ünnepélyrendező, vízi cserkészparancsnok, hitszónok.
17	**Dr. Szunyogh Xav. Ferenc**, szerzetes okl. (magy.-lat.) rendes t.	23	13	Magyar III. 4, VIII. 3. Latin III. 4. Bölcselet VIII. 2. Ének II. 2, III. 1.	16	Önképzőkör v., ifj. hitszónok, egyh. ének vezetője.
18	**Zászlós István**, világi okl. (rajz) rendes tanár	16	16	Mennyiségtan I. 4. Szépírás I. 1. Rajz I. 2, II. 2, III. 2. IV. 2. VII. 1, VIII. 1.	15	A rajzszertár őre.

b) *Rendkívüli tárgyak tanárai.*

Német társalgási gyakorlatok: **Sarang K. Péter, Solymoss Vendel, Szekeres Bónis.**

Francia társalgási gyakorlatok: **dr. Brunner Emőd, Solymoss Vendel.**

Fizikai gyakorlatok: **Nagy Julián, Borbély Kamill.**

Ábrázoló geometria: **Nagy Julián.**

Rajz: **Zászlós István.**

Gépírás: **Mikes Ferenc.**

Gyorsírás: **Nagy Julián.**

Vívás: **Kaposi Gyula.**

Hegedű: **Pótz N. Árpád.**

Zongora: **Szekeres Ferenc.**

Vegyeskari ének: **Havasi Lucius.**

Kamara-kórus: **Nádasi Alfonz.**

Fúvós zene: **István József, Járai Mihály, Reviczky Antal, Egervári József.**

Repülő-modellezés: **Nagy Julián.**

Tánc: **Bánrévi Elek.**

3. **Az iskola orvosa: Martin Endre dr.**

4. **Altisztek: Skyva János, Berzsenyi Lajos.**

IV.

Szerzetes-tanárok lelkipásztori munkássága.

Horváth Kandid, lelkigyakorlatot vezetett a Kereskedelmi Bank alkalmazottai és az Orsz. Legényegylet tagjai részére. Kéthetenként szentbeszédet mondott a Bencés Oltáregylet tagjainak.

Borbély Kamill, az intézetben ifjúsági hitszónok, vezette az alsó osztályosok lelkigyakorlatát, több iskola gyóntatásában segédkezett.

Dombos Fülöp, kisegítő lelkipásztori munkát végzett a józsefvárosi plébániatemplomban, a „Jó pásztor" kápolnában. Ifjúsági hitszónok.

Havasi Lucius, az intézet Mária-Kongregációjában az első tagozat prézese. A Keresztes-Nővérek Koszorú-utcában levő zárdájának kápolna-gondnoka. A nővérek rendkívüli gyóntatója. A Szent Orsolya-rend budai házának jogi és aszkétikus kérdésben tanácsadója.

Lelkigyakorlatot vezett az intézetben a Bencés Diákszövetségnek és egyben diákjaink szüleinek. Missziót tartott Nagyradán. A józsefvárosi plébánia-templomban Krisztus Király ünnepén, a Szent István bazilikában pünkösd vasárnap, a győri bencés templomban Szilveszter estén, jan. 2-án szentségimádáskor és húsvét ünnepén ünnepi szentbeszédet mondott. Ezenkívül egyházi beszédet mondott Világoson, Balatonakarattyán, Terézvárosi templomban, Győrött, az ifjúságnak az intézetben. Az Isteni Szeretet Leányai vezetése alatt alakult Úrinők Mária-Kongregációjában a tagfelvételt végezte.

Joanelli Béda. Misézett a Jó Pásztor szükségkápolnában, segített a honvédek gyóntatásában és a Dugonics-utcai elemi iskolai növendékeinek gyóntatásában.

Nagy Julián, a Stefánia Gyermek-kórház lelkésze.

Pénzes Balduin dr. Az intézetben ifjúsági hitszónok és a Mária-Kongregáció középső szakaszának prézese. Beszédeket mondott az ikervári híveknek; több al-

kalommal gyóntatott a józsefvárosi plébánia-templomban és Jó Pásztor kápolnában, segédkezett a katonaság, egyetemi hallgatók, cinkotai áll. tanítónőképző, Német-utcai polgári, Dugonics-utcai elemi iskola tanulóinak gyóntatásánál.

Radó Polikárp dr. Ifjúsági hitszónok.

Sarang K. Péter, a székesfővárosi József-fiúárvaház lelkésze.

Solymoss Vendel. Résztvett a fővárosi plébániák munkájában; a Budai Szent Margit intézet Mária Kongregációjában ünnepélyes tagfelvételt tartott.

Szegedi Taszilló rendszeres gyóntatást végzett a Szociális Testvérek Társaságának anyaházában és két leányközépiskolában, a Patrona Hungariae-ről nevezett hölgykongregáció prézese, a Sz. Asztrik Oblátus Szövetség lelkiigazgatója.

Szekeres Bónis, a Kat. Háziasszonyok Országos Szövetségének és a budapesti Szent Skolasztika Obláta Szövetségnek lelki igazgatója, a budapesti m. kir. rendőrség valláserkölcsi oktatója, a Szent Orsolya-rend budai házának rendes gyóntatója. Lelkigyakorlatot tartott: A Kat. Háziasszonyok Szövetségének tagjai és a bencés Obláták számára, továbbá a Szent Erzsébet apácák templomában a pestvidéki ügyészség fogházi személyzetének. Tartott 52 szentbeszédet és 7 szabadelőadást.

Szívós Donát dr. Lelkigyakorlat (21 elmélkedés) a Központi Szeminárium növendékeinek, Budapest. — Előadás az újpesti Actio Catholicaban. — Előadás a józsefvárosi Szt. Vince egyesületben. — Szentbeszéd a Haller-téri templomban. — Előadás az Orvosok Szt. Lukács Egyesületében. — Világnézeti tanfolyam a Szent Imre-városi egyházközségben (10 előadás). — Rádióprédikáció karácsonykor Pesten — március 23-án a kassai domonkosok templomában. — Prédikáció a pálosok jubileuma alkalmával. — Előadás a veszprémi Actio Catholicában. — Szentbeszéd kongreganista felvétel alkalmával a Szt. Anna templomban. — Szentbeszéd a jezsuiták jubileuma alkalmával. — Lelkigyakorlat a mátyásföldi gimn. nagydiákjainak. — Lelkigyakorlat Kassán 350 nagydiáknak. — Lelkigyakorlat Kassán a Credo-nak. — Lelkigyakorlat a budapesti bencés nagydiákoknak. — Lelkigyakorlat a Szt. László-kórház ápolóinak. — Lelkigyakorlat Veszprémben. — Lelkigyakorlat a Wander-gyár munkásainak Rákosfalván. — Szentbeszéd a Sziklakápolnában. — Szilveszteri hálaadó beszéd a Szt. László-úti egyházközségben.

Szunyogh X. Ferenc, a Jézus Szíve Szövetség igazgatója, az Angolkisasszonyok zugligeti zárdájának és Szent Benedek Leányainak rendes gyóntatója, a rendőrség valláserkölcsi oktatója, az alsó osztályosoknál ifjúsági hitszónok. Lelkigyakorlatokat vezetett Budapesten a Szent Margit Intézet szerzetesnőinek (8 napon át), az új iskola és a Szent István gimnázium növendékeinek, a Ganz-gyár tanulóinak, a postásoknak, az Örökimádás zárdájában a kongreganistáknak, a K. H. O. Sz.-ban a cselédkongregáció tagjainak és az egyetemi hallgatónőknek, intézetünkben az édesanyáknak, a budai Szent Margit Intézetben az édesapáknak, a Stephaneum alkalmazottainak. Sopronban az Orsolyitáknak, Zsámbékon a Keresztes Nővéreknek (8—8 napon át), Pécelen, Pécsett és Szolnokon (3—3 napon zárt lelkigyakorlatot), Kiskúnfélegyházán a férfiaknak és a nőknek, Törökbálinton az intelligenciának. — Sorozatos előadásokat tartott a Szoc. Missziótársulatban adventi előkészületként, a Szent Család és a terézvárosi egyházközségben (12 A. C. előadás), az Örökimádás zárdában a Boldog Gizella-Kör tagjainak, az Angolkisasszonyok budapesti és zugligeti intézetében a nővéreknek. — Egyes szentbeszédeket mondott Budapesten a terézvárosi templomban (a rádió is közvetítette), a postások karácsonyfaünnepén, a Szent Kereszt Szövetségben, az Angolkisasszonyoknál több szülői értekezleten, a Szentlélek templomban, a Hermina-úti zárdában, meg a Csalogány-utcai tanítónőképzőben és a Koronaőri-utcai polgári leányiskola Mária Kongregációjában, Vácott a növendékpapok Pázmány-Egyesületében

a liturgia korszerű és magyar feladatairól, Pannonhalmán a növendékeknek, Léván a kat. kultúrestén az Egyház szentségéről, Mátyásföldön a Credo tagjainak, és többször is Tereskén.

V.

A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága.

Horváth Kandid, igazgató, a Kat. Tanáregyesület budapesti osztályának társelnöke, a Kat. Tanáregyesület igazgató-tanácsának és választmányának, a Középiskolai Tanárok Nemzetközi Szövetségének választmányi, a Kat. Háziasszonyok Orsz. Szövetségének választmányi, a Józsefvárosi egyházközség képviselőtestületének tagja, az Orsz. Bencés Diákegyesület központi s a budapesti osztálynak ügyv. igazgatója, kat. középiskolai tanulmányi felügyelő. A kat. főigazgató megbízásából látogatott a váci kegyesrendi gimnáziumban s a budapesti Szent Szív leánygimnáziumban.

Borbély Kamill pedagógiai értekezéseket írt a Pannonhalmi Szemlében „A készülő német iskolareform vezető gondolatai" és „A tehetségesek iskolái az Óceánon innen és túl" címmel; szülői konferenciát tartott az intézetben a „Totális nevelés"-ről, a jelen Évkönyvben pedig az „Irányított pályaválasztás"-ról írt cikket.

Dombos Fülöp. Cikket írt a Táborkereszt c. katolikus cserkészfolyóiratban.

Havasi Lucius, a Kat. Tanáregyesület budapesti csoportjának választmányi tagja. A Katolikus Tanügyi Tanács által megbízott tankönyvbíráló. Kisebb ismertetést írt megjelent könyvről. Előadást tartott a Szépművészeti Múzeumról a Szent Domonkos-rend főiskolai hallgatóinak.

Joanelli Béda. Előadást tartott a budapesti cserkészkerület tisztjelölti táborában a testi és a lelki nevelés összhangjáról és a rajtiszti tanfolyam hallgatóinak a katolikus ifjúsági egyesületekről. A Katolikus Tanügyi Tanács megbízásából tankönyvet bírált.

Kaposi Gyula. Testnevelési Tanárok Országos Egyesületének választmányi és pedagógiai bizottságának tagja, a Magyar Országos Torna Szövetség tanácstagja, versenybírája és ifjúsági bizottságának tagja, levente főoktató, a Magyar Uszó Szövetség iskolai bizottságának tagja. Az év folyamán megtartott iskolai és szövetségi vívó- és tornaversenyeken rendezői és bírói működést végzett.

Nagy Julián, a Magyar Gyorsírók Orsz. Szövetsége választmányának, elméleti, pedagógiai, gyakorlati, gépírási szakosztályának tagja, a Magyar Gyors-, Gép- és Szépírástanítókat vizsgáztató állami bizottság tagja, a Magyar Aeroszövetség modellezési bizottságának, a V. K. M. filmkirendeltség pedagógiai szakbizottságának tagja, a Budapesti Földrengési Observatórium külső munkatársa. Az ország különböző részeibe adott útmutatást több aerokör megindítására és megszervezésére. Előadást tartott a M. Ae. Sz. központi modellező műhelyében „A repülőgép-szárny aerodinamikája" címmel. Tanulmányi filmeket szakbírált a V. K. M. Filmkirendeltségében, az Optikai csalódások c. filmhez magyarázó szöveget írt. Részt vett a M. Gy. O. Sz. versenyrendezésében, a versenydolgozatok bírálatában.

Pénzes Balduin dr. Az Americana „Boconia" corp. lelkésze; a budapesti VIII. cserkész-körzet vezetőtisztje. Előadást tartott a cserkészszövetség 1940. őszi hárshegyi tisztjelöltképző táborában és tavaszi rajtisztképző tanfolyamán. Cikkei jelentek meg a Katolikus Szemlében, Magyar Pedagógiában, Magyar Középisko-

lában, Táborkeresztben; ismertetései és bírálatai a Katolikus Szemlében.

Pongrácz Alajos dr., emléklapos tüzér zászlós. A budapesti olasz kir. követség fennhatósága alatt álló Instituto Italiano di Cultura per l'Ungheria esti tanfolyamainak tanára. Az „Erdély" album olasz kiadásának fordítója. A „Rassegna d'Ungheria" olasz fordítója. Magyar irodalmi tárgyú előadásait a kassai Magyar Rádió közvetítette. A római „Le Cronacha Scolastische" és a „Scuola e Cultura" folyóiratokban pedagógiai tárgyú cikkei jelentek meg. Hosszabb-rövidebb tanulmányai és cikkei az alábbi magyar szemlékben és folyóiratokban jelentek meg: Fórum, Magyar Középiskola, Tanáregyesületi Közlöny, Élet, Ifjúság és Élet, Nemzeti Figyelő.

Radó Polikárp dr. Könyv: Az egyház szentjei 1941, (Kühár Flórissal és Szunyogh X. Ferenccel együtt) 314 l. — Tanulmányok: Sopron város kéziratos misekönyve: a Golso-kódex, Magyar Könyvszemle 1940, 226—235 l. — Középkori liturgikus könyvek és bibliák maradványai a soproni evangélikus líceum könyvtárában, Magyar Könyvszemle 1940, 362—372 l. — Batthyány Boldizsár misekönyvének hitelessége, Magyar Könyvszemle 1941, 132—149 l. — A magyar középkor kótás kéziratai. Latin egyházzenei kéziratok jegyzéke, Zenei Szemle 1941 jún. szám.

Solymoss Vendel, az Országos Katolikus Tanáregyesület tisztikarának, számos fővárosi és vidéki egyesület tagja. — A Kat. Tanügyi Főigazgatóság hatáskörébe tartozó gimnáziumok és leánygimnáziumok tanulmányi felügyelője, e minőségben és mint a német nyelv- és irodalom, valamint az énektanítás szakfelügyelője hivatalos látogatásokat végzett a budai Szent Margit leánygimnáziumban, ugyanitt a magánvizsgálatokon elnökölt. — Könyvbírálatokat írt a Katolikus Szemlébe; itt számos műfordítása jelent meg (Massalszky Miklós cikkei). — A hazai német nyelvű tanító- és tanítónőképzők III. osztálya számára megírta, illetőleg német nyelvre átdolgozta Mesterházy Jenő: A magyar nemzet történelme c. tankönyvét (Egyet. Nyomda. Geschichte der ungarischen Nation) — Tankönyvbírálatokat végzett.

Szegedi Tasziló, c. gimnáziumi igazgató, katolikus gimnáziumi és leánygimnáziumi tanulmányi felügyelő. Ebben a minőségében hivatalos általános iskolalátogatást végzett a budafoki premontreirendi Szent István-gimnáziumban és a budapesti Patrona Hungariae-leánygimnáziumban; elnökölt az utóbb megnevezett intézet és a váci kegyestanítórendi gimnázium évvégi magánvizsgálatain; utóbbi gimnázium júniusi érettségi vizsgálatain kormányképviselőként működött. — Tankönyvíró; a f. iskolai évben megjelent: Marczell—Szegedi: A legújabb kor története.

Szekeres Bónis, a kormányzói első és második Signum Laudis tulajdonosa, a pápai belvárosi Kat. Kör örökös tisztb. tagja, a budapest-józsefvárosi Ker. Polgárok Körének tisztb. elnöke, a budapesti Széchenyi Népfőiskolai Szövetség tb. ig. tagja, az Actio Catholica kulturális szakosztályának tanácsosa, a budapesti A. C. szociális bizottságának vál. tagja, a Tisztviselő Kaszino ig. vál. tagja. — Könyvismertetést írt a VKM. megbízásából.

Szivós Donát dr. Előadás a vízibevezetői táborban Szentendrén, és a tisztitáborban a Cserkészparkban. — 600 kárpátaljai fiatalember üdvözlése a Cserkészszövetség nevében a Hármashatárhegyen. Előadás cserkészparancsnokoknak. Előadás és fogadalomkivétel a farkaskölyökvezetők tisztitáborában. — Előadás a józsefvárosi Szt. Vince-körben. — Előadás a Bik. cserkészek vezetőinek. — Előadás a III. körzeti cserkésztiszteknek. — 2 előadás a cserkésztiszti tanfolyamon. — Előadás a veszprémi Katolikus Körben. — Előadás az Élet Iskolájában. — Előadás

a ciszterciták tisztképző tanfolyamán. — Szülői értekezlet az Angolkisasszonyok pesti leánygimnáziumában. — Egész éven át valláserkölcsi előadásokat tartott a Testnevelési Főiskolán. — Szerkesztette a kat. cserkészvezetők lapját: a Táborkeresztet. — Az Actio Catholica megbízásából filmeket és filmszüzsét cenzurázott. — Cikkeket írt: a Táborkeresztben, az Utunkban, a Katolikus Nevelésben, a Cserkészvezetők Lapjában, a Magyar Cserkészben, Magyar Kultúrában. Megjelent a Ma Diákjának II. kiadása, és a „Világáramlatok sodrában" c. könyve a Korda kiadásában, 210 o. — A Magyar Cserkészszövetség I. ker.-nek társelnöke, cserkésztörzstiszt, vizsgázott vízivezető, a Magyar Cserkészszövetség Országos Intézőbizottságának tagja. — A Magyar Cserkészszövetség kisfiú, sajtó, gazdasági, igazoló főbizottságának tagja. — Az Actio Catholica hitbuzgalmi szakosztályának tanácsosa. — Központi zelátor. — Az Actio Catholica filmbizottságának tagja. — A Balassa Bálint Irodalmi Kör tagja. — Az Ifjúsági Irodalmi társaság tagja.

Szunyogh Xav. Ferenc, okl. középiskolai tanár, a bölcselet doktora, tart. századoslelkész, cserkésztiszt; a Szent István Akadémia, Aquinoi Szent Tamás Társulat, Szent Miklós Társulat r. tagja; a Szociális Missziótársulat komáromi szervezetének alapító díszelnöke; az Országos Mozgófényképellenőrző Bizottságnak, az A. C. film- és színházi szakosztályának, valamint valláserkölcsi szakosztályának tagja; az Angolkisasszonyok polgári iskolai tanárképzőjén, a Ward Kollégiumban és a kereskedelmi tanfolyamon tanár; a Kávai (Kamaraerdei) Kápolna Egyesület egyházi elnöke. Kitüntetései: Signum laudis, Hadiérem, Croce di benemerenza. — *Irodalmi működése:* Az Egyház szentjei. (Radó Polikárp és Kühár Flórissal együtt.) Bp. Palladis. — Vasár és ünnepnapi Misszálé. Bp. Szent István Társulat. — Könnyes vértanuság. Elmélkedések és szentbeszédek a türelemről. Bp. U. o. — Sajtó alatt a Korda Rt. kiadásában: A szent zsolozsma, Péter Krisztus sziklája, Hét menynyei üzenet; a Steinbrener cég kiadásában: A liturgia misztériuma (fordítás németből), Az áhítat gyöngyei; a Szent István Társulatnál: Vonier, A győzedelmes katolicizmus (fordítás angolból); a Szalézi Műveknél: Lefèbre, A kat. liturgia (fordítás franciából).

Zászlós István. Megtervezte a győrszentmártoni (pannonhalmi) országzászlót és néhány kisebb szobrot mintázott.

VI.

Tananyag.

I—VI. osztályban az 1938. évi, VII—VIII. osztályban az 1926. évi Tantervben és min. rendeletekben megkívánt tanítási anyagot elvégeztük.

VII.

Tankönyvek.

az 1941/42-ik iskolai évre.

I. osztály. Római nagyobb katekizmus. — Alszeghy—Sík—Techert: Magyar nyelvtan, I. — Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar olvasókönyv, I. — Jirka: Latin olvasókönyv, I. — Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. — Kalmár—Bodnár: Magyar-

ország föld- és néprajza. — Kerékgyártó—Mohay: A ház és kert term. rajza. — Gidró—Holenda: Mennyiségtan, I. — Kogutowitz: Iskolai atlasz. — Akadémiai helyesírás. — Németh—Solymoss: Daloskönyvünk, I.

II. osztály. Római nagyobb katekizmus. — Radó—Rajeczky: Ószövetségi bibliai tört. — Alszeghy—Sík—Techert: Magy. nyelvt., II. — Alszeghy—Sík—Brisits: Magy. olvasókönyv, II. — Jirka: Latin olvasókönyv, II. — Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. — Kerékgyártó—Mohay: A ház és kert term. rajza, és A magyar föld és idegen tájak term. rajza. — Bodnár—Kalmár: Öt világrész földrajza. — Gidró—Holenda: Mennyiségtan, II. — Kogutowitz: Iskolai atlasz. — Akadémiai helyesírás. — Németh—Solymoss: Daloskönyvünk, II

III. osztály. Római nagyobb katekizmus. — Radó—Rajeczky: Újszövetségi bibliai tört. — Alszeghy—Sík—Techert: Magy. nyelvt., III.— Alszeghy—Brisits—Sík: Magy. olvasókönyv, III. — Jirka: Latin olvasókönyv, III. — Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. — Bitter—Puhr: Német nyelvkönyv, I. — Bodnár—Kalmár: Általános földrajz. — Öveges: Kis fizika. — Balanyi—Balogh: Magyarország története. — Borosay—Holenda: Mennyiségtan, III. — Bíró: Műalkotások könyve. — Németh—Koch: Tört. atlasz. — Kogutowitz: iskolai atlasz. — Németh—Solymoss: Daloskönyvünk, III. o.

IV. osztály. Radó—Rajeczky: Szertartástan. — Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar irod. olv. könyv. — Alszeghy—Sík—Techert: Magyar nyelvtan, IV. — Lehr: Arany Toldija. — Jirka: Latin olvasókönyv. — Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. — Bitter—Puhr: Német nyelvkönyv. — Marczell—Szegedi: Az antik világ és a ker. Európa tört. — Kerékgyártó—Somogyi: Ásványtan és földtan. — Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan, IV. — Bartos Kurutz: Történelmi atlasz. — Melly—Mohay—Párdányi: Egészségtan, IV. o. — Akadémiai helyesírás. — Radnai: Egységes gyorsírás, I. r. — Németh—Solymoss: Daloskönyvünk. — Bíró: Műalkotások könyve.

V. osztály. Schütz: Hittan. — Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar irodalmi olvasó. — Alszeghy—Sík—Techert: Magyar nyelvi olv. könyv. V., VI. — Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan, II. r. — Márkus: Szemelvények Liviusból. — Vézner: Latin lirai szemelvények. — Bitter—Puhr: Német nyelvkönyv. — Birkás: Francia nyelvkönyv. — Marczell—Szegedi: Közép- és újkor története. — Kerékgyártó—Mohay: Állat- és növénytan. — Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan, V. o. — Bartos—Kurutz: Tört. atlasz. — Akadémiai helyesírás. — Bíró: Műalkotások könyve. — Király Rudolf: Olasz nyelvkönyv, V. o.

VI. osztály. Schütz: Erkölcstan. — Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar irodalmi olvasó. — Alszeghy—Sík—Techert: Magyar nyelvi olvasó, V—VI. — Marczell—Szegedi: A legújabb kor története. — Csóka—Zibolen: Gazdasági és társadalmi ismeretek. — Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. — Márkus: Vergilius Aeneise, I—XII. é. VI—VII. o. — Kuzmics: Ciceró válogatott beszédei. V. o. — Bitter—Mayer—Puhr: Német nyelvkönyv, VI. o. — Bitter—Teveli: Rendszeres német nyelvtan. — Birkás—Petrich: Francia nyelvkönyv, VI. o. — Birkás: Rendszeres francia nyelvtan. — Király: Olasz nyelvkönyv, VI. o. — Somogyi: Vegytan, VI. o. — Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan, VI. o. — Bartos—Kurutz: Történelmi atlasz. — Horváth—Simon: Logaritmustábla. — Akadémiai helyesírás.

VII. osztály. Schütz: Egyháztörténet. Techert: Magyar nyelvkönyv, VII—VIII. o. — Alszeghy—Brisits—Sík: Magyar irodalom tört., I. r. — Kováts—Péter: Szemelvények Cicero leveleiből és bölcseleti műveiből. — Márkus: Vergilius Aeneise, VI. és VII. o. — Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. — Bitter—Teveli: Rendszeres német nyelvtan. — Mayer—Puhr: Német irodalmi olvasó, I. r. — Birkás: Rendszeres francia nyelvtan. — Birkás—Patrich: Francia irodalmi olvasó, I. r. — Szegedi:

Magyarország története a szatmári békéig. — Bartos—Kurutz: Történelmi atlasz. —Kalmár—Bodnár: Magyarország földrajza és helyzete. — Öveges: Fizika, I. r. —Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan, VII. o. — Horváth—Simon: Logaritmustábla. — Akadémiai helyesírás. — Bíró: Művészeti alkotások, VII. o.

VIII. osztály: Schütz: Apologetika. — Prónai—Alszeghy—Sík: Magyar irodalomtörténet. — Vézner: Horatius. — Balogh: Tacitus. — Bitter: Német irod. tört. — Bitter: Goethe: Iphigénie auf Tauris. — Birkás: Francia irod. tört. II. r. — Birkás: Rendszeres francia nyelvtan. — Miskolczy—Szolomajer: Magyar okny. tört. — Bartos—Kurutz: Tört. atlasz. — Mattyasóvszky—Bodócs: Fizika, II. r. — Borosay—Mattyasóvszky: Algebra, VI—VIII. o. — Borosay—Mattyasóvszky: Geometria, II. r. — Horváth—Simon: Logaritmustábla. — Bodnár Cecil: Lélektan és gondolkodástan. — Melly—Mohay—Párdányi: Egészségtan. Bíró B.: Műalkotások ismertetése a gimn. VIII. o. részére

Segédkönyvek. IV—VII. Burián: Latin-magyar és magyar-latin szótár, I—II. — Jámbor—Kemenes: Római régiségtan. — V—VII. Kelemen: Magyar-német és német-magyar szótár. — I—VIII. Fojtényi: Égi lant. Kapható az intézetben. — Birkás: Magyar-francia és francia-magyar szótár. — Tudomány és honvédelem, I—IV. r. — Tudomány és honvédelem, V. r. — I—VIII. Kőmives: Magyar irodalmi olvasmányok. — Bitter—Puhr: Magyar-német és német-magyar szótár.

VIII.

Könyvtárak és szertárak.

1. **Tanári könyvtár.** Ebben az évben a magyar irodalom körébe vágó művek beszerzése volt különösebb gondunk. Az iskolaév folyamán a következő új művekkel gyarapodott a könyvtár: *Vétel útján:* Horváth: A magyar irodalmi műveltség kezdetei; U. a.: Az irodalmi műveltség megoszlása; Beöthy: Gróf Széchenyi I. válogatott munkái; Kornis: Kölcsey Ferenc világnézete; Sík: Gárdonyi, Ady, Prohászka; Báró Wlassich Gy.: Deák Ferenc válogatott művei; Juhász Gyula összes versei; Ilyés Gyula összegyüjtött versei; Huizinga: A középkor alkonya; Bangha—Ijjas: Egyháztörténet, VII—VIII. k.; Szabó: A magyar parasztság története; Győrffy: A néphagyomány és a nemzeti művelődés; Csüry: A népnyelvi búvárlat módszere; Ortutay: Fedics Mihály mesél; Rapaics: Magyar kertek; Erdey—Gruz—Gróh: A kémia és vívmányai (2 k.). — *Ajándékozás útján:* A kat. középisk. főig. évkönyve 1939/40. Igen sok teljes és hiányos évfolyamú folyóiratot kapott a könyvtár dr. Kühár Flóristól, a Kat. Szemle főszerkesztőjétől.

Könyvtárunk a következő folyóiratokat járatta: Katolikus Szemle, Magyar Kultúra, Egyházi Lapok, Pannonhalmi Szemle, Katolikus Nevelés, Magyar Középiskola, Tanáregyesületi Közlöny, Pedagógiai Szeminárium, Magyar Nyelv, Magyarosan, Magyar Szemle, Katonai Szemle, Irodalomtörténet, Természettudományi Közlöny, Századok, Élet, Könyvbarátok Diáriuma.

Dr. Pénzes Balduin, könyvtáros.

2. **Ifjúsági könyvtár.** A tanulók kéthetenkint válthattak könyveket az ifjúsági könyvtárból. Eléggé látogatták, mert a legújabb könyveket is beszereztük. A könyvbarátok egyesületének is tagja az ifjúsági könyvtár. Gyarapítottuk a házi olvasmányok tárát is. A segédkönyvtárosok: Bezák Pál, Kirschner Ervin és Tóth Lóránt VI. oszt. tanulók. — Beszerzésre és kötésre 300 pengőt költöttünk.

Sarang K. Péter, könyvtáros.

3. **Segélyző könyvtár.** A segélyző könyvtár állományából majdnem minden igénylést ki tudtunk elégíteni, mégpedig díjmentesen. A jobbmódú tanulók oda-ajándékozzák használt könyveiket, hogy rászoruló társaikat segíthessék. Az idén könyvet ajándékoztak: Gottl Tivadar VI. o., Eisenhut György IV. o., Tóth Endre III. o. és Bauer László II. o. tanulók. — Uj beszerzésre 200 pengőt fordítottunk.

Sarang K. Péter, könyvtáros.

4. **Fizikai szertár.** Gyarapodás ajándék útján: 5 drb hangvilla dr. Hattyasi Dezső egyetemi tanár úrtól. 1 drb gőzturbina-kerék szektor Szakolczay György III. o. t.-tól. Hálás köszönet érte.

Rendelés alatt: 1 drb aneroid, 1 drb higanyos barometer, 1 drb nyomókút-, 1 drb szívókút-, 1 drb tüzifecskendő-modell, 1 drb forgózsámoly, 1 drb ütközőgép, továbbá az elektromos rezgéstan szemléltetéséhez kiegészítő műszerek. Összesen kb. 600 P. értékben. *Nagy Julián* szertárőr.

5. **Mennyiségtani szertár.** Állománya változatlan.

6. **Természetrajzi szertár.** A szertár ásványtani része Szarvas Béla úr adományozásából 11 drb nagybányai ásvánnyal gyarapodott. Kőzettani gyüjteményünket a Földtani Intézettől szerzett példányokkal egészítettük ki. Az intézet Rigó-utcai udvarán a tankönyvben előforduló közönségesebb növények megismertetésére és a kertészkedés elemeinek elsajátítására botanikus kertet készítettünk. Kertészkedő eszközöket, növényszárítót, akváriumi üvegkádakat, 43 mikroszkópi preparátumot, gázálarcot és gáztablettákat is szereztünk.

Dombos Fülöp, szertárőr.

7. **Vegytani szertár.** Vegytant mint külön tárgyat az idei évben tanítottunk először iskolánkban heti 3 órában. A kísérletezéshez szükséges eszközöket a háborús anyagkorlátozás ellenére is sikerült beszereznünk, illetve pótolnunk. Fontosabb újabb szerzeményeink: Bunsen állványok és égők, Deville palackok, gumicsövek, lombikok, retorták, sósavbontó készülék, tölcsérek, üvegtálak, vegyiszeres üvegek, 1 drb szekrény és vegyszerek. *Dombos Fülöp,* szertárőr.

8. **Földrajzi és történelmi szertár.** A szemléltető anyag fokozatos felújítása során megszereztük Ázsia fali térképét.

9. **Művészettörténeti szertár.** A művészettörténeti szertár állományában változás nem történt. *Zászlós István,* szertárőr.

10. **Rajzszertár.** A rajzszertár állományában változás nem történt.

Zászlós István, szertárőr.

11. **Színházi szertár.** A színházi szertár az idén kulisszákkal és a villamosberendezés tökéletesítésével gyarapodott. *Dr. Szivós Donát,* szertárőr.

12. **Tornaszertár.** A tornaszertár állománya a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium adománya folytán 1 db szertárszekrénnyel, 1 db talajszőnyeggel, 20 db különböző labdával, 1 pár gyűrűvel, 1 db mérőszalaggal, összesen 792 pengő értékben gyarapodott. *Kaposi Gyula* szertárőr.

13. **Sportszertár.** A sportszertár állománya beszerzés folytán 110 pengő értékben gyarapodott, a fenti összegért különböző sportfelszereléseket vásároltunk. Ulbitz István úr 80 P-t ajándékozott torna-, vívó- és sportfelszerelésre. Az ajándékokért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki. *Kaposi Gyula.*

15. **Énekszertár.** Gyarapodása: Haydn: Im porba hullva... ének szövege 150 példányban. Choralis-gregorián dallamú énekfüzetek: Ó salutaris hostia (50 pld.), A 4 antiphona (50 példány); Missa de Beata Maria Virgine (100 példányban); Bárdos: Főpapi bevonulásra (50 pld.); Jannequin: Sok csoda közt (50 db); Schütz: Évforduló (50 db); Deák—Bárdos: Alleluja, Hozsanna (50 db); Bárdos: Felvidéki

népdalok (50 db); Horváth: Kék Adrián (50 db); Delly—Szabó: Ha bemegyek (50 db); Bartók—Szabó: Kotkodács (50 db). *Havasi Lucius*, szertárőr.

16. **Zeneszertár.** Hangszerjavításra 132.40 P-t fordítottunk. Megszereztük v. Náray A.: Erdélyi induló c. művének kótáját az összes szólamokra.

Joanelli Béda, szertárőr.

IX.

Ifjúsági egyesületek.

1. Mária-Kongregáció.

A Mária-Kongregáció az idei évben is három szakaszban működött.

a) A felső szakaszba tartoztak a VIII. és VII. o. tanulók. Prefektusuk Töttössy Béla VIII. o. t. volt. Taggyűlést mindössze néhány alkalommal tudtunk tartani, a tanulók sokoldalú elfoglaltsága alig hagyott időt rendszeres összejövetelre. Mégis igyekeztünk a katolikus élet és a pályaválasztás problémáit megbeszélni, vagy a gyűléseken, vagy még inkább akkor, amikor a kongreganisták személyesen keresték fel kérdéseikkel a prézest. *Borbély Kamill*, a felső szakasz prézese.

b) A középső szakasz. A középső tagozatba a IV—VI. o. kongreganistái tartoznak. Prézesük dr. Pénzes Balduin; prefektusuk Michaletzky Róbert VI. o. t.; I. asszisztens Tarnay Pál; II. asszisztens Háy Péter Iván VI. o. tanulók.

Célunk a 400 éves kongreganista cél: a kongreganisták kat. vezetőkké való kiképzése. A munka együttesen és szakosztályonként folyt. A közös gyűlések kéthetenként voltak, míg a közbeeső héten szakosztályi összejövetel volt. A közös gyűlés két részből állott: akadémiai részből és kápolnai ájtatosságból. Minden közös gyűlést más-más szakosztály tartott, de az egyes szakosztályok beszámoltak rajta az utolsó szakosztályi gyűlés munkájáról is. Igen komoly előadások, mozgalmas viták és ankétok, énekek és szavalatok tették szívesen látogatottakká a gyűléseket.

Tovább fejlesztettük tavaly megkezdett könyvtárunkat. Az értékes új könyveket nemcsak megvettük, hanem olvasták is a fiúk, és a többiekkel ismertették. Otthonunkat, az V. osztály tantermét igyekeztünk otthonná varázsolni. Gyűlésekre feldíszítettük, szemléltető rajzok, plakátok hívták fel a fiúk figyelmét cselekvő, öntudatos életre, a missziók támogatására stb. Könyveket, újságokat tettünk ki olvasásra.

A közösségi szellem kifejlesztése érdekében teadélutánt, fagylaltozást, hajókirándulást, filmdélutánt rendeztünk. Kötelezővé tettük a jelvényviselést, és igyekeztünk bevezetni a kék kongreganista nyakkendőt is.

Beszerezték a fiúk a Központ által kiadott új Kongreganista Katekizmust. Vizsgát is tettek belőle. A gyűlésekről naplót vezettek. Ebben a naplóban jutott hely a lelkiolvasmányoknak, stb. A naplóvezetésről és lelki munkáról havonta beszámoltak.

A munka jórésze a szakosztályokra háramlott. A missziós szakosztály munkáját a „Missziók" cím alatt ismertettük. — A szociális szakosztály célkitűzése hármas irányú volt: a szociális kérdés megismerése, megismertetése és karitatív tevékenység. Foglalkoztak a tagok Prohászka, Mihelics, Vargha páter műveivel, de legalaposabban a Rerum Nov. és Quadr. Anno eszméivel. Ez utóbbiakról sorozatos előadásokban szóltak a kongr. tagjaihoz. — Két pár cipőt és két fiúruhát adtak a rászorulóknak. Az árvízkárosultak segélyezésére pénzt adtak össze.

— A gyűlések kéthetenként voltak, és két jólsikerült kerékpár-kirándulást rendeztek. — A hitbuzgalmi szakosztály feladata volt a lelki élet elmélyítésének eszközeit elsőrendű célként felkarolni. Igyekeztek a tagok mélyebb lelki élettel társaiknak példát adni, társaikat sejt-módszerrel a rossztól elfordítani, a lelki élet számára megnyerni. Baráti szellem, bensőséges, csendes munka jellemezte a szakosztályt. — A sajtószakosztály munkája főként könyvek, újságcikkek, filmek ismertetésében nyilvánult meg. Az volt a cél, hogy a jó olvasmány lehetőleg közkinccsé váljék, s megtanuljanak a tévedések ellen védekezni. Könyveket szereztek be, ezeket ismertették. A szakosztályok vezetői: Háy Péter Iván (missziós), Galambos Gyula (szociális), Szabó Sándor (hitbuzgalmi) és Tarnay Pál (sajtó) VI. o. tanulók. *Dr. Pénzes Balduin*, prézes.

c) Az *alsó tagozat* tagjai az intézet III. és II. osztályából kerülnek ki. A tisztikar: Rőczey Ferenc prefektus III. o. t., Radóczy Tamás I. asszisztens, Deutsch Tamás II. asszisztens; Villányi György III. o. t. jegyző, Szakolczay György III. o. t. háznagy. A tagok száma: 46.

Az iskolai év elején, a felvételig a jelölteket külön gyűléseken ismertettük meg a kongreganista élet alapszabályaival. A többi gyűlésen a gyakorlati keresztény élet alapelveivel, a szeretet parancsával, a tízparancsolattal foglalkoztunk, de az emberi élet gyengeségének tudatában a kegyelmi élet, a lelki vezető fontosságáról is tárgyaltunk. Az apostoli életre is felhívtuk a figyelmet a Katolikus Sajtó ügyének felkarolásával.

A *jelöltek* felvétele december 8-án, a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén volt. A felvételt *Kelemen Krizosztom* főapát úr őnagyméltósága végezte ünnepi szentmise és szentbeszéd keretében. Az énekkar: Haydn: En supplicem... miséjéből és Sweitzer: Őrangyal-miséjéből énekelt részleteket.

A bencés iskolák hagyományához híven, a felvétel ünnepélyesebbé és emlékezetesebbé tétele végett délután színielőadással egybekötött ünnepélyt rendezett az intézet. *Havasi Lucius*, prézes.

2. Cserkészet.

Szervezete: csapatparancsnok: dr. Pénzes Balduin tanar, rajtiszt. Főtitkár: Dormán András, joghallgató, segédtiszt, vízivezető. Titkárok: Gottl Tivadar, Vizkelety Tamás VI. o. tanulók. Otthon-felügyelő: Korbuly Tamás joghallgató, rajtiszt.

Vízi rajok parancsnoka: dr. Szívós Donát tanár, törzstiszt, az I. cs. ker. társelnöke, O. I. B. tag, vízivezető.

Kiscserkészek parancsnoka: Joanelli Béda tanár, rajtiszt.

Jelöltek parancsnoka: Dombos Fülöp tanár, rajtiszt.

Tb. parancsnok: Ruzicska Henrik tanár, rajtiszt.

Rajparancsnokok: Pálvölgyi Gyula műe. hallg., rajtiszt; Németh Andor jogh., segédtiszt, vízivezető; Gyenis László állatorvostanh., segédtiszt; Ránky Miklós műe. hallg., rajtiszt, vízivezető; Korbuly Tamás jogh., rajtiszt; Balázs Zoltán VIII. o. t., segédtiszt.

Rajparancsnok-helyettesek: Bános Vilmos st. VIII. o. t., Sályi István rv. VII. o. t., V. Koltay Károly st.

Őrsvezetők: Bános Vilmos, Bozsóky István, Ordódy László VIII. o. t., Bánréti László, Sever László, Vida Sándor, Galambos László, Borka József, Bakk Béla, Korbuly István, Denk Gusztáv, Nógrády József VII. o. t., Nagymarossy Mihály, Enyedi László, Galambos Gyula, Sályi Béla VI. o. t.

Kiscserkész-vezetők: Hoffmann Lajos ö. v., Mittai Károly VII. o. t., Tarnay Pál VI. o. t.

Szives közreműködésükkel támogatták a parancsnokság munkáját: dr. Pompéry Béla csapattiszt, az I. ker. helyettes vízivezetője, Udvarhelyi Gyula jogh. rajtiszt, Lenkei Tibor müeh. rajtiszt, Sever József bányászhallg., rajtiszt.

A jól sikerült berzétei tábor után megkezdett új munkaév nagy változásokat hozott a csapat életében. A Főapát úr Havasi Lucius parancsnok urat saját kérelmére tisztsége alól felmentette, és helyette dr. Pénzes Balduint bízta meg a csapat vezetésével. Szeretettel és hálával zárja szívébe a csapat felejthetetlen volt parancsnokát, aki 9 évi parancsnoksága alatt sohasem számlálta szeretetének, fáradságának, türelmének kiosztott kincseit, s csapatunkat kiemelkedő csapattá tette. Munkáját megköszünjük, s további vezető támogatását kérjük. — Dr. Nagy Amadé tanár urat, a kiscserkészek derűslelkű vezetőjét pedig a kiscserkészek kisérik szeretettel és hálával új munkakörében. — Intenziven kapcsolódott bele a munkába Joanelli Béda, a kiscserkészek és Dombos Fülöp, a jelöltek parancsnoka.

A nagy változások természetesen bizonyos zökkenőt idéztek elő a csapat életében. Ugyancsak zavarólag hatott sok külső körülmény. A megindulás mégsem volt nehéz, mert a haladás útját a mult kijelölte. S mi ezen a jól bevált csapáson akartunk haladni. Célkitűzésünket is örököltük: 1. a cserkészpróbák anyagának elsajátítása s kiegészítése a nemzetvédelmi szempontokkal; 2. a magyar föld, magyar nép nagy kérdéseinek megismerése; 3. lelki elmélyülés; 4. külső és belső fegyelem; 5. a magyar nóták ismerete; 6. természetszeretet.

A cserkészmunka elsősorban az örsi és rajgyűléseken folyt. A csapat nagy létszáma miatt csapatgyűlést csak akkor tartottunk, ha ünnepélyesebb keretet akartunk a gyűlésnek adni, s ha erre szükség volt. Időnként tiszti megbeszélést tartottunk, s ezen beszéltük meg az elvégzett munkát és állapítottuk meg a jövő teendőit.

A rajok egyénileg dolgozták ki programmjukat, s az ellenőrzések azt mutatták, hogy ezt igyekeztek is keresztülvinni. A fiúk úgy dolgoztak, mint akik átérzik, hogy a ma többet kíván a cserkésztől, mint bármely más kor. Igyekeztek az átlagból kiemelkedni, a munkát jobban végezni.

Az évi munka külső kerete a következő volt:

Az újonc-raj október első hetében alakult meg. A kiképzés a tanév első felében raj-keretben, később örsi keretben történt. A hetenként tartott gyűléseken lelki elmélyülést, elméleti és gyakorlati cserkészkiképzést és romantikát akartunk a fiúknak adni. — A fiúk példás odaadással próbálták az új cserkészéletet élni, annyira, hogy mint igazi minta-rajt szivesen bocsátottuk fogadalomhoz május 22-én, áldozócsütörtökön. A felvétel napján jótetteiket boritékba zárva ajánlották fel az Úr oltárán, és buzgó imádságos lélekkel készültek az új életre. A fogadalmat dr. Szivós Donát parancsnok úr kezébe tették le.

Teljes létszámmal vett részt a csapat a Kerület szept. 29-én megrendezett nagy hadijátékán. 20 fiú tábori rendőri minőségben, 30 kerékpárosként, a csapat zöme pedig a „kék" csapat harcosaként vett részt a küzdelemben; teljes sikerrel, mert a „kék" csapat győzött.

Október 15—16-án részt vettünk az „Erdélyért" akció gyüjtésében. Elsőnapi gyüjtésünk majdnem egyötödét tette ki pénzben és anyagban a napi eredménynek. — Erdély visszatérését ünnepi csapatgyűlés keretében ünnepeltük meg.

November elsején csapatunk díszőrséget adott Czuczor Gergely kerepesi-úti temetőben levő síremlékénél. November 10-én küldöttség vitte a csapat koszorúját Mattyasóvszky Kasszián, megboldogult parancsnokunk esztergomi sirjára.

Meleg családiassággal ünnepeltük meg a Mikulást és karácsonyt. S hogy másnak is örömet okozzunk, gyüjtött a csapat a szegények számára. Kiemelkedett

Korbuly Tamás raja, amely egy szegény családot ruházott fel karácsonykor. Fenntartottuk a kapcsolatot a kőbányai napközi otthon csapatával.

Hatvan taggal vett részt csapatunk a budapesti cserkészkerület jubileumi díszelőadásán. Egyik jelenetet csapatunk adta elő. Az ügyvezető elnök úr elismerését fejezte ki, mert csapatunk fegyelmezettségével, pontosságával, a kellékek pontos beszerzésével kiemelkedően jó munkát végzett.

Teleki Pál tragikus halálának napján szomorú szívvel gyűltünk össze, és emlékeztünk meg a nagy halottról, hogy megfogadjuk, hogy tanítását és példáját mindenkor készek vagyunk követni.

Az általános légvédelmi készültség idején derekasan kivette csapatunk a részét a légoltalmi munkából. Annak ellenére, hogy vakáció volt, a fiúk örömmel és lelkesen vettek részt a rájuk háramló nem túlságosan könnyű munkában. A készültség megszűnése után az illetékes hatóság levélben fejezte ki elismerését a fiúk „átlagot magasan felülmúló teljesítményéért".

Június 8-án a mi csapatunk rendezte a VIII. körzet hősök-versenyét. Két örsünk vett részt a versenyben, és mindkettő kiemelkedően megállta a helyét. A verseny előkészítésének nagy munkáját főként Dormán András végezte.

Csapatunk tagjai készségesen álltak a Szövetség és Kerület szolgálatában. Igénybe is vették mindkét részről egyesek, csoportok és az egész csapat szolgálatait. S a ránk bízott munkát mindig pontosan elvégeztük. Buzgalommal és szívesen vettek részt a fiúk a Kerület tanfolyamain, kiképző táborain. A megkezdett repülő-munkát folytattuk.

Ebben a külső keretben igyekeztünk igazi katolikus magyar cserkészéletet élni. A katolikus lelki elmélyítést nem engedtük elsikkadni, s rajta voltunk, hogy a vallásos gondolat a hazafias mellett egy gyűlésünkről se hiányozzon. Nagy segítségünkre volt a Táborkereszt, amely minden vezetőnek jár. A nemzeti nevelés terén különösen a kis dolgokban való pontosságot és fegyelmet hangsúlyoztuk. Azt akartuk tudatosítani, hogy sokkal inkább érték a nemzeti nagy munkának rám eső kis részét pontosan elvégezni, mint a nagy szavak hangoztatásával tétlenül hazafiaskodni.

Ha a rendkívüli körülmények meg nem akadályozzák, Felsőbánya gyönyörű környékén akarjuk ezévi munkánkat nyári táborozással befejezni.

Dr. Pénzes Balduin.

b) Kiscserkészet. A kiscserkészet célkitűzéseinek megfelelőleg lelkiismeretes munkával akartunk előkészülni a nagycserkész életre. Izelítőt adtunk mindenből, de legfontosabb feladatunknak a cserkész lelkület kialakítását tartottuk. Az első raj szombaton, a második szerdán tartotta gyűléseit. A szép idő beálltával többször kimentünk a budai hegyekbe. Te Deum előtt négy napos próbatábort tervezünk Zebegényben. *Joanelli Béda.*

c) Vízicserkészet. Parancsnok: dr. Szivós Donát, cserkésztörzstiszt, vizsgázott vízivezető. Tavaly nyáron mozgótáborban voltunk a Tiszán. A tábor 2 hétig tartott. Útirány: Budapestről vonattal Tiszaújlakra, Tiszaújlaktól Szegedig 30-as létszámmal és négy örsi csónakkal.

A táborunk — bár a háború veszélyeztette a tábort — nagyon jól sikerült. Egészen új vidéket, 600 kilométert a Tisza partján, ismertünk meg; új embereket ismertünk meg. Ezek a népek szeretettel, simogató szemmel néztek a barnára sült komoly munkát végző diákcserkészekre.

Örültünk, mikor a felszabadult Felvidék Tiszájába meríthettük evezőinket. Megbámultuk Tokaj szépségét és megmásztuk a Kopasz-hegyet. — Boldogan csodáltuk

meg Tiszafüreden a magyar élniakarás dokumentumát: a tiszafüredi bámulatosan szép vízműveket.

Szólnokon megijedtünk. A rádióból egyesek azt hallották, mintha a háború miatt meg kellene szakítanunk a tábort. Hála Istennek, egy kis izgulás után tovább mehettünk. És jöttek a szép alföldi városok: Csongrád, Szentes (sokat tanultunk a múzeumában!) és a gyönyörű Szeged. Itt 3 napot töltöttünk és sokat gyönyörködtünk a város szépségeiben.

Egy kis izgalom Szegeden is kijutott a csapatnak. Attól kellett félnünk, hogy nem kapunk kocsit, hogy csónakjainkat hazaszállíthassuk. De jobb izgulni, mint Szegeden hagyni a csónakjainkat.

Egy fiúnak sem történt még a legkisebb baja sem.

*

Év közben — bár folyton a kilakoltatás veszélye fenyegetett bennünket — a Szövetség kiképzési szabályzata szerint folyt az elméleti és gyakorlati kiképzés. Ebben a munkában Németh Andor és Ránky Miklós vizivezetők voltak nagy segítségére a parancsnoknak. A gyakorlati kiképzés ágai ezek voltak: ladik, őrsi csónak, guruló üléses csónak, kajak. — A munkanapok az őszi és tavaszi hónapokban a vasárnap voltak. Sok kisebb-nagyobb túrát is tettek az őrsök (Szentendre, Vác, szentendrei szigetkerülés.).

A csapat az ősszel résztvett az országos kajakversenyben és szép egyéni és csoport-díjakat nyert. Részt vettünk a Szövetség nyilvános vízi megmozdulásain és ezekért plaketteket kapott a csapat.

Jövő tervek: 1. 1941. jún. 26.—júl. 16-ig vízitábor. A tábor kombinált: mozgó- és állótábor. Útirány: Budapesttől a Dunán Bogyiszlóig, innét a Sión Tihanyba. Tihanyban 8 napig 3 nagy vitorlással vitorláskiképző tábor. Tihanyból a Sión és a Dunán át hajón Pestre.

2. Ősszel (szept. 7—9) a csapat, mint a IV. országos cserkészvízi verseny győztes csapata, megrendezi az V. országos cserkészvízi versenyt Szentendrén.

Dr. Szívós Donát, viziparancsnok.

3. Kisfaludy Károly Önképzőkör.

A Kisfaludy Károly Önképzőkör mindenkori elnöke az intézet Igazgatója. Megbízásból idei vezetője: dr. Szunyogh Xav. Ferenc volt.

A vezető tanár a tagok választása alapján a következő tisztikart erősítette meg választott méltóságában: Elnök: Huszár Gyula VIII. o. t.; alelnök: Hoffmann Lajos VII. o. t.; jegyző: Kója Béla VIII. o. t.; pénztáros: Töttössy Béla VIII. o. t.

A tanév folyamán hat rendes gyűlésen kívül két díszgyűlést rendezett a Kör: Október 6-án az aradi vértanúk emlékére és március 15.-én a magyar szabadság ünnepén. Ünnepi szónokok: Kója Béla VIII. o. és Kiss Zoltán VIII. o. tanulók voltak. Kiss Zoltán VIII. o., Kója Béla VIII. o., Töttössy Béla VIII. o., Borka József VII. o. tanulók szavaltak. Sillo Ferenc VIII. o. tanuló hegedűlt. Mindkét ünnepség színvonalát az intézet fúvószenekara hathatósan emelte. Nov. 2-án a rossz idő miatt az intézeti kivonulás elmaradt, ezért Czuczor Gergely sírját tanári vezetéssel a Kör három tagja koszorúzta meg.

A havonként megtartott gyűléseken novellák, időszerű felolvasások és szavalatok hangzottak el. Ezen gyűlések színvonalát nagy mértékben emelték a magyar szellem nagyjainál tett látogatásokról való riportszerű előadások. Nevezetesen: Balázs Zoltán VIII. o. Fekete Istvánnál; Huszár Gyula VIII. o. Kodolányinál; Takáts

György VIII. o. Kodálynál; Dobos Dezső VIII. o. Féja Gézánál; Hoffmann Lajos VII. o. Szabó Dezsőnél és Márai Sándornál tett látogatásáról számolt be rendkívül érdekes előadás keretében a Kör tagjainak.

A Kör szavalóversenyt és irodalmi tanulmányi pályázatot rendezett.

A szavalóversenyt Kója Béla VIII. o. t. nyerte. A II. díjat Langsfeld Kálmán VIII. o. t. Dicséretet kapott Hoffmann Lajos VII. o. t.

Az irodalmi pályázat nyertese Langsfeld Kálmán VIII. o. t.

Mind a szavalóversenynél, mind az irodalmi pályázatnál az első díj 10 P, a második díj könyv volt.

Végül nem szabad megfeledkeznünk a VIII. o. szalonzenekaráról, mely a gyűlések hangulatáról gondoskodott.

A tagok száma: 120. *Szunyogh Xavér dr.*, vezető tanár.

4. Aerokör.

Heti egyszeri 2—3 órás műhelyórákon szorgalmasan folyt a modellezés. A kezdők a köri tanmenet szerint megépítettek fejenként 6 drb. félprofilos siklógépet, 1 drb. félprofilos bottörzsű motoros gépet és 3 drb. lapos törzsű profilos vitorlázót. A haladók a német, olasz, francia és magyar szakirodalom útmutatásai és saját tervezéseik szerint építettek leginkább vitorlázó zárt törzsű modelleket, melyek között néhány FAI szabályoknak megfelelő is volt. Néhány zárt törzsű motoros gép is készült. Szívesen foglalkoztak különösen a kisebbek tömbmodellek készítésével is, divattá vált a kisebbek között a csatahajók, repülőgép-anyahajók készítése.

Hálás köszönetet kell mondanunk Alemann Aladár Bszkrt. igazgató úrnak, a műegyetemi sportrepülőknek, akik révén a kör réteges-lemezszükségletét, továbbá Major János vaskereskedő úrnak, akinek ajándéka révén a kör bambuszszükségletét tudtuk nagyrészben fedezni. — A siklógépek beröptetése az intézet udvarán, a vitorlázó gépeké a Rákosi téren és a Hármashatárhegy lejtőin történt. Aerokörökön kívül nagyon sok egyéni modellező látogatta meg műhelyóráinkat, ahol a tapasztalatok kicserélése kölcsönös ösztönzéssel hatott. Modellezett az intézet növendékei közül: 40 fiú. Egyre gyarapodik a könyvtár állománya.

A kör néhány tagja résztvett az őszi országos modellező versenyen vitorlázó modellekkel. — Tavaszi versenyt nem rendezett a M. Ae. Sz.

A B. S. E. keretében az érdi, gödöllői rep.-téren vitorlázó kiképzésben részesültek Kaposi Gyula tanár úr ellenőrzése mellett: VII. o.: Tatár B., Körmendi K., Sereg K., Lovász L., Sasvári Gy., Szigeti T., Gyöngyösi J.; VI. o.: Nagymarossy M.; V. o.: Kelényi L. — A Cserkészrepülőknél nyertek kiképzést: Czakó T. (B vizsga); Huszár Gy. (A vizsga).

A műegyetemi Sportrepülők nyárra augusztus hóban rendezendő vitorlázó kiképző tanfolyamukra meghivták hármashatárhegyi táborukba az intézet 15. életévét betöltött növendékeit. Résztvevők jelentkezése folyamatban.

5. Gyorsírókör.

A felsősök sokoldalú elfoglaltságuk miatt nem igen vettek részt a kör életében. Aktiv életet az V. és főként a IV. o. tagozata élt. Ezeknél heti 2—2 órában folyt a gyakorlás. A IV. o. szorgalmi versenyében díjat nyertek: Kőnig A., Kállay L. és Török I. — A sebességi-visszaolvasási versenyt még nem zártuk le. — Járt a körnek a Gyorsírástudomány, a Gyorsíró, az Irás és a Deutsche Kurzschrift c. szakfolyóirat. A folyóiratok nagy pályázatán többen részt vettek. Eredményt még nem

kaptunk. — Egyéni versenyben sikeres munkával vett részt a karácsonyi kerületi versenyen: 120°: Tarnay P. VI. o. (oklevél); 100°: Hetényi Károly V. o. (oklevél); Csontos L. V. o. (oklevél); Csiki A. V. o., Jesch L. V. o., Hankovszky J. V., o:, Regős J. V. o., König A. IV. o. — Az évvégi országos versenyen 200°: Dobos D. VIII. o. (könyvjutalom, okl.); 120°: V. o.: Hetényi L. (okl.), Csontos L., Regős J. IV. o.: König A. — 100°: V. o.: Hankovszky J., Jesch L., Csiki A. (okl.). IV: o,: Török I. (okl.), Budai L. (okl.), Molnár M. (okl.), Siklaki I., Kállai L. (okl.), Papp S., Karikás P.

6. Fotokör.

A kör neve: Bencés Foto Kör. Tanárelnöke: Nagy Julián. Alakuló gyűlésüket január 26.-án tartották. A kör tagjai egyenlőre csak az ötödik osztályosokból kerültek ki. Alakuló gyűlésükön megállapitották a kör szabályait és megbeszélték a kör részletes munkatervét. A tisztikar: ifj. elnök: Jesch L. V. o., helyettese: Gyermek L. V. o.; pénztáros: Hinfner G.; könyvtáros: Faragó Gábor; gazda: Borav Győző; jegyző: Bognár Ferenc. Áprilisban a kör 8 harmadikosztályos fiúval bővült. Működésüket elméleti órákkal kezdték. A 15 elméleti óra és felolvasógyűlés alatt minden elméleti dolgot elsajátitottak, ami a fényképezéshez feltétlenül szükséges. Jobb idő beálltával több fotokirándulást is tartottak. Két fényképpályázatot rendeztek. Az első pályázaton díjazást nyertek: Jesch L., Balázs N. és Révay J. A második pályázat első hat helyezettje: Merendiák, Jesch, Himberger, Gyermek, Révai, Juhász. Az ötödik osztály pannonhalmi útjáról riportszerű vetitettképes előadásban számoltak be. Idei zárógyűlésükön megbeszélték a jövő évi teendőket.

1003. sz. Diákkaptár.

Az idei tanév diákkaptár-munkája a tavalyiénál csendesebben folyt. Kevesebben vettek részt benne, de akik dolgoztak, annál odaadóbb működést fejtettek ki. A betétek összege nem igen emelkedett, mert a takarékos fiúk legnagyobb része szivesebben forgatja meg a pénzét, mint egyszerűen kamatoztatja: igy jobban jön ki. — Szorgalmasan folyt a *gyüjtőmunka* (általában fémek, újságpapir, hulladékpapir, csont, rongy, használt zsiletpengék, konzervdobozok, tömegbélyegek stb. gyüjtése), a *termelő munka* (angora tenyésztés, ólomkatona öntés, hajók, repülőgép modellek s egyéb játékszerek gyártása), *bérmunka vállalás* (korrepetálások, aerokóri munkavállalások) és az *értékesitő munka* (sorsjegyárusitás, osztálysorsjáték, árverések rendezése), melynek keretében a IV. o. (König A. és Török I.) buzgó munkája révén tavasszal anyagilag és erkölcsileg egyaránt szépen sikerült vásárt rendeztek. A szép siker ösztönzést adott arra, hogy a jövőben gyakrabban rendezzünk ilyen vásárt, szülő, tanár egyaránt örülhet a rejtett képességek felbukkanásának s a diáktárs lendületet adó ösztönzést merithet belőle. — A központi pénztárkönyv brutto forgalma 1615.05 P volt. — Legszorgalmasabb osztályok: a III. és IV. o.

Nagy Julián, vezető tanár.

8. Sportkör.

A sportkör neve: Szent Benedek Gimnáziumi Sportkör Budapest, déli kerület. Igazolási száma: 444. Tiszteletbeli elnök: Horváth Kandid igazgató, vezető tanár: Kaposi Gyula testnevelési tanár. A sportkör működése szeptember havában kezdődött meg. Gyakorlás tárgyát főleg az atlétika, torna, vivás és labdajátékok képez-

ték, ezek mellett azonban még az evezés, céllövészet, jéghoki, korcsolyázás, síelés és úszás gyakorlására is volt alkalom. Az iskolai év folyamán részben versenyeket rendeztünk, részben pedig a különböző iskolák által rendezett versenyeken indultunk.

Az év folyamán rendezett versenyek, s különböző sportesemények a következő sorrendben folytak le:

Szeptember havában kezdődött meg a szabadtéri sportok, így az atlétika s a labdajátékok gyakorlása a Székesfővárosi Iskolai Sporttelep pályáján. A gyakorló órákat heti két alkalommal tartottuk, s a fiúk úgy ősszel, mint tavasszal igen szép számmal látogatták a sporttelepet.

Házi úszóversenyt október 11.-én rendeztünk a fedett Császár-uszodában. A versenyt, a különböző korosztályoknak megfelelő távokon, mell- és gyorsúszásból rendeztük meg. A jó eredményt elért tanulók a margitszigeti Nemzeti Sportuszodába szabad belépőjegyet kaptak s az év folyamán továbbképzésben részesültek. Belépőjegyet nyertek a következők: I. o.-ból: Csisinkó, Bagdy, Kapuvári, Nagy, Mayer, Marosvölgyi; II. o.-ból: Kehrling, Krömer, Reményi, Rimanóczy; III. o.-ból: Villányi, Péter; IV. o.-ból: Kendeffy, Krömer; V. o.-ból: Bognár, Kelényi, Németh, Merendiák; VI. o.-ból: Háy, Nagymarosy; VII. o.-ból: Mihályi, Som, Vida; VIII. o.-ból: Ordódy, Rédly, Zimai.

Október 22 és 30 között tartottuk meg a népligeti sporttelepen a házi atlétikai vándordíjas csapatversenyt, melynek győztese a VIII. o. csapata lett. Tagjai a következő tanulók voltak: Skyva, Megyes, Lutz, Vereskuti, Medrey, Drégely, Mikuláss, Kója, Takcsányi, Silló, Zimai.

Október 29.-én a fedett Császár-uszodában házi úszóversenyt tartottunk a Ciszterci gimnázium növendékeivel. Ebben a versenyben első helyezéseket értek el a III. o.-ból: Villányi, a II. o.-ból: Kehrling.

November 26.-án rendezte a Magyar Országos Torna Szövetség első jelvényszerző versenyét. Ezen a versenyen vas jelvényt nyertek: Borbáth és Regius IV. o., Ebner és Spiegl VI. o., Csabay, Körmendi és Torony VII. o., tanulók. Bronz jelvényt nyertek: Borbáth és Tóth VI. o., Czakó és Szentkuthy VIII. o. tanulók.

December 17.-én rendeztük a nyujtó, korlát, ló, gyűrű, ugrás és talajgyakorlatokból álló összetett vándordíjas házi tornaversenyünket. Ezt a versenyt a VIII. o. csapata nyerte meg. A csapat tagjai a következők: Bános, Csákódy, Csernyánszky, Czakó, Falvai, Kiss és Kőmives.

December 19-én rendeztük vándordíjas tőrcsapat versenyünket, melynek győztese a VIII. o. csapata lett. A csapat tagjai: Doór, Gróf, Kovács VIII. o. tanulók.

December 21.-én rendezte a Magyar Országos Torna Szövetség a második jelvényszerző versenyt. Ebben a versenyben a bronz jelvényt Kőmives VIII. o., az ezüst jelvényt pedig Erdélyi VII. o. nyerte meg.

December, január és február havában a jéghoki keret tagjai a városligeti műjégpályán folytatták edzéseiket. A gyakorlásokon a következő tanulók vettek részt: Ágh V. o., Sever, Paulay VII. o., Bános, Csákódi, Czakó, Kiss, Kovács, Töttössy és Vigyázó VIII. o. tanulók.

Február 22.-én vívócsapatunk az ágostai evangélikus gimnáziumba látogatott el. Tőr- és kardversenyeket rendeztünk, amelyek közül a tőrt elvesztettük, a kardversenyt pedig megnyertük. A tőr-csapat tagjai: Balázs, Kelényi V. o., Bercsényi, Radán, Vida VII. o., Doór VIII. o. tanulók, a kardcsapat tagjai pedig: Vizkelety VI. o., Csabay, Fertsek, Sever VII. o., Rubchich, Vigyázó VIII. o. tanulók voltak.

Február 28.-án a ciszterci és az ágostai evangélikus gimnázium vívói látogattak el intézetünkbe. Ezekben a versenyekben a tőrt nyertük, a kardversenyt pedig

elvesztettük. A tőrversenyben Kelényi, Szücs V. o., Gottl VI. o., Bercsényi, Mihályi, Vida VII. o., Doór VIII. o., a kardversenyben pedig Vizkelety VI. o., Csabai, Radán VII. o., Gróf, Kovács VIII. o. tanulók vettek részt.

Február 25.-én és március 10.-e között rendeztük az alsósok tőrversenyeit, melyben 1. Krömer IV. o., 2. Babos IV. o. és 3. Alkér IV. o. tanuló volt.

Március 9.-én a Magyar Országos Torna Szövetség rendezett ismét jelvényszerző versenyeket. Ezekben a versenyekben bronz jelvényt nyert Vida és Háder VII. o., Kója VIII. o. tanuló, ezüst jelvényt pedig Bezák VI. o., Sever VII. o. tanuló.

Március hó 10. és 20. között a felsősök II. osztályú tőrversenyét tartottuk meg, melynek eredménye a következő: 1. Krömer IV. o., 2. Dragonits VII. o. és 3. Szücs V. o. tanuló.

Március hó 24 és április 20 között a felsősök I. osztályú versenye került lebonyolításra. Helyezés a következő: 1. Bercsényi VII. o., 2. Radán VII. o., 3. Csabay VII. o. tanuló.

Április és május havában rendeztük a felsősök rögbi-labda versenyeit. A négy felsős csapat közül győztes a VIII. o. csapata lett. Tagjai: Medrey, Medgyes, Mikulász, Rokay, Rubchich, Skyva és Solymosi VIII. o. tanulók.

Május hó 11.-én a Magyar Országos Torna Szövetség ifjúsági versenyein vettünk részt. Ezekben a versenyekben az intézet színeit a következő tanulók képviselték: Régius, Borbáth IV. o., Borbáth, Lénárd, Spiegel, Falvai, Bezák, Tóth VI. o., Erdélyi, Sever, Háder, Vida VII. o., Drégely, Czakó, Kója VIII. o. tanulók.

Május hó 1 és 15.-e között zajlott le a II. osztályú kardverseny, melynek helyezése a következő; 1. Szücs V. o., 2. Madi Kovács VII. o., 3. Kelényi Gábor V. o., 4. Kelényi László V. o. tanuló.

Május 27-én volt az I. osztályú kardverseny, melyben 1. Csabay VII. o., 2. Sever VII. o. tanuló.

Május 29-én tartottuk meg a házi tőrbajnokságot. Tőr házibajnok Radán VII. o., 2. Sever VII. o., 3. Babos IV. o. tanuló. A csapatbajnokságot a VII. o. csapat nyerte meg, tagjai: Csabay, Radán, Sever.

Május 31-én rendezte az ágostai evangelikus gimnázium serleg vándordíjas kardcsapat versenyét. A versenyből győztesként a bencéscsapat került ki, hazahozva egy év tartamára a kürtserleget. A csapat a következő tanulókból állt: Vizkelety VI. o., Radán VII. o., Gróf, Medrey VIII. o.

Június hó 10-én rendeztük a házi kardbajnokságot. Kard házibajnok Sever VII. o., 2. Radán VII. o., 3. Csabay VII. o. A csapatbajnokságot a VII. o. csapata nyerte, tagjai: Csabay, Sever, Radán.

Június hó 6. és 12. között tartottuk meg az atlétikai háziversenyeket. A versenyek eredménye a következő: 100 méteres futásban 1. Szente VI. o., 2. Skyva VIII. o., 3. Toron VII. o., 200 méteres futásban 1. Skyva VIII. o., 2. Szente VI. o., 3. Toron VII. o., 400 méteres futásban 1. Skyva VIII. o., 2. Szente VI. o., 3. Toron VII. o. Távolugrásban 1. Szente VI. o., 2. Horváth V. o., 3. Skyva VIII. o. Magasugrásban 1. Skyva VIII. o., 2. Herczegh VII. o., 3. Horváth V. o. Súlydobásban 1. Mikulász VIII. o., 2. Horváth V. o., 3. Medgyes VIII. o. Rudugrásban 1. Bezák VI. o., 2. Herczegh VII. o., 3. Lugasi VI. o. Az összetett atlétikai versenyt Skyva VIII. o. tanuló nyerte meg.

Június hó 14-én rendeztük a felsősök házi tornaversenyeit, melynek részletes eredménye a következő: Nyujtón 1. Erdélyi VII. o., 2. Bezák VI. o., 3. Sever VII. o. Korláton 1. Tóth VI. o., 2. Drégelyi VIII. o., 3. Bezák VI. o. Gyürün 1. Edrélyi VII. o., 2. Drégelyi VIII. o., 3. Tóth VI. o. Lovon 1. Drégelyi VIII. o., 2. Tóth VI. o., 3. Falvay VIII. o. Műszabadgyakorlatban 1. Bezák VI. o., 2. Sever VII. o.,

3. Drégelyi VIII. o. Ugrásban 1. Bezák VI. o., 2. Tóth VI. o., 3. Erdélyi VII. o. Az összetett versenyben házibajnok Bezák VI. o., 2. Tóth VI. o., 3. Drégelyi VIII. o. tanuló.

A levente intézménnyel kapcsolatosan résztvehettek a fiuk az egyik igen sok ügyességet és fegyelmet igénylő s nemzetvédelmi szempontból is fontos sportágban, a vitorlázó repülésben. A Horthy Miklós repülőalap által, a B. S. E. részére kiutalt gépeken, ősszel az Érd mellett lévő repülőtéren, majd a gödöllői sportrepülőtéren folytatták a fiuk a repülésben való gyakorlatozást. A repülőkiképzésben résztvettek a következő tanulók: Nagymarosy, Kelényi VI. o., Gyöngyösi, Körmendy, Lovász, Sasvári, Sereg, Szigeti, Tatár VII. o., Czakó, Huszár, Sikos VIII. o.

Évzáró sportünnepélyünket ez idén is, a Budapest Székesfővárosi Iskolai Sporttelepen rendeztük meg, a megjelent nagyszámú és előkelő közönség előtt. Az ünnepély rendezésében való közreműködésért Kiss Imre tanár úrnak, a pálya gondnokának, továbbá dr. Pados Ottokár és Varsányi Imre uraknak hálás köszönetét fejezi ki ezúton is a Sportkör. Ünnepélyünk az évközben rendezett különféle sportversenyek eredményeinek kihirdetésével, a díjak kiosztásával, s végül a Szózat hangjaival fejeződött be. *Kaposi Gyula*, vezető tanár.

9. Jedlik Ányos fizikai kör.

A VII. o. keretében működött. Célja volt az osztály természettudományi érdeklődésének felkeltése s az, hogy az osztály egyes tagjai egymás munkásságát látván felbuzduljanak. Az osztály tagjai névsoros rendben a vasárnapi szentmisék után tartották beszámolóikat. *Nagy Julián*, vezető tanár.

X.

Érdemsorozat.

A tanuló elbírálásakor az elért eredmény kifejezésére mind a magaviseletből, mind a rendszeretetből, mind pedig az előmenetelből a jeles, jó, elégséges, elégtelen érdemjegyek szolgálnak.

A magaviselet elbírálása és a magaviseleti érdemjegyek megállapítása a tanuló egyéniségének alább felsorolt vonásai alapján történik:

a) valláserkölcsi meggyőződés;

b) nemzeti érzés (hazafias magatartás);

c) jellembeli tulajdonságok (egyeneslelkűség, jóindulat, akarati fegyelmezettség, tisztelettudás stb.);

d) kötelességtudás és szorgalom;

e) magatartás az iskolában és az iskolán kívül;

f) a tanulótársakra gyakorolt hatás.

E szempontok figyelembevételével a magaviseleti érdemjegyek megállapítása a következő elvek szerint történik:

Jeles érdemjegyet kap a tanuló, ha valláserkölcsi meggyőződése és nemzeti érzéke nyilvánvalóan erős, jellembeli tulajdonságaival, különösen egyeneslelkűségével, akarati fegyelmezettségével és tisztelettudásával társai közül kiválik, kötelességtudása és szorgalma mindig állandó, magatartása az iskolában és az iskolán kívül korának minden tekintetben megfelelő és társaira nemesítőleg hat.

Jó érdemjegyet kap a tanuló, ha valláserkölcsi meggyőződése és nemzeti érzése kifogástalan, jellembeli tulajdonságai egyeneslelkűségét, akarati fegyelmezettségét, tisztelettudását megmutatják, kötelességtudása és szorgalma kielégítő, magatartása az iskolában és az iskolán kívül csak kisebb kifogásokra ad okot, s a tanév folyamán legfeljebb egyszer részesült elsőfokúnál nem súlyosabb fegyelmi büntetésben.

Elégséges érdemjegyet kap a tanuló, ha valláserkölcsi és hazafiúi kötelességeit nem elég buzgalommal teljesíti, jellembeli tulajdonságai közül különösen egyeneslelkűsége és fegyelmezettsége javításra szorul, s a tanév folyamán legfeljebb két alkalommal részesült harmadfokúnál nem súlyosabb fegyelmi büntetésben.

Elégtelen érdemjegyet kap a tanuló, ha valláserkölcsi és hazafiúi kötelességei ellen súlyosabban vagy gyakrabban vét, egyeneslelkűségében, tisztelettudásában feltűnő a hiány, s az év folyamán e tekintetben fejlődést nem mutat, tanulótársaira káros befolyással van, az év folyamán háromszor vagy többször másodfokúnál súlyosabb fegyelmi büntetésben részesült.

A magaviseleti érdemjegy a tanuló továbbhaladására nincs befolyással, de az általános tanulmányi eredmény megállapításakor számításba kell venni. A magaviseleti érdemjegy megállapítása a személyi lap tekintetbevételével történik.

Rendtartás: 97. §.

A számok magyarázata: Magaviselet: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen. Tanulmányi előmenetel: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.

Általános tanulmányi eredmény:

1 = kitűnő, 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.

I. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Joanelli Béda.**

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és irod.	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Menny.-t. és mért.	Rajz és műalkotások ismertetése	Testnevelés	Szépírás	Ének	Általános tanulmányi eredmény
	Alkér György	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1
	Bagdy György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Bánhegyi Endre	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2	2	2
	Bárány Ervin	1	2	2	3	2	3	3	2	2	fm	1	2	3
5	Bencze Imre	1	2	1	2	2	3	2	3	2	2	2	1	3
	Bernert Gyula	2	1	1	3	2	3	2	3	1	1	1	3	3
	Bíró Sándor	1	1	1	2	1	3	1	3	1	1	2	2	3
	Bocsi Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	**1**
	Borbély Imre	1	1	1	3	2	3	1	3	2	3	2	2	3
10	Bornemisza Tibor	2	1	1	2	2	3	1	2	2	3	1	2	2
	Császár Elemér	1	1	1	2	2	3	1	2	1	2	1	1	2
	Cser Zoltán	1	1	2	3	2	3	1	2	1	1	2	2	3
	Csisinkó Róbert	1	1	1	3	2	3	1	3	1	fm	1	2	3
	Dánielfy Zsolt	1	1	1	2	2	3	1	2	2	1	1	3	2
15	Ember György	1	1	1	2	1	2	1	2	1	fm	1	2	2
	Ékes Géza	1	2	1	3	2	3	2	3	1	3	3	2	3
	Faber Miklós	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1
	Fejér János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	**1**
	Gazdik Alajos	2	2	1	3	2	3	1	3	2	1	2	1	3
20	Gergely János	2	1	1	2	1	2	1	3	3	3	1	1	3
	Gorka Tamás	1	2	1	2	1	3	1	2	1	3	2	2	2
	Görgey Arisztid	1	2	1	3	2	3	2	3	2	1	3	1	3
	Grofcsik Gusztáv	1	2	1	3	2	3	2	3	2	2	2	2	3
	Hajnal Róbert	1	1	1	2	2	3	2	3	1	2	1	2	3
25	Hankovszky Miklós	1	2	1	3	2	3	2	2	1	2	2	2	3
	Haderer Tamás	2	1	1	2	2	3	1	2	2	fm	1	2	2
	Hegyi Pál	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2
	Holndonner Ferenc	1	1	1	3	2	3	1	2	2	2	1	2	3
	Huttkay András	2	2	2	3	3	4	4	4	2	3	3	2	4
30	Hütter István	1	1	1	2	2	3	1	2	2	3	2	2	2
	Iberer László	1	1	2	3	2	3	2	3	2	3	1	2	3
	Kapuváry Gusztáv	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	2
	Kertay Nándor	1	1	1	2	1	3	1	2	3	2	3	2	3
	Kevevári Imre	2	2	1	3	2	4	2	2	3	3	3	2	4
35	Kormos Béla	1	1	1	3	2	3	2	3	2	3	1	2	3
	Kovács Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Kukacska Béla	1	1	1	1	1	2	1	2	2	3	1	1	2
	Kuszál Balázs	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1
	Ladányi György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	**1**
40	Lafranco Károly	1	1	1	3	2	3	2	3	2	2	2	2	3
	Lakatos László	2	1	2	3	1	2	2	3	2	2	1	2	3
	Magyary Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1
	Marosvölgyi László	2	1	1	2	1	3	1	2	2	1	2	2	2
	Mayer József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	**1**
45	Mentsik Imre	2	2	1	3	2	3	1	2	1	3	1	3	3
	K. Nagy Lehel	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	2
	Olgyay György	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
	Pásztó Péter	2	2	2	3	2	3	2	3	2	2	2	3	3
	Pregitzer Ernő	1	1	1	2	1	3	1	2	1	1	1	1	2
50	**Rabovszky József**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**

I. OSZTÁLY.

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és irod.	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Menny.-t. és mért.	Rajz és műalkotások ismertetése	Testnevelés	Szépírás	Ének	Általános tanulmányi eredmény
	Réthy László	1	1	1	2	2	3	1	2	1	fm	1	2	2
	Sárdi László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Sárospataki Zoltán	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
	Scherer Norbert	2	2	1	3	2	4	2	3	2	2	1	1	4
55	Sokhegyi Géza	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2
	Soproni Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Szikszay László	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
	Szimon Ferenc	1	1	1	2	1	1	1	2	1	3	2	1	2
	Tóth Sándor	2	2	1	3	2	3	2	3	3	4	2	2	3
60	Villányi Gyula	1	1	1	3	3	3	2	2	2	1	2	2	3
	Vitéz György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	1	**1**
	Wittmann György	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	1	2
63	Zelinka Alajos	1	1	1	3	2	3	2	3	1	2	1	2	3
	Magántanuló:													
	Frank Ignác	—	—	1	2	2	2	1	1	1	3	2	1	2

Beiratkozott: 64. — *Bizonyítványt kapott:* 64.

II. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Dr. Pénzes Balduin.**

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és irod.	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Menny.-t. és mért.	Rajz	Testnevelés	Ének	Általános tanulmányi eredmény
	Alkér Miklós	1	2	2	2	1	2	1	3	2	1	1	2
	Baráth László	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	1	3
	Bánsági László	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2
	Biró Béla	1	1	1	2	2	3	1	3	1	2	1	3
5	**Bókay Béla**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Danszky Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
	Dániel László	2	2	2	3	2	3	2	3	1	1	2	3
	Deák Sándor	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	2
	Fadgyas Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
10	**Faith István**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Farkas Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Fára József	2	2	1	3	2	3	2	2	2	2	1	3
	Fehér Miklós	1	2	1	2	2	3	2	3	3	3	1	3
	Früchtl Ede	2	4	1	3	2	2	2	3	3	4	1	3
15	**Galambos Lajos**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Giber János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Gosztonyi Zoltán	1	3	2	3	1	2	1	2	2	fm	2	2
	Haba Endre	1	2	2	2	2	3	1	3	2	2	1	3
	Haba László	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
20	**Hattyasy Dezső**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Hölczl Róbert	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
	Hudetz József	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2
	Iamniczky Kázmér	1	2	1	2	1	1	1	3	2	2	2	2
	Iaross Csaba	1	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	3
25	Kauser Dénes	2	2	1	2	2	3	2	3	2	2	2	3
	Kehrling Tamás	2	3	2	3	3	4	2	3	1	2	2	4
	Kertesi Elek	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2
	Kiss György	1	1	2	2	2	2	1	3	2	2	1	2
	Komárik Dénes	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
30	Koppány Ottó	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2	1	2
	Kosztolányi Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Krömer László	2	2	2	3	3	4	2	3	2	2	1	4
	Ladányi Gábor	2	1	1	1	1	1	1	2	2	3	2	2
	Langer Ede	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2
35	Lászlóffy János	2	3	1	3	2	3	2	3	3	3	1	3
	Lendvay Kurt	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1
	Molnár László	2	1	1	3	3	3	2	4	1	3	1	4
	Monostori Rezső	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	2
	Morotvay László	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	1	3
40	Németh Ferenc	1	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	3
	Németh Zoltán	2	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2
	Papp Zoltán	2	1	1	2	2	3	1	3	2	3	1	3
	Pápai Endre	1	1	1	1	2	2	1	2	2	fm	2	2
	Reményi Péter	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
45	Rimanóczy Olivér	1	1	2	1	2	2	1	3	2	1	1	2
	Rimavölgyi Károly	2	3	2	3	2	3	2	3	2	2	1	3
	Rónay Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
	Rozgonyi János	2	1	1	2	2	3	2	2	2	1	1	2
	Schuster István	1	2	2	3	3	3	2	3	1	1	1	3
50	Schwarczenberger István	2	2	2	3	3	3	2	3	2	2	1	3
	Sikos Pál	1	2	2	3	3	3	2	3	1	3	2	3

II. OSZTÁLY.

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Mennyi.-t. és mért.	Rajz	Testnevelés	Ének	Általános tanulmányi eredmény
	Soproni Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1
	Szabó István	1	1	1	2	2	3	1	2	1	1	2	2
	Szeghalmi Elemér	1	1	1	1	1	2	1	2	2	3	1	2
55	Szigetváry Ferenc	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2
	Szijártó Gábor	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2
	Szilványi Ákos	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1
	Tas Pál	1	2	2	2	3	3	1	2	1	2	2	3
	Tittel Oszkár	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	2
60	Tóth József	1	1	1	3	3	3	1	2	2	1	1	3
	Ujfalussy László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Várady L. Árpád	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	1	2
	Vigyázó György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Magántanulók:												
	Gróf László	—	—	1	1	1	2	1	1	2	fm	2	2
	Skerlanicz Ferenc	—	—	1	1	1	1	1	1	1	fm	3	1

Beiratkozott: 65. — *Bizonyítványt kapott:* 65.

III. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Dr. Szunyogh X. Ferenc.**

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Történelem	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Ének	Általános tanulmányi eredmény
	Arányi Vid	2	3	1	3	3	1	3	3	3	3	2	2	2	3
	Bagyinszky Kálmán	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	1	1	1	3
	Bittner János	2	2	3	3	3	3	3	4	3	3	1	2	2	4
	Csányi György	2	2	1	2	2	1	3	3	2	4	2	1	1	4
5	Csik Géza	2	2	2	3	2	3	3	4	2	3	2	3	1	4
	Csiszár Gyula	1	2	1	2	2	1	3	2	1	1	2	3	2	2
	Dányi Dezső	1	1	2	1	3	1	2	3	1	2	1	1	1	3
	Denk I. Félix	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1
	Deutsch Tamás	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	3	1	2
10	*Donoszlovics Dénes*	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
	Ferdinandy László	2	3	2	3	3	2	3	2	3	2	2	2	2	3
	Füleky Tivor	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
	Géró István	1	2	2	2	3	2	3	3	2	3	2	fm	1	3
	Gorka Miklós	2	2	2	3	2	2	3	3	3	3	2	2	1	3
15	Halász Jenő	2	3	2	3	3	2	3	3	2	3	1	1	1	3
	Hamrák Sándor	2	2	1	3	3	1	3	3	3	4	2	1	1	4
	Horváth Attila	2	2	1	2	3	2	3	3	2	3	1	2	1	3
	Juhász József	1	1	2	2	2	2	3	2	1	1	1	1	2	2
	Kauser János	2	3	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	1	3
20	Kápolnoki Ferenc	1	1	1	1	2	2	2	2	1	3	1	2	1	2
	Kemenesy Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Keszeli Sándor	1	1	1	1	1	2	1	1	1	3	1	2	1	2
	Kiss Attila	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	3
	Kiss Tibor	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
25	Köszörüs Gyula	1	1	2	2	3	2	3	4	3	3	2	3	1	4
	Krassay Egon	1	1	1	1	2	2	2	1	1	3	2	1	1	2
	Kulics Tibor	1	1	2	1	3	1	2	3	1	3	1	2	1	3
	Macskási István	2	3	1	3	2	2	3	2	2	2	1	2	1	3
	Messik Lajos	2	2	2	2	2	2	2	2	1	3	1	3	1	2
30	Mesterházy Jenő	2	3	2	3	3	2	3	3	2	4	1	1	1	4
	Miklós Dezső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Móry László	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	3	1	2
	Nikolics János	1	1	2	2	2	1	2	2	1	3	2	3	1	2
	Nikolics Ottó	1	1	2	2	2	1	2	1	1	3	1	3	1	2
35	Pető László	2	2	1	2	3	2	2	2	1	2	2	1	1	2
	Péter István	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	2
	Radóczy Tamás	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
	Reithauser Frigyes	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2
	Röczey Ferenc	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
40	Salcher László	2	1	1	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	2
	Schwanner Endre	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3	1	2	1	3
	Springer Miklós	2	3	1	2	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2
	Szakolczay György	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Szotyori Rudolf	1	2	2	2	3	2	3	3	2	3	2	1	1	3
45	Tornai Endre	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	3	2	3
	Tóth Endre	2	3	2	3	2	2	3	3	2	4	2	1	1	4
	Turczer László	1	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	3
	Ujfalvy Arvéd	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Uy Zoltán	2	3	2	2	3	2	3	3	2	4	2	1	1	4
50	Varga Endre	1	2	2	1	2	1	2	2	1	2	1	2	1	2
	Varga György	3	4	2	3	3	2	3	4	2	3	1	3	1	4

III. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Történelem	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Ének	Általános tanulmányi eredmény
Várnay Sándor	2	4	3	3	3	3	4	4	3	4	2	2	1	4
Villányi György	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1	2
Vörösmarty Dénes	1	1	2	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	4
55 Wimpffen Szigfrid gr.	2	2	2	3	2	2	3	3	2	3	3	2	1	3
Zsákay Tibor	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2
Magántanuló:														
Gelencsér Gábor	—	—	2	1	2	1	2	2	1	2	1	3	2	2

Kimaradtak: Lakatos Lóránt, Zentay Miklós.

Beiratkozott: 59. — *Bizonyítványt kapott:* 57.

IV. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Dr. Szivós Donát.**

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és irod.	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Egészségtan	Gyorsírás	Általános tanulmányi eredmény
	Alkér Gyula	1	3	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	4	2
	Babos János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Baranyai Rezső	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	1	2
	Bánhegyi Gábor	1	1	1	3	2	3	3	2	3	1	2	1	2	3
5	Bogyó Pál	1	2	1	3	1	2	2	2	2	2	3	1	3	2
	Bolla Béla	2	4	1	3	2	3	3	3	3	2	3	2	4	3
	Borbáth Pál	1	1	1	2	2	3	3	1	3	1	1	1	2	3
	Bosznay Zoltán	1	1	2	2	3	3	3	3	3	1	2	2	2	3
	Brayer Gyula	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	1	3	3
10	Budai Lajos	1	1	2	2	1	2	3	2	2	2	1	2	1	2
	Darits Gyula	2	4	2	3	2	3	4	3	3	2	4	3	3	4
	Elekes József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	**1**
	Eisenhut György	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1
	Farkas László	1	1	1	2	1	3	1	2	3	3	2	1	3	3
15	Gazdik Ferenc	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2
	Heintz Pál	1	2	1	2	2	2	2	2	3	2	3	1	2	2
	Hoffmann Norbert	1	1	1	2	1	3	3	2	3	2	3	2	4	3
	Karikás Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	**1**
	Kállai László	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2
20	Kemenes Ottó	1	2	1	2	3	3	3	3	2	2	1	2	3	3
	Kendeffy Lóránt	1	2	1	3	3	3	3	2	3	2	1	1	2	3
	Kertessi Endre	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Kiácz László	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2
	Komondi Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
25	Kósa Tibor	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2
	Kovács Kálmán	2	2	1	3	2	3	2	2	2	2	2	2	3	3
	König Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Körbler Walter	1	2	1	2	1	2	2	1	3	2	fm	1	4	2
	Krömer Gyula	2	3	1	3	2	3	3	3	3	2	1	2	4	3
30	Kutnyánszky István	3	2	1	3	1	2	3	2	3	2	3	1	1	3
	Leimeter István	1	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1	1	1	2
	Logodi László	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	2
	Lőw László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	**1**
	Margittay Sándor	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2
35	*Máthé Zoltán*	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1
	Medveczky György	1	2	2	2	2	3	3	2	3	1	2	2	3	3
	Miskédi Tibor	1	1	1	1	1	2	1	1	3	2	2	1	4	2
	Molnár Miklós	2	2	1	1	1	2	1	2	2	1	3	2	1	2
	Notter Gyula	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	4	3
40	Papp Sándor	1	2	1	2	2	3	3	2	3	3	3	2	1	3
	ifi. Pintér Tibor	1	2	1	2	2	3	2	1	2	2	1	1	2	2
	Pintér Zoltán	2	3	1	3	2	3	3	3	3	3	2	2	4	3
	Regius János	1	2	2	2	2	3	3	2	1	1	1	1	3	3
	Reil Ferenc	1	3	1	3	3	3	2	2	3	2	2	2	4	3
45	Rédly Zoltán	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2
	Rikker József	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	1	2
	Rodler Miklós	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	3	2
	Sánta István	1	1	1	2	1	2	2	1	2	3	2	1	2	2
	Siklaki István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	**1**
50	Simkó György	2	3	1	3	2	3	3	2	3	3	1	2	4	3

IV. OSZTÁLY.

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és irod.	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Egészségtan	Gyorsírás	Általános tanulmányi eredmény
	Sommer József	1	3	1	2	2	3	2	2	3	3	3	2	4	3
	Staindl László	1	1	1	2	1	3	3	2	2	2	1	1	2	3
	Szebényi László	1	1	1	2	1	2	2	1	3	2	3	1	3	2
	Szendrey György	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
55	Takács Béla	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2
	Tallos Győző	1	2	1	2	1	3	2	2	2	2	2	1	3	2
	Tömböly Pál	2	3	2	2	1	3	3	2	3	2	1	1	3	3
	Török Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Ujfalussy Béla	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1
60	Wiesner Jenö	2	2	3	3	3	3	3	2	3	2	1	2	4	3
	Wladyka Lothár	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	4	3
	Magántanulók:														
	Révay Imre gr.	—	—	1	2	2	3	2	2	3	3	2	1	4	3
	Scitovszky Tamás	—	—	2	3	3	3	3	2	2	2	fm	1	4	3

Kimaradt: Scheffer Ákos.

Beiratkozott: 64. — *Bizonyítványt kapott:* 63.

V. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Solymoss Vendel.**

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és irod.	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Olasz nyelv	Természetrajz	Mennyiségtan és mértan	Testnevelés	Általános tanulmányi eredmény
	Ágh Róbert	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	**1**
	Balázs József	1	1	1	2	2	1	2	2	—	1	2	1	2
	Balázs Nándor	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	**1**
	Bangha István	2	2	2	2	2	3	2	—	2	2	3	3	3
5	*Bartel Gyula*	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	1
	Binzer Károly	1	1	1	2	1	3	2	—	3	2	3	fm	3
	Bognár Ferenc	1	1	1	1	2	2	2	2	—	1	2	1	2
	Boray Győző	1	1	2	2	3	3	3	—	3	3	3	2	3
	Bosits István	1	1	2	2	3	2	2	1	—	2	3	2	3
10	Csányi Gyula	1	1	1	3	3	3	3	—	3	2	3	3	3
	Csiki Andor	1	1	1	2	2	1	1	1	—	1	1	2	2
	Csontos László	1	1	1	2	2	3	2	—	2	2	3	2	3
	Dietzl László	1	1	2	2	2	2	2	2	—	1	1	2	2
	Előd Emil	1	1	2	2	2	3	2	2	—	2	2	3	2
15	**Erdő Sándor**	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	2	**1**
	Faragó Gábor	1	2	2	3	3	2	2	2	—	2	3	fm	3
	Farkas Arisztid	1	1	1	2	3	2	1	1	—	1	2	2	2
	Gyenes Zoltán	1	2	1	1	1	2	2	2	—	2	2	2	2
	Gyermek László	1	1	1	2	1	1	2	2	—	1	2	2	2
20	**Hankovszky József**	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	2	**1**
	Heténvi Károly	1	1	1	3	2	2	2	2	—	1	2	2	2
	Himberger István	2	1	2	2	3	2	2	1	—	1	2	3	2
	Hinfner Géza	1	1	1	2	2	2	2	1	—	1	2	2	2
	Horváth Gyula	1	1	1	2	2	1	2	2	—	1	1	1	2
25	*Jesch László*	1	1	1	1	2	1	1	1	—	1	1	1	1
	Juhász Egon	1	1	1	1	2	1	1	1	—	1	1	1	1
	Kapuvári Alajos	1	1	1	2	1	2	2	1	—	2	1	1	2
	Kayos Károly	1	1	1	2	1	1	1	—	1	1	1	1	1
	Káldy Gyula	2	2	1	3	3	3	3	—	3	4	3	3	4
30	Kelényi Gábor	2	1	1	2	1	1	1	1	—	1	2	1	2
	Kelényi László ism.	2	3	2	3	3	3	3	3	—	3	3	1	3
	Kovács Ernő	1	1	2	3	2	2	2	3	—	2	2	1	3
	Lázár Miklós	2	3	1	3	2	3	3	3	—	3	4	3	4
	Lőrinczi Kázmér	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	**1**
35	Massányi Lajos	1	1	1	1	2	2	2	1	—	1	2	fm	2
	Matuz Károly	2	2	2	3	2	3	3	—	3	3	3	3	3
	Merendiák Károly	1	1	1	3	3	2	2	3	—	1	2	1	3
	Messik István	1	3	2	3	3	4	3	—	3	3	3	3	4
	Méhes György	2	2	2	2	1	3	3	—	3	3	3	2	3
40	Németh Ádám	1	1	1	2	2	2	2	2	—	1	2	1	2
	Nónay Tamás	1	2	2	3	3	2	3	—	3	2	3	3	3
	Pap Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	2	1
	Pákay Béla	1	1	2	2	2	2	2	—	2	2	2	2	2
	Primás Antal	2	1	2	3	3	3	2	2	—	2	3	2	3
45	**Pukánszky Béla**	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	**1**
	Regős József	2	1	2	2	3	2	3	—	2	2	3	3	3
	Rosta László	1	2	2	2	3	3	3	—	3	2	3	3	3
	Sallay Tivadar	1	1	1	1	2	2	1	—	2	2	2	2	2
	Scitovszky Tamás	1	1	2	3	3	3	3	3	—	3	4	fm	4
50	Sorg Antal	2	2	2	3	3	2	3	2	—	3	3	2	3
	Spolarich János	1	1	1	2	2	2	1	2	—	1	1	fm	2

V. OSZTÁLY.

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és irod.	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Olasz nyelv	Természetrajz	Mennyiségtan és mértan	Testnevelés	Általános tanulmányi eredmény
	Szentgyörgyi Ákos	1	3	1	3	3	3	3	—	3	3	3	3	3
	Székely Gábor	1	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	fm	3
	Szunyogh György	1	1	2	3	2	4	3	—	3	3	3	2	4
55	**Szűcs János**	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	**1**
	Szűcs László	2	1	1	2	2	2	2	—	2	1	3	fm	2
	Takács Gábor	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	**1**
	Traubermann Egon	1	2	1	1	1	1	2	2	—	1	2	2	2
	Unden Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	2	1
60	Varga Imre	1	1	1	2	2	2	2	—	1	1	2	fm	2
	Vargha Zoltán	1	1	1	2	1	4	3	2	—	1	3	2	4
	Zalay Dezső	2	1	1	3	3	2	3	—	3	2	3	3	3

Kimaradtak: Dessewffy Arisztid, Frendl Géza, Révay Imre gr., Uhlyarik Béla.
Beiratkozott: 66. — *Bizonyitványt kapott:* 62.

VI. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Havasi Lucius.**

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és irod.	Történelem	Gazdaságt. és társ. isin.	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Vegytan	Mennyiségtan és mértan	Testnevelés	Általános tanulmányi eredmény
	Bendzsel Béla	2	4	1	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3
	Bezák Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Bohdanetzky Pál	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	–	1
	Borbáth György	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2
5	Dobos Andor	1	2	1	3	2	3	3	3	3	3	3	fm	3
	Ebner István	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2	3	1	2
	Enyedi László	2	3	1	3	3	1	3	3	2	2	3	2	3
	Erdey Zoltán	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Falvai Győző	1	2	1	2	2	3	3	3	3	2	3	1	3
10	Galambos Gyula	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Gottl Tivadar	2	3	2	3	2	2	3	2	1	2	3	2	3
	Hay Péter	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Homonnay István	1	3	2	3	3	2	3	3	3	2	3	1	3
	Horváth Zoltán	1	3	1	1	2	1	2	2	2	2	3	2	2
15	**Kasszán Béla**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Kemenes Frigyes	1	2	1	2	1	2	2	2	3	1	1	1	2
	Kertessi Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Kirschner Ervin	2	3	2	3	3	1	3	3	3	3	3	fm	3
	Kleisl Károly	1	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2
20	Krebs István	1	1	1	1	3	2	2	2	3	1	3	fm	3
	Kunst Emil	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	3	fm	2
	Kurutz Imre	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2
	Langer István	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2
	Láng Károly	2	3	1	1	2	2	2	3	2	2	3	3	3
25	Lénárd György	1	2	1	1	2	1	3	3	2	1	3	1	3
	Lugasi István	1	2	2	2	3	2	3	2	3	2	3	1	3
	Maresch Béla	2	3	1	3	2	2	3	2	2	2	3	3	3
	Matkovich Pál	2	3	1	3	2	1	3	3	3	3	3	2	3
	Mensáros László	2	3	1	2	3	1	2	2	1	4	3	2	4
30	*Michaletzky Róbert*	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Nagymarosy Mihály	2	2	1	2	3	2	3	3	3	2	3	1	3
	Peller Károly	1	3	1	2	2	1	2	2	2	2	3	1	2
	Czeyda-Pommersheim Ferenc	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
	Regős Levente	1	2	1	1	1	1	2	1	3	1	2	2	2
35	Sasvári Ferenc	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	3	1	2
	Sályi Béla	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2
	Spiegl János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Steinwegs Frigyes	2	3	1	2	1	1	3	1	3	2	3	3	3
	Szabó Gyula	2	2	2	3	3	2	2	2	3	3	3	2	3
40	Szabó Sándor	1	3	1	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2
	Szente Tibor	3	3	1	2	3	3	2	2	2	3	2	1	3
	Szénásy József	1	3	2	3	2	2	3	3	3	2	3	3	3
	Szücs Miklós	1	1	1	1	3	1	2	2	3	1	3	1	3
	vitéz Szüts Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1
45	**Tarnay Pál**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	**1**
	Tóth Lóránt	2	3	2	2	3	1	2	3	3	2	3	1	3
	Tölgyesy Ottó	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	2	1	2
	Várnagy Lajos	2	3	1	3	3	3	3	2	3	2	2	1	3
	Verzár Rezső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	**1**
50	*Vizkelety Tamás*	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
	Magántanuló:													
	Dunst Ferenc	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**

VII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Nagy Julián.**

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magyar ny. és irod.	Történelem	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Természettan	Mennyiségtan és mértan	Rajz és műalkotások ismertetése	Testnevelés	Egészségtan	Általános tanulmányi eredmény
	Bakk Béla	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Bánréti László	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2
	Bercsényi György	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Bényei Barnabás	1	2	2	2	2	1	3	2	2	2	3	2	1	2	3
5	Bisits Iván	2	3	2	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4
	Borai Emil	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	3	2	2	1	2
	Borka József	2	2	1	2	1	1	2	3	3	1	1	2	3	2	3
	Bosznay Tibor	1	1	1	2	2	1	3	2	3	2	3	2	3	1	3
	Csabay Károly	2	2	1	3	1	1	3	3	3	2	3	2	1	2	3
10	Csanády Tamás	2	3	2	3	1	1	2	3	2	2	3	2	2	2	3
	Deák Sándor	1	1	1	3	2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	2
	Denk Gusztáv	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2	1	1	2
	Dragonits Tamás	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	2
	Erdélyi Antal	2	1	1	2	3	2	3	3	2	1	2	1	1	1	3
15	Fekete Attila	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	3	1	2	1	2
	Fertsek Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	fm	1	2
	Galambos László	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2
	Gyimóthy Károly	1	2	1	2	1	1	3	3	3	3	3	3	2	2	3
	Gyöngyösi József	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	3	1	1	2
20	Háder Lajos	2	2	2	4	3	2	3	4	3	3	3	2	1	2	4
	Herczegh Szabolcs	1	1	1	2	2	2	3	2	3	2	2	3	1	1	3
	Hoffmann Lajos	1	2	2	3	2	1	3	3	3	2	2	3	2	2	3
	Kiss András	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	3	2	2	2	2
	Korbuly István	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2
25	Kovács Antal	2	2	1	2	2	2	2	3	3	1	2	2	3	2	3
	Kovács Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
	Kovács László	2	2	1	3	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3
	Körmendy Károly	2	2	1	3	2	1	3	2	3	2	3	1	1	2	3
	Kuster Miklós	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1	2
30	*Küstel Richárd*	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
	Lovász Károly	1	2	2	3	2	1	3	3	3	3	4	3	1	2	4
	Lőrinczi Dénes	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1	1	1	2
	Ludwig Viktor	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2
	Madi-Kovács István	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2
35	Markóczy-Magyar Jenő	2	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3
	Meszlényi Attila	1	1	1	2	1	1	3	3	3	1	1	2	2	1	3
	Mihályi Gábor	1	2	1	2	1	2	3	2	3	2	2	1	2	1	3
	Mittai Károly	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1	2	1	1	1	2
	Monostori Richárd	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2
40	*Nagy Imre*	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	fm	1	1
	Noel Péter	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2
	Nógrády József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Paulay Dezső	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
	Radán György	2	2	2	3	1	1	2	2	3	3	3	2	1	1	3
45	Rőczey Álajos	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	3	1	1	2
	Ruzicska Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	**1**
	Saly János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	**1**
	Sasvári György	2	1	1	2	1	2	3	3	3	1	1	1	1	1	3
	Sasvári József	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	2
50	Sályi István	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	2
	Scheffer Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**

VII. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magyar ny. és irod.	Történelem	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Természettan	Mennyiségtan és mértan	Rajz és műalkotások ismertetése	Testnevelés	Egészségtan	Általános tanulmányi eredmény
Sereg Kálmán	3	2	2	2	2	1	3	3	3	3	3	2	3	2	3
Sever László	1	2	2	3	1	2	3	3	3	2	3	2	1	2	3
Som Ernő	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2
55 Szarvas Tibor	1	1	1	1	1	1	3	3	2	1	2	2	2	1	2
Szendrey Kálmán	2	2	2	3	2	1	3	3	3	2	3	1	fm	2	3
Szigeti Tivadar	1	1	1	2	3	2	2	3	2	3	3	2	1	3	3
Szijártó Nándor	1	1	1	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3
Tatár Béla	1	1	2	3	2	2	3	3	3	2	3	2	1	1	3
60 Toron János	2	3	2	3	3	1	3	3	3	2	3	2	1	3	3
Vaja Gyula	1	1	1	3	1	2	3	2	2	3	3	2	1	2	3
Vida Sándor	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	2
Zrinyi Tamás	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2
Magántanuló:															
Papp Arisztid	—	—	1	3	3	2	3	2	3	3	3	2	3	2	3

Beiratkozott: 64. — *Bizonyítványt kapott:* 64.

VIII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Borbély Kamill.**

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magyar ny. és irod.	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Bölcsészet	Természettan	Mennyiségtan és mértan	Rajz és műalkotások ismertetése	Testnevelés	Egészségtan	Általános tanulmányi eredmény
	Aichner Albert	1	2	1	3	2	3	2	2	2	2	3	2	2	1	3
	Ámon Pál	1	1	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1	3
	Bajkor József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	v. Balázs Zoltán	1	1	1	1	2	3	2	2	1	1	2	1	1	1	2
5	Bános Vilmos	1	1	1	1	2	2	2	3	1	2	2	1	1	1	2
	Bock Tibor	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	fm	1	2
	Bokor Ferenc	1	1	1	2	2	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2
	Bozsoki István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Budai György	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	fm	1	2
10	Csákódi Gyula	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	1	2	3
	Csernyánszky Géza	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1	1	2
	Czakó Tibor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Décsi Károly	1	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2	1	1	3
	Dobos Dezső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
15	Doór László	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1	3
	Drégelyi István	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Falvai Vilmos	1	1	1	1	1	3	3	2	1	2	2	1	1	1	3
	Fejérvári Sándor	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	3	2	2	1	2
	Gorup Attila br.	2	2	1	2	2	3	3	3	2	2	2	1	fm	1	3
20	**Gróf Lajos**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Hartmann János	1	2	1	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	1	3
	Huszár Gyula	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	3	2	2	1	3
	Jérôme Károly	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2
	Kiss Zoltán	1	1	1	2	2	3	2	2	1	2	2	2	1	1	2
25	Kovács Gábor	2	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3	2	2	3
	Kója Béla	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kőmives Iván	1	1	1	2	2	3	3	2	2	1	2	2	1	1	3
	Langsfeld Kálmán	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	2
	Lengyel György	1	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	3
30	Lutz István	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	2
	v. Medrey János	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	2
	v. Megyes István	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2	2	1	1	2
	Mikuláss Endre	1	1	1	2	1	2	3	1	1	2	2	2	1	1	2
	Ordódy László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
35	Para Miklós	1	1	1	1	1	2	3	1	1	1	2	2	1	1	2
	Pirity Jenő	1	1	1	3	3	3	3	2	2	1	2	1	1	1	3
	Popovics György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Rédly Imre	1	1	1	2	2	3	3	2	1	2	2	1	1	1	3
	Ringelhann Tivadar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
40	Rokay László	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2
	Rubchich Iván	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Schmitterer Imre	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	fm	2	2
	Schoket Ferenc	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	2
	Sikos Árpád	1	2	1	3	2	3	3	2	2	2	3	1	2	1	3
45	Silló Ferenc	1	1	1	2	2	3	3	2	2	2	3	2	1	1	3
	v. Simon Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**
	Skyva János	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
	Sólymosi János	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	2
	Susich József	1	1	1	1	2	3	1	1	1	2	2	2	1	1	2
50	Szatmári Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**1**

VIII. OSZTÁLY.

	A tanuló neve	Magaviselet	Rendszeretet	Hit- és erkölcstan	Magyar ny. és irod.	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Bölcsészet	Természettan	Mennyiségtan és mértan	Rajz és műalkotások ismertetése	Testnevelés	Egészségtan	Általános tanulmányi eredmény
	Szentkuti József	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2
	Szkalla Imre	2	2	2	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	2	3
	Szoboszlay Aladár	1	1	1	1	2	2	2	1	1	2	3	2	1	1	2
	Takáts György	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1
55	Takcsányi Alán	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	2
	Töttössy Béla	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	2
	Vereskuti Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
	Vigyázó György	1	2	1	2	1	3	3	3	1	1	2	2	2	1	3
	Zimai Győző	1	2	1	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1	1	3
60	Zsiga Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	fm	1	2
	Magántanulók:															
	Kelemen Tamás	—	—	1	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	3
	Megyes Ferenc	—	—	2	2	2	2	3	2	1	3	2	1	fm	1	3
	Rumi Sándor	—	—	1	3	2	3	3	3*	2	3	3	2	1	1	3

Beiratkozott: 63. — *Bizonyítványt kapott:* 63.

* Görög nyelv és ir.

XI.

Érettségi vizsgálat.

Az érettségi vizsgálat írásbeli részét május 15., 16. és 17-én tartottuk meg. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 61 tanuló. A tételek a következők voltak:

1. *Magyar nyelv* és irodalomból: *a)* Erdély az irodalomban. *b)* A társadalom alakulása és törekvései Mária Terézia kora óta. Eredmény: 15 jeles, 38 jó, 4 elégséges, 4 elégtelen.

2. *Latin nyelv* és irodalomból: Sallustius: De bello Catilinae, c. 9—10. Eredmény: 35 jeles, 16 jó, 10 elégséges.

3. *Német nyelv* és irodalomból: Korona és kard. Eredmény: 26 jeles, 21 jó, 14 elégséges.

Az érettségi vizsgálat szóbeli része június 3-tól június 10-ig tartott Kürti Menyhért dr. kat. tanügyi elnök-főigazgató elnöklete alatt. A kormány képviselője Pécs Aladár gimn. igazgató, c. tank. kir. főigazgató volt.

Szóbeli vizsgálatra bocsáttatott mind a 61 tanuló.

Kitüntetéssel érett: Bajkor József, Bozsóki István, Czakó Tibor, Dobos Dezső, Drégelyi István, Gróf Lajos, Ordódy László, Popovics György, Ringelhann Tivadar, Rubchich Iván, v. Simon Béla, Szatmári Lajos. (Összesen 12 tanuló.)

Jelesen érett: Kója Béla, Skyva János, Takáts György, Takcsányi Alán, Töttössy Béla, Vereskúti Béla, Zsiga Imre. (Összesen 7 tanuló.)

Jól érett: v. Balázs Zoltán, Bános Vilmos, Bock Tibor, Bokor Ferenc, Budai György, Csákódi Gyula, Csernyánszky Géza, Fejérvári Sándor, Jérôme Károly, Kiss Zoltán, Kőmives Iván, Langsfeld Kálmán, v. Medrey János, v. Megyes István, Mikuláss Endre, Para Miklós, Rokay László, Schmitterer Imre, Schoket Ferenc, Sólymosi János, Susich József, Szentkuti József, Szkalla Imre. (Összesen 23 tanuló.)

Érett: Aichner Albert, Ámon Pál, Falvai Vilmos, br. Gorup Attila, Hartmann János, Huszár Gyula, Lutz István, Pirity Jenő, Rédly Imre, Sikos Árpád, Silló Ferenc, Szoboszlay Aladár, Vigyázó György, Zimai Győző, Rumi Sándor. (Összesen 15 tanuló.)

Javító érettségi vizsgálatot tehet: 4 tanuló.

A Budapesti Szent Benedek rendi „Szent Benedek" Reálgimnázium 1940-41 ben érettségizett növendékei.

Dr. Sándor Dezső
Dr. Szenyegyi Kálmán
Dr. Rácki Boldizsár
Dr. Szeredy Károly
Dr. Szeredy Károly
Dr. Szeredy Károly

Búcsúszó 1940/41.

A természet a Tavasz himnuszát zsongta, amikor a nyolcasok egymás kezét fogva, könnyes szemekkel lépkedtek, búcsúdalt énekelve a kápolnától az udvarra vezető folyosókon. Könnyes szemű Édesanyák és Édesapák figyelték az ő „ballagó" fiaikat.

Azután lassan minden elcsendesedett s Kója Béla maturáns e szavakkal búcsúzott a nyolcasok nevében:

„Paionios, a görögök híres szobrásza nagy munkában volt. Niké szobrát, a győzelem szobrát készítette. Régen dolgozott már rajta, de csak nem akart életté válni vésője alatt az, ami a lelkében élt. De nem csüggedt. Dolgozott. Vésője alatt szikrázott a márvány. Fáradtságos, hosszú munka után, egyszerre csak megállt a művész. Elfáradt talán? De nem, hiszen bámul, mint aki álmot lát. Igen, álmot látott. A gyönyörű fehér márvány-istennő ereiben megindult a vér... Mozgott a szem... Mosolygott az arc... Azután leszállt a márványtalpazatról. A Győzelem istenasszonya térdet hajtott a művész előtt és csak ennyit mondott: Köszönöm a létet!"

Nyolc évvel ezelőtt, mikor Szüleink idehoztak minket, mi is hatvanan, akik most itt állunk, márványtömb voltunk. Az ifjúságért élő tanárszobrászok kezébe kerültünk, akik nyolc éven át alakították, formálták, csiszolták az alaktalan tömböt. Bizony sokszor szikrázott a márvány, csattogott a véső, de egyre jobbá, egyre szebbé alakult a tömb. S most végül nyolc évi kemény munka után elkészültek az emberszobrok, kifaragta őket a jóság, szeretet. S ez a hatvan emberszíves szobor most lelép a talapzatról, mosolyog az arc, letérdel a művészek előtt és csak ennyit mond: Köszönöm!

Igen. Köszönjük a szeretetet, köszönjük a jóságot, de köszönjük az erélyt s a szigort is, hisz ezek mind, mind hozzájárultak kialakításunkhoz.

Istenem! Mi minden is történt ezalatt a nyolc év alatt. Hogy is volt? Amikor végigszaladt az első csengetés a folyosókon, lassan elült a lárma, mintha titkos kéz tapogatta volna végig a nagy iskola ereit és hideg, félős nyugalmat simított volna mindenkire.

Elkezdődött valami. Elindult felénk sok könyvbe zárt titok. Évhegyek álltak fel előttünk, melyeket meg kell mászni. Ó, milyen tisztán érzem azt a pillanatot! Talán mosolygok is rajta, hiszen azóta megroskadtak ezek a hegyek, mint tél után a vakondtúrás, de az emlékek olyan tisztán állnak fel előttem, hogy a mosoly felszárad arcomon s hagyom, hogy vetítődjenek emlékképeim a fehér lélekvászonra.

Az ünnepélyes sapkafeltétel. Istenem! Milyen büszkén is hordtuk, egy tábornok nem jár úgy vastag, vöröscsíkos nadrágjában, mint mi jártunk dagadó, büszke mellel a Paxos bencés sapkában.

Azután megkezdődött a munka hétköznapjainak hosszú-hosszú láncolata. Multak az évek. Kongregációs avatás. Mély áhítattal lépdeltünk, mint kis rövidnadrágos,

fehérzoknis bencés diákok! Majd a cserkészet. De szép is volt! Az avatás. Megcsókoltuk a zászlót s fogadkoztunk tiszta szívvel a „jó-munkára". A felejthetetlen táborok. Tábori misék. Éjjeli szolgálat. Esti ima. De pereg gyorsan tovább a film. Kis diákból nagy diák lesz, megnő a nadrágja, de vele együtt esetlenül karjai, lábai, elérkezik az esetlen kamaszkor. Ó, hányszor álltunk a tükör előtt, boldogan huzogatva a pelyhedző legénytollakat. Majd felvetődtek a problémák, megindultak a lelkiviharok. Ó, de Istenem ezek milyen szépen lecsillapodtak a szombat délutánok csendjében elmondott, meghitt beszélgetések közben, mikor leomlott a kőfal tanár és diák között s szabadjon így mondanom, jó barát beszélt a barátjával. Szomorú képek a filmen. Temető. Istenem, nyolc év alatt három diáktársunk koporsójánál álltunk könnyes szemekkel, megilletődve. Elmentetek. Ti már túl vagytok a „nagy" Érettségin is. Miklós, Jóska, Béla imádkozzatok értünk, hogy egykor mi is megnyugvást találjunk ott, ahol, reméljük, Ti már nagyon boldogok vagytok.

Tovább a lélek filmszalagja. Most vidám képek következnek. Pályaudvar. Rikkancsok. Árusok, kalauzok kiabálása. Zaj. Sürgő-forgó emberek. Mozdonyok pöfékelése, mosolygó diákcsoport. Hová mennek? Hová? Akarattyára! Igen. Közben ez is felépült. Kis diákok, Édesapák, Jótevők szeretettel adott adományából. De meg is lett a téglagyüjtésnek az eredménye. Szeretettéglából felépült az Üdülő, hogy a beléje adott szeretetet sugározza gyönyörű rózsakertjével együtt az ott boldogan pihenő diákságra.

Más képet látunk. Ragyogó napsütés. Üde, zöld gyep. Vörös salak, s vidáman sportoló diákok kerülnek szemeink elé. Férfias versenyben, sportszerűen küzdenek a győzelmi babérokért. Most rózsaszínű képek következnek. Igen. Szemünk elé tárul a tánciskola rózsaszínű bódulata. Zsong a terem. Halk zongoraszó. S Édesanyák mosolyogva figyelik táncoló fiaikat. Ennek is vége. Most már a közelmult eseményei peregnek. Az utolsó előtti Te Deum. Kilép az előző nyolcadik, átadják nekünk a zászlót. S mi igérjük, hogy tisztán visszük tovább. Az utolsó Veni Sancte. Mosolyogva üdvözöljük az új első osztályt, hogyne, hiszen ezek már nekünk fogják átadni a nefelejts csokrot. Még egy-két kép. Munkás hétköznapok. Az utolsó felejthetetlen lelkigyakorlat. Végeszakad hirtelen a filmnek...

S most itt állunk...

Torkunkat szorongatja valami, keblünkre ráfekszik egy kimondhatatlan érzés, könnyfátyolos szemmel kérdezzük: Hát vége? Vége a gondtalan, pajkos diákéletnek? Vége? Komoran jön a válasz: Igen! Vége!

Egy nagy vállalkozást tehát befejeztünk, de sokkal nagyobb áll előttünk. Az iskolapadból íróasztal lesz, a termek átalakulnak hivatali szobává. Nem szól többé az iskola csengője, helyette a gyárkémények dudálását halljuk majd. Minden átalakul. Átváltozik.

S mi, kissé szomorkásan, de bizakodással, fiatalos optimizmussal, diadalmas nagyotakarással kilépünk az Életbe.

S ezt, hogy így hagyhatjuk itt az iskola padját, hogy így léphetünk ki az Életbe, ezt köszönjük szeretett Igazgató Urunknak, és áldott Tanárainknak. Nem igérünk, de majd cselekszünk.

Érezzük, hogy olyankor hagyjuk el az iskolát, amikor az életbe kilépő fiatalságtól sokat, nagyon sokat vár a nemzet.

Kidőlnek sorra a legjobb zászlóvivők. De mi felemeljük, és megőrizzük tisztán a zászlót, s vagy győzelemre visszük, vagy mi is elesünk és betakar a zászló, de makulátlan marad.

Nyitott szemmel járunk a világban, nem vagyunk elvakítva, látunk, s ismerjük a bajokat. S mi mégis optimisták vagyunk, mégis merünk bizakodni, mert a mi

Vezérünk, a mai fiatalság Vezére: Krisztus, s szent jelünk a Kereszt. A régieknek mondatott: „In hoc signo vinces!" Ez az oka a mi bizakodásunknak, a mi fiatalos optimizmusunknak, mert hiszünk abban, hogy e jelben mi is győzni fogunk. Ideig-óráig győzedelmeskedhet a Bűn, uralkodhat a Gazság, de jól tudjuk, hogy az Igazság mégiscsak felülkerekedik, az Igazság mégiscsak győzni fog.

Ezért mi nem a rombolás, az istentelenség, hanem az építés, a krisztusi Magyarország harcosai akarunk lenni. Nem habzó szájjal vért, fegyvert követelünk, nem akarjuk Édesanyák könnyeit növelni.

Mi az építő, az „igaz-baráti" kezet őszintén megragadó magyarok akarunk lenni. Nem fájdalmat növelni és sebet osztani, hanem szeretettel gyógyítani akarunk.

Mi tudjuk, hogy azt a földet, melyet most a Magyar Katona visszaszerzett, nekünk kell átalakítani, nekünk kell szívében és szellemében is egészen a miénkké, egészen magyarrá tennünk.

Ezért ez lesz a mi munkaprogrammunk:

Élni akarunk, mert azt hiszik már rólunk, hogy meghaltunk!

Keresztények akarunk lenni, mert azt hiszik már, hogy nincsenek keresztények!

Meg akarjuk mutatni, hogy van még bennünk élet, hogy nem haldokló oroszlán a keresztény világ, melyen mindenki rúghat egyet!

Modern Anteusok leszünk, akiket a pillanatnyi sikertelenség még jobban megerősít.

Ez a mi himnuszunk, ezzel lépünk ki az életbe, s hogy ezzel a himnusszal az ajkunkon tudunk elindulni, ezt köszönjük mégegyszer hálás, szerető szívvel jóságos Igazgató Urunknak, szeretett Simonyi osztályfőnök úrnak és szeretett Kamill osztályfőnök úrnak s áldottlelkű Tanárainknak. S azt hiszem, az lesz számukra a legszebb ajándék, a legnagyobb öröm, ha látják, hogy nem veszett kárba a sok fáradtságos munka, mert büszkék lesznek majd az Ő szeretett fiaikra.

Nem búcsúzunk tehát, mert érezzük, hogy a kedves Alma Mater kapui előttünk sohasem fognak becsukódni, a szobák ajtajai mindig nyitva állnak s a megértő, jóságos tanárszobrászok mindig visszavárnak.

Búcsúzóul ezért csak ennyit mondunk: „A viszontlátásra"!

* * *

És most, amikor kilépünk ebbe az ágyúzajos, bomba-robbanásos világba, zsarátnokként szívünkbe perzselnek szeretett Igazgató Urunk utolsó, áldozócsütörtöki szentbeszédének szavai:

„Fiaim! A krisztusi világot valósítsátok meg az életben. Mert ott, ahol Krisztus uralkodik, nem ágyúk bömbölnek, és bombák robbannak, hanem ott a szeretet és Béke uralkodik!"

Kója Béla, maturandus.

XII.

Statisztika.

A) Általános adatok.

Megnevezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen	
	osztály								szám	%
a) *A tanulók számának alakulása.*										
Beírt nyilvános tanulók	63	64	58	62	67	52	63	60	489	—
Beírt magántanulók	2	2	1	—	—	1	1	1	8	—
Osztályozott nyilv. tanulók	63	63	56	61	62	50	63	60	478	—
Osztályozott magántanulók	1	2	1	—	—	1	1	1	7	—
Osztályoztatott összesen	64	65	57	61	62	51	64	61	485	—
b) *A tanulók kormegoszlása.*										
1930-ban született	46	—	—	—	—	—	—	—	46	9.5
1929-ben „	18	42	—	—	—	—	—	—	60	12·3
1928-ban „	—	22	41	1	—	—	—	—	64	13·2
1927-ben „	—	1	15	51	—	—	—	—	67	13·8
1926-ban „	—	—		9	50	2	—	—	61	12·5
1925-ben „	—	—	1	—	12	38	1	—	52	10·9
1924-ben „	—	—	—	—	—	9	56	—	65	13·4
1923-ban „	—	—	—	—	—	2	6	49	57	11·7
1922-ben „	—	—	—	—	—	—	1	11	12	2·5
1917-ben „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	0·2
c) *A tanulók anyanyelve és nyelvismerete.*										
Magyar anyanyelvű	64	65	57	61	62	51	64	61	485	100·0
Német „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A magyar anyanyelvűek közül:										
csak magyarul tudott	51	60	50	53	45	37	49	49	394	81·0
németül is „	10	5	6	7	14	14	13	9	78	16·0
franciául is „	5	1	1	1	2	1	2	3	16	3·3
angolul is „	1	—	1	—	—	1	1	—	4	0·8
olaszul is „	1	—	—	—	—	—	—	—	1	0·2
szlovákul is „	—	—	—	—	1	—	—	—	1	0·2
d) *A tanulók vallása:*										
római katolikus	64	63	57	61	62	51	63	60	481	99·2
görög „	—	2	—	—	—	—	1	1	4	0·8
e) *A szülők foglalkozása.*										
Nagybirtokos, nagybérlő	—	1	1	—	—	—	—	—	2	0·4
Középbirtokos és bérlő	—	—	—	—	2	—	—	—	2	0·4
Kisbirtokos, kisbérlő	—	—	—	—	—	1	—	—	1	0·2
Egyéb önálló őstermelő	—	—	—	—	1	—	—	—	1	0·2
Gazdasági tisztviselő	—	1	1	—	—	1	—	—	3	0·6
Nagyiparos, bányanagyvállalkozó	4	1	—	1	1	—	—	1	8	1·6
Kisiparos, bányakisvállalkozó	3	—	3	4	8	4	7	4	33	6·8
Ipari vagy bányászati tisztviselő	4	4	5	1	—	4	3	5	26	5·4
Egyéb ipari vagy bányászati segédszemély	1	1	1	—	—	—	—	—	2	0·4
Nagykereskedő	—	1	—	—	—	1	1	1	4	0·8
Kiskereskedő	2	4	5	6	1	—	4	1	23	4·7

Megnevezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen	
	osztály								szám	%
Kereskedelmi tisztviselő	1	7	7	2	9	7	4	4	41	8·4
Egyéb keresk. segédszemély	—	—	—	1	—	—	1	1	3	0·6
Közlekedési kisvállalkozó	—	—	—	1	—	—	—	—	1	0·2
Közlekedési tisztviselő	8	4	4	4	5	4	12	1	42	8·6
Egyéb közlekedési segédszemély	—	—	1	2	—	1	—	—	4	0·8
Köztisztviselő (tanár, tanító kivételével)	20	14	12	13	24	11	13	22	129	26·6
Tanár, tanító	1	5	4	4	4	2	3	2	25	5·1
Másféle önálló értelmiség	12	13	7	18	6	9	5	7	77	15·2
Altiszt és szolga	1	1	—	1	—	1	—	2	6	1·3
Katonatiszt (csendőrtiszt)	3	4	5	1	—	2	5	3	23	4·7
Katona-altiszt (csendőr-alt.)	1	—	—	1	1	1	1	—	5	1·0
Nyugdíjas köztisztviselő	2	3	1	—	—	1	5	6	18	3·7
Egyéb nyugdíjas tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	1	1	0·2
Nyugdíjas altiszt	—	1	—	—	—	—	—	—	1	0·2
Tőkés, járadékos, háztulajdonos	2	—	—	1	—	1	—	—	4	0·8
f) *A szülők lakóhelye.*										
Budapest	51	54	46	49	53	42	53	50	398	82·0
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.*	12	8	9	10	7	8	9	8	71	14·8
Jász-Nagykún-Szolnok vm.	—	—	—	—	1	—	—	—	1	0·2
Fejér vármegye	—	1	2	—	—	—	—	1	4	0·8
Győr vármegye	—	—	—	—	—	—	1	1	2	0·4
Somogy vármegye	—	—	—	2	—	—	—	—	2	0·4
Sopron vármegye	—	1	—	—	—	—	—	—	1	0·2
Veszprém vármegye	—	—	—	—	—	—	1	1	2	0·4
Zala vármegye	1	1	—	—	—	—	—	—	2	0·4
Szlovákia	—	—	—	—	1	—	—	—	1	0·2
Románia	—	—	—	—	—	1	—	—	1	0·2
**Vidékről bejáró tanulók.*										
Albertfalváról	1	1	—	—	—	1	—	—	3	0·6
Budafokról	1	—	—	—	—	—	—	—	1	0·2
Budaörsről	—	—	—	—	—	1	—	—	1	0·2
Dunaharasztiról	—	—	1	—	—	—	—	—	1	0·2
Cinkotáról	—	—	—	—	1	—	—	—	1	0·2
Csepelről	1	1	1	—	—	—	—	2	5	1·0
Kispestről	5	3	1	3	3	3	2	1	21	4·3
Mátyásföldről	—	—	—	1	—	—	—	—	1	0·2
Ócsáról	—	—	—	—	—	—	—	1	1	0·2
Pestszenterzsébetről	2	—	—	1	—	—	1	—	4	0·8
Pestújhelyről	—	—	1	2	—	—	—	—	3	0·6
Pestszentlőrincről	—	—	—	1	1	2	2	1	7	1·0
Rákoscsabáról	—	—	—	—	—	—	—	1	1	0·2
Rákoshegyről	—	1	—	—	—	—	—	—	1	0·2
Rákosligetről	—	1	—	—	—	—	2	—	3	0·6
Rákospalotáról	—	—	—	—	—	1	—	1	2	0·4
Rákosszentmihályról	—	1	1	—	—	—	2	1	5	1·0
Sashalomról	1	—	—	2	1	—	—	—	4	0·8
Soroksárról	1	—	—	—	—	—	—	—	1	0·2
Gyálpusztáról	—	—	1	—	—	—	—	—	1	0·2
g) *Óramulasztások (órák száma).* Igazolt	3110	2565	2922	3177	4403	2884	4892	3472	27445	—
Igazolatlan	—	—	—	—	—	2	5	—	7	—

Megnevezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen	
	osztály								szám	%
h) *Rendkívüli tárgyak tanulóinak száma:*										
Német társalgás	6	2	11	10	7	4	—	—	40	8·2
Francia társalgás	1	—	—	—	13	6	5	7	32	6·6
Fizikai gyakorlatok	—	—	—	—	—	—	42	13	55	11·3
Ábrázoló geometria	—	—	—	—	—	—	17	7	24	4·9
Rajz	1	2	2	2	—	—	—	—	7	1·4
Gyorsírás	—	—	—	—	7	—	—	—	7	1·4
Vívás	10	7	4	4	8	5	13	7	58	12·0
Hegedű	3	—	—	—	—	—	—	1	4	0·8
Zongora	—	2	—	1	—	—	1	—	4	0·8
Fúvós zene	9	4	9	4	2	1	14	4	47	9·7
Karének *a)* kamaraének	—	—	—	—	—	—	—	—	42	8·6
b) vegyeskar	—	—	—	—	—	—	—	—	95	19·6
Aero-kör (repülőgép-modellezés)	7	9	12	7	1	—	—	1	37	7·6
i) *A tanulók általános előmenetele:*										
Kitűnő	10	13	4	8	8	6	4	10	63	12·9
Jeles	7	5	5	5	6	8	5	6	47	9·6
Jó	20	25	20	23	21	15	26	26	176	36·5
Elégséges	24	19	17	24	21	21	26	19	171	35·2
Egy tárgyból elégtelen	2	3	10	1	6	1	2	—	25	5·2
Kettő-négy tárgyból elégtelen	1	—	1	—	—	—	1	—	3	0·6

B) Az iskola benépesülése.

Tanév	Nyilvános tanulók száma a tanév végén									A magántanulók száma a tanév végén									Együtt
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII	VIII.	Összesen	
	osztályban									osztályban									
1923/24	49	—	—	—	—	—	—	—	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49
1924/25	52	45	—	—	—	—	—	—	97	—	2	—	—	—	—	—	—	2	99
1925/26	63	54	48	—	—	—	—	—	165	7	—	1	—	—	—	—	—	8	173
1926/27	67	65	52	51	—	—	—	—	235	2	1	—	3	—	—	—	—	6	241
1927/28	66	68	61	52	48	—	—	—	295	1	1	3	3	1	—	—	—	9	304
1928/29	64	63	63	61	51	47	—	—	349	8	2	1	1	1	—	—	—	13	362
1929/30	71	64	60	59	54	49	45	—	402	10	—	2	—	3	—	—	—	15	417
1930/31	77	73	61	57	55	48	47	43	461	17	5	—	2	3	1	1	—	29	490
1931/32	80	81	70	61	51	55	43	47	488	9	4	5	—	1	2	—	1	22	510
1932/33	79	78	79	65	60	47	51	39	498	12	5	4	2	1	1	1	—	26	524
1933/34	78	81	83	68	59	55	44	50	518	2	3	5	5	3	2	3	1	24	542
1934/35	71	75	75	85	61	56	57	42	522	1	1	3	3	6	5	1	1	21	543
1935/36	60	73	74	74	79	53	50	55	518	10	1	2	4	7	3	—	1	28	546
1936/37	62	65	73	67	71	60	53	48	499	10	—	3	3	2	2	3	2	25	524
1937/38	71	68	60	72	63	70	51	54	509	1	2	2	3	2	3	3	—	16	525
1938/39	59	65	66	63	69	61	74	49	506	3	—	1	1	2	1	1	1	10	516
1939/40	61	57	64	62	58	62	60	74	498	5	2	1	—	—	2	1	—	11	509
1940/41	63	63	56	61	62	50	63	60	479	1	2	1	—	—	1	1	1	7	485

C) A tanulók magaviselete, rendszeretete és tanulmányi előmenetele tantárgyak szerint.

Megnevezés	I. (63) osztályokban nyert érdemjegyek					II. (63) osztályokban nyert érdemjegyek					III. (56) osztályokban nyert érdemjegyek					IV. (61) osztályokban nyert érdemjegyek					V. (63) osztályokban nyert érdemjegyek					VI. (50) osztályokban nyert érdemjegyek					VII. (63) osztályokban nyert érdemjegyek					VIII. (60) osztályokban nyert érdemjegyek					I—VIII.				
	1	2	3	4	Középjegy	1	2	3	4	Középjegy	1	2	3	4	Középjegy	1	2	3	4	Középjegy	1	2	3	4	Középjegy	1	2	3	4	Középjegy	1	2	3	4	Középjegy	1	2	3	4	Középjegy	1	2	3	4	Középjegy
Magaviselet	50	13	—	—	1·2	46	17	—	—	1·3	31	24	1	—	1·5	48	12	1	—	1·2	49	14	—	-	1·2	32	17	1	-	1·4	44	19	—	—	1·3	55	5	—	—	1·1	355	121	3	--	1·3
Rendszeretet	42	21	-	—	1·4	42	15	5	1	1·4	26	17	11	2	1·8	29	21	9	2	1·7	46	14	3	—	1·3	15	18	16	1	2·1	41	19	3	—	1·4	48	12	—	—	1·2	289	137	47	6	1·5
Kendes tantárgyak: Hit- és erk.-t.	57	6	—	—	1·1	43	20	—	—	1·3	28	26	2	—	1·5	49	9	3	—	1·5	41	22	—	—	1·4	42	8	—	—	1·2	48	15	—	—	1·2	54	6	—	—	1·1	362	112	5	—	1·3
Magyar nyelv	20	20	22	1	2·1	27	21	15	—	1·8	19	18	19	—	2·0	20	27	14	—	1·9	18	26	19	—	2·0	23	16	11	—	1·7	16	30	15	2	2·0	36	14	10	—	1·9	179	172	125	3	1·9
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	22	21	-	2·1	34	21	6	—	1·5	20	23	20	—	2·0	20	16	14	—	1·9	37	20	6	—	1·5	31	20	9	—	1·6	155	122	76	—	1·8
Gazd. és társ. ism.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	15	4	—	1·5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	15	4	—	1·5
Föld- és népr.	32	29	2	—	1·5	23	30	10	—	1·8	24	24	8	—	1·7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	16	1	—	1·3	—	—	—	—	—	125	99	21	—	1·6
Latin nyelv	15	13	32	3	2·4	22	18	21	2	2·0	10	18	27	1	2·3	14	21	26	—	2·2	20	23	16	4	2·1	13	22	15	—	2·0	15	24	24	—	2·1	18	21	21	—	2·1	127	160	182	10	2·2
Német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	17	18	6	2·3	19	18	23	1	2·1	19	26	18	—	2·0	17	21	12	—	1·9	21	20	21	1	2·0	22	19	19	—	1·9	113	121	111	8	2·0
Francia nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	15	8	-	1·7	16	17	17	—	2·0	18	22	23	—	2·1	34	19	7	—	1·6	87	73	55	—	1·9
Olasz nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	12	—	2·4	—	—	—	-	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	12	—	2·4
Bölcselet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	15	2	—	1·3	43	15	2	—	1·3
Természetr.	44	17	1	1	1·3	43	20	-	—	1·3	—	—	—	—	—	28	26	7	—	1·7	33	17	12	1	1·7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	80	20	2	1·5
Vegytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	17	6	1	1·6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	16	6	1	1·6
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	18	11	—	1·7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	23	10	—	1·7	31	23	6	—	1·6	88	64	27	—	1·7
Mennyiségtan	16	27	19	1	2·1	17	20	25	1	2·2	13	12	25	6	2·4	15	22	24	—	2·1	16	21	23	3	2·2	11	14	25	—	2·3	18	23	21	1	2·1	19	28	13	—	1·9	125	167	175	12	2·2
Rajz és műalk.	38	21	4	-	1·5	26	37	—	—	1·4	30	23	3	—	1·5	23	31	7	—	1·7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	36	11	—	1·9	26	31	3	—	1·6	159	179	28	—	1·6
Testnevelés*	20	23	13	1	1·9	14	38	8	1	1·9	21	18	13	—	1·7	25	24	11	1	1·8	18	23	19	—	1·9	24	16	5	—	1·6	30	23	7	—	1·5	42	12	1	—	1·3	194	177	77	3	1·6
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	16	2	—	1·3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	21	4	—	1·3	—	—	—	—	—	73	37	6	—	1·3
Szépírás	39	19	5	—	1·5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	19	5	—	1·5
Gyorsírás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	14	13	13	2·3	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	14	13	13	2·3
Ének	24	35	4	—	1·5	44	19	—	-	1·3	47	9	—	—	1·2	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	63	4	—	1·4
A rendes tantárgyak középjegye	1·703					1·719					1·974					1·816					1·893					1·793					1·789					1·627					1·790				

* Testnevelés alól felmentett tanulók száma: I. o.: 6, II. o.: 2, III. o.: 6, IV. o.: —, V. o.: 3, VI. o.: 9, VII. o.: 3, VIII. o.: 5.

D) **Iskolaépület.**

a) A tantermek száma: 8; azok alapterülete négyzetméterekben: I. o.: 63·20, II. o.: 63·20, III. o.: 63·20, IV. o.: 70·12, V. o.: 63·20, VI. o.: 70·12, VII. o.: 72·68, VIII. o.: 63·20.

b) Egyéb termek, helyiségek megnevezése az alapterület feltüntetésével négyzetméterekben:

a Baross-u. 62. sz. alatti épületben: rajzterem 84·36, fizikai szertár: 30·26, fogadószoba: 28·80, igazgatói iroda: 35·20, altiszti lakás konyhája: 24·12, lakószobája: 28, 3 ifjúsági W. C.: 24, 28 és 24;

a Rigó-u. 3. sz. alatti épületben: tanári könyvtár: 40·80, természetrajzi szertár: 28·32 és 20·64, félinternátus tanulószobája: 31·02, ebédlője: 27·73, Bencés-diákszövetség helyiségei: 10·08, 13·44 és 29·68, altiszti lakás 24·22, cserkészotthon helyiségei: 19·32, 23·40 és 31·20.

c) Az iskolai udvar területe: 594, a játszótér: 1800.

d) A Baross-u. 62. sz. alatti épület felső emeletén van a szentbenedekrendi székház. A pincehelyiségben a Köztisztasági Hivatal irodahelyisége és az Elektromos Művek transzformátora. Több helyiség más célra vagy más intézménynek sem részben, sem bizonyos időre nincs átengedve.

XIII.

Tájékoztató a félinternátusról.

Intézetünkkel kapcsolatos féinternátus az idei iskolai évben nyolcadik éve működött. Az eddigi tapasztalat igazolja, hogy itt a fővárosban, ahol a nagy távolságok az ide-oda utazással sok időt vesznek igénybe, — ahol a szülők hivatalos és társadalmi lekötöttsége nagy, — ahol az ifjú oly sok és veszedelmes elnevelő hatásnak van kitéve —, mit jelent a félbennlakás intézménye, melyben a szülők nevelő gondjait reggeltől estig az intézet veszi át.

Célunk, hogy fiainkat állandó felügyelet mellett rávezessük a rendszeres tanulás helyes módjára, a pontos napirend értékének és fontosságának felismerésére, s így biztosítsuk a kötelességszerű iskolai munka eredményességét, neveljük az ifjú akaraterejét és kialakítsuk férfias jellemét.

Különös gondot fordítunk a fiúk egészséges testi fejlődésére is a szabadidő felhasználására, valamint az elegendő, változatos és egészséges étkezés által. (Ebéd, uzsonna.)

A félbennlakók az előadási napokon este 7 óráig az intézetben vannak állandó tanári felügyelet mellett. 7 óra előtt csak a szülők írásbeli engedélykérésére távozhatnak. A szorgalmi időben — ami naponkint 3 és fél órát tesz ki — megtanulják leckéiket, elkészítik írásbeli feladataikat, és erről beszámolnak a munkát ellenőrző instruktornak.

Étkezés alatt és szabadidőben is egymás iránt testvéri szeretettel és művelt ifjúhoz illően kell viselkedniök, megfelelően társalogva és szórakozva.

Mivel becsületes munkára és kötelességtudásra akarunk nevelni, elsősorban jóviseletü fiúkat veszünk fel, kik egymásra is minden tekintetben nevelő hatással tudnak és akarnak is lenni.

Senki se tekintse tehát diákjaink ezen napközi otthonát bukás ellen biztosító intézetnek.

A félinternátus díja étkezéssel 60 P, étkezés nélkül 35 P; a beiratási díj 15 P. A díjak havonkint előre fizetendők és megkezdett félév minden hónapjára kötelezők.

Szekeres Bónis, a félinternátus igazgatója.

XIV.

Szent István Diáküdülő Balatonakarattyán.

Négy éve immár, hogy intézetünk, nagy szociális érzékről téve tanuságot, felépítette a balatonakarattyai nyaralót, hogy lehetővé tegye az arra érdemes tanulók nyaraltatását. Azóta diákjaink második otthona lett, ahol sok-sok diákunk tölti vidáman, gondtalanul a nyarat. A mult nyáron két csoportban, összesen 122 fiút látott

vendégül Akarattya. Az idén még többen akarnak pihenést találni falai közt. Ezért állandóan fejlesztjük, felszerelését növeljük és tökéletesbítjük. Az üdülők szórakozását teszi lehetővé a hatalmas játékterület, amelyen különösen a labdarúgást űzik szívesen, a csónakok a balatoni kirándulást szolgálják, az intézmény parkja pedig a csendes pihenést.

A belső berendezés és a külső felszerelés is gyarapodott. Beszereztünk 20 drb takarót 250 P, háztartási gépeket 300 P értékben, az ebédlő felépítése pedig 2500 P-be került. Szegénysorsú diákok nyaraltatására 2000 P adomány érkezett s ebből 70 diák részesült 3 hetes ingyenes nyaralásban.

A már kétízben kipróbált napirend is azt a célt iparkodik megvalósítani, hogy növendékeink teljesen kiélvezhessék a nyár és a Balaton szépségét és örömeit, hogy testben megerősödve, lélekben megnemesedve, nagyobb akarással és munkakedvvel kezdhessék meg a következő iskolaévet. A hangsúly természetesen a pihenésen, szórakozáson van. Reggel ½8 órakor ébresztő, öltözködés, mosakodás. 8 órakor közös reggeli ima, naposkijelölés, reggeli. 9-től 10-ig szabad foglalkozás, levélírás, játék. Tízórai után fürdés, csónakázás ½1-ig, az ebéd idejéig. Ebéd után egy órás kötelező pihenés, majd szabadfoglalkozás. ½4-től ½6-ig fürdés, csónakázás, ozsonna, játék. ½8-kor vacsora. Vacsora után tábortűz. A fiúk maguk gondoskodnak műsorról, amely legtöbbször vidám, kacagtató. Ilyenkor a közeli villák lakói is megjelennek, hogy együtt örüljenek a gondtalan, vidám gyermekekkel. S a gyermekek mindig tudnak örülni, s a felnőtteknek örömet szerezni. Majd nótázás következik. Édes-bús diáknóták, vidám katonaénekek, s elmerengő kuruc-dalok. Áhítatos lélekkel szállnak vissza a nóta szárnyán a boldog magyar multba, hogy annak dicsőségén lelkesüljenek a szebb jövendő nagy harcaira. Féltízkor felhangzik a „vigyázz", s a hancúrozó diákizmok mozdulatlan vigyázzba merevedve hallgatják a napos jelentését. Néhány pillanatig csendes lelkiismeretvizsgálat, majd imára kulcsolódnak a kezek, hogy megköszönjék az Úr Istennek a napot, és áldását esdjék le azon jótevőkre, akik lehetővé tették és felépítették a bencésdiákok akarattyai üdülőjét.

XV.

FELVÉTEL

a budapesti szentbenedekrendi katolikus Szent Benedek-gimnáziumba és félinternátusba.

(VIII., Baross-u. 62. T.: 1—342—84.)

1. *Régi diákjaink* a hirdetőtáblán jelzett időben még június hó folyamán, 26-án és 27-én iratkoznak be, mégpedig úgy, hogy az osztályfő uraktól kapott csekken beküldik a 43 P 10 f jelentkezési és beíratási díjat. Személyesen csak szeptember hóban kell az így már beiratkozott régi diákjainknak az osztályfőnök urak előtt megjelenniök, de akkor mindenkinek kell jelentkeznie, mégpedig szülője vagy gyámja kíséretében. Akik a jelzett összeget idejében nem küldik be, nincsenek beiratkozva s így helyükbe más tanulót veszünk fel.

2. *Az I. osztályba* a jelentkezések mindig május hó 1—15. között történnek. Ezen alkalommal a jelentkezetteket megvizsgáljuk a helyesírás és számo-

lás ismeretéből s június 1-én a felvettek névsorát hivatalos helyen kifüggesztjük. Ha a felvettek intézetünk növendékei akarnak lenni, június 20-ig befizetik csekken a 43 P 10 f-t. Személyesen szintén csak szeptember hóban kell az osztályfőnök úr előtt jelentkezniök. — Akik a jelzett időig a meghatározott összeget nem fizetik be, nincsenek beiratkozva s helyükbe más tanulót veszünk fel.

3. *Ujonnan jelentkező tanulók* (I. osztályra vagy más intézetből más osztályra) hozzák magukkal: 1. legutolsó iskolai bizonyítványukat, 2. születési anyakönyvi kivonatukat, 3. keresztlevelüket, 4. újraoltási bizonyítványukat, 5. a szülők egyházi házasságlevelét, 6. orvosi bizonyítványt egészségi állapotukról. — Tekintve az iskola katolikus jellegét, elsősorban katolikus tanulókat veszünk fel. — Helyszűke miatt más intézetből csak igen kivételes esetben vehetünk fel még kiváló tanulókat is.

Az újonnan jelentkezők számára a beírások szeptember hóban a hirdetőtáblán jelzett napokon lesznek, reggel 9 órától déli 12 óráig az igazgatói irodában.

4. *Az osztályfő előtt* szept. 6-án minden tanulónak, réginek, újnak egyaránt meg kell jelennie, magával hozva bizonyítványát és a csekket, mellyel bizonyítja, hogy a beírási összeget befizette. Ezt a csekket az osztályfő láttamozza s a tanuló nevét ráírja.

6. Az egész iskolai évre szóló *összes díjak* együttese 123 pengő és megfelelő kezelési díjat tesznek ki. Ebből a beíráskor 43 P 10 f.-t kell kifizetni, a többi fizethető havi részletekben is az igazgató külön engedélyével.

7. *Az iskolai könyvek* jegyzéke szeptemberben a könyvkereskedésekben, így a Szent István-Társulat könyvosztályában kapható.

8. Az iskola *fegyelmi szabályai* erkölcsi vonatkozásban a vakációban is kötelezneK. Áttól, aki nem tartja meg, a felvételt megtagadjuk.

9. **A félinternátus** *díja egy hónapra,* étkezéssel együtt 60 pengő, étkezés nélkül 35 pengő, beíratási díj: 15 pengő. — Ha valaki nincs mindennap a félinternátusban, a díj arányosan olcsóbb.

A félinternátusba csak jóviseletű és jótanuló növendékeket veszünk fel.

Kérjük a mt. szülőket, hogy gyermeküket csak abban az esetben hozzák intézetünkbe, ha annak szellemével mindenben egyetértenek. Ha az iskola és a szülői ház között világnézet dolgában ellentét van, eredményes nevelés nem várható.

Tájékoztató az 1941—42. iskolai évre.

Beírások: Június 26-án, 27-én és szeptember 6-án.

Magán- és javító stb. vizsgákra jelentkezés szeptember 3-án, reggel 8 órakor az igazgatói irodában.

A fúvós-zenekar tagjainak kötelező próbák: szept 5-én és 6-án d. u. 5 órakor, a vegyeskar tagjainak szept. 6-án d. u. 4 órakor.

Ünnepélyes Veni Sancte szeptember 9-én, reggel 9 órakor.

Igazgatóság.

Tartalomjegyzék.

Ünnepi beszéd... Elmondta: *Dr. Preszly Elemér* ny. államtitkár 3
Serlegbeszéd... Elmondta: *Dr. Baranyay Lipót*, a Nemzeti Bank elnöke 7
Az olvasmány... Irta: *Dr. Pados Ottokár* tanár 12
Irányított pályaválasztás... Irta: *Borbély Kamill* tanár 23
I. Iskolánk multja 32
II. Iskolánk belső élete 33
III. Hatóságok és a tanári testület 48
IV. A szerzetes-tanárok lelkipásztori működése 50
V. A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága 52
VI. Tananyag 54
VII. Használandó tankönyvek 54
VIII. Könyvtárak és szertárak 56
IX. Ifjúsági egyesületek 58
X. Érdemsorozat 68
XI. Érettségi vizsgálat 84
XII. Statisztikai adatok 88
XIII. Tájékoztató a félinternátusról 92
XIV. Szent István Diákügylő 92
XV. Felvétel a Szent Benedek gimnáziumba és félinternátusba 93
Tájékoztató 94

